

ungdata

Nasjonale resultater
2014

NOVA

HØGSKOLEN I OSLO OG AKERSHUS

Innhold

Sammendrag	2
Datagrunnlaget	6
Nære relasjoner	9
Foreldre	10
Venner	14
Lokalmiljøet	18
Skole og utdanning	23
Skoletrivsel	24
Lekser	28
Skulking	32
Utdanningsplaner	36
Fritidsaktiviteter	41
Organisert fritid	42
Hjemme	46
Ute med venner	50
Mediebruk	54
Helse og trivsel	59
Helse	60
Trening	64
Fysiske plager	68
Psykisk plager	72
Selvbilde	76
Rusmiddelbruk	81
Tobakk	82
Alkohol	86
Hasj	90
Risikoatferd og vold	95
Kriminalitet	96
Mobbing	100
Vold	104
Kommunene	109

ungdata

NOVA Rapport 7/15

© Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) 2015
NOVA – Norwegian Social Research

ISBN (trykt utgave): 978-82-7894-556-8
ISBN (elektronisk utgave): 978-82-7894-557-5
ISSN 0808-5013 (trykt)
ISSN 1893-9503 (online)

Illustrasjonsfoto: © colourbox.no
© Benjamin Ward / NOVA
Desktop: Torhild Sager
Trykk: Allkopi

Redaktør: Anders Bakken

Henvendelser vedrørende publikasjonen kan rettes til:

Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring, HiOA
publikasjoner@nova.hioa.no
www.hioa.no/nova

Denne rapporten refereres til som: NOVA (2015). Ungdata. Nasjonale resultater 2014. NOVA Rapport 7/15. Oslo: NOVA

Dette er den tredje nasjonale Ungdata-rapporten. Fra 2010 og fram til utgangen av 2014 har nær 200.000 ungdommer deltatt i disse lokale ungdomsundersøkelsene. Målet med de nasjonale rapportene er å gi en bred oversikt over noen av resultatene fra Ungdata, vise hvordan ungdom i Norge har det, og hvordan de opplever det å være ung i dag. Årets rapport gir et nasjonalt oversiktsbilde samlet for perioden 2012–14, men viser også endringer over tid, samt tall for alle fylkene og for de kommunene som deltok i Ungdata i 2014.

De fleste figurene i rapporten er basert på svar fra nær 110.000 skoleungdom på 8.–10. trinn, fordelt på 260 kommuner. I tillegg er det noen figurer der det også inngår svar fra nær 46.000 ungdommer i videregående opplæring.

Ungdata er lokale ungdomsundersøkelser, der ungdom over hele landet svarer på spørsmål om ulike sider ved deres liv og livssituasjon. Undersøkelsene gjennomføres elektronisk i skoletiden og er rettet mot elever i ungdomsskolen og videregående opplæring. Spørreskjemaet omfatter mange ulike temaer. I rapporten har vi valgt ut 22 temaer, og hvert tema er viet fire sider. Alle spørsmålene er hentet fra Ungdatas grunnmodul, det vil si fra den delen av spørreskjemaet som er lik for alle ungdommene som deltar. Noen temaer er i år nye, blant annet på grunn av endringer i den obligatoriske delen av undersøkelsen som ble innført fra og med 2014.

Siden 2010 har Ungdata vært et tilbud til alle kommuner og fylkeskommuner i Norge, og er i dag gratis for kommunene å ta i bruk. Ungdata skal primært gi en oversikt over den lokale oppvekstsituasjonen. Resultatene fra undersøkelsene er godt egnet som grunnlag for kommunalt plan- og utviklingsarbeid, og brukes blant annet som ledd i kommunenes forebyggende arbeid og i arbeidet med å bedre unges folkehelsesituasjon.

Ungdata er et samarbeid mellom de syv regionale kompetansesentrene innen rusfeltet (KoRus) og Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved Høgskolen i Oslo og Akershus. NOVA har ansvaret for et nasjonalt sekretariat som koordinerer og administrerer undersøkelsene, og KoRus står i de fleste kommunene for den praktiske gjennomføringen og formidling av resultater. Vi vil gjerne få takke alle våre samarbeidspartnere på kompetansesentrene samt kontaktpersoner i kommunene/fylkeskommunene, lærere og skoleledere for en god jobb i forbindelse med undersøkelsene. Også ungdommene som deltar i undersøkelsene, er vi skyldig en stor takk. En takk går også til Helsedirektoratet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet som i 2014 finansierte en stor del av kostnadene ved Ungdata.

Rapportens redaktør er prosjektleder for Ungdata, Anders Bakken. Innholdet er basert på bidrag fra Patrick Lie Andersen, Silje Hartberg, Lars Roar Frøyland, Ørnulf Seippel, Mira Aaboen Sletten og Tormod Øia. Torhild Sager ved NOVA har stått for redigeringen av rapporten.

Oslo, juni 2015

Sammendrag

Rapporten er en oppdatering av nasjonale rapporter fra Ungdata utgitt i 2013 og 2014. I all hovedsak bekrefter årets rapport det bildet som Ungdata allerede har gitt av norsk ungdom. Vi har en veltilpasset, aktiv og hjemmekjær ungdomsgenerasjon, samtidig som det fortsatt er mange unge som opplever bekymringer og stress i hverdagen. Ungdoms psykiske helse er viet mye oppmerksomhet de senere årene, og vi har derfor valgt å fokusere særskilt på denne tematikken i årets rapport. Underveis i rapporten undersøker vi hvordan de ungdommene som sliter mest med psykiske plager, har det, sammenliknet med de som sliter mindre eller som ikke er plaget.

Om rapporten

Det primære siktemålet med rapporten er å gi et bredt bilde av hvordan norske ungdomsskoleelever har det på ulike områder, og hvor mange som driver med ulike typer aktiviteter. Der annet ikke er nevnt, viser rapporten svar fra rundt 110.000 ungdomsskoleelever, som deltok i Ungdata i årene 2012–2014. Rapporten er organisert rundt 22 temaer, og hvert tema er viet fire sider. På disse fire sidene presenteres noen hovedtall, tall for gutter og jenter på ulike klassetrinn og en tidstrendanalyse. Nytt i årets rapport er at vi har med tall for alle klassetrinn i videregående, slik at vi har mulighet til å følge endringer i ungdoms liv fra 8. trinn til VG3. Disse figurene baserer seg på besvarelser fra 156.000 ungdommer. Svarprosenten på ungdomstrinnet er 82 prosent og på videregående 66 prosent.

Rapporten kan fungere som et oppslagsverk for kommuner og andre som er interessert i å sammenlikne tall fra egne Ungdata-

undersøkelser med landsrepresentative tall. Siden Ungdata har en lokal forankring, har vi lagt vekt på å få fram variasjoner mellom kommuner. I årets rapport presenteres også tall for alle fylkene, basert på de kommunene som har deltatt i Ungdata i 2012–14. Rapporten forteller også om utviklingen over tid, siden Ungdata startet i 2010. Siden det varierer fra år til år hvilke kommuner som deltar i Ungdata, har vi, for å sikre nasjonalt representative tall, slått sammen tre og tre år.

En veltilpasset og hjemmekjær ungdomsgenerasjon

Resultatene fra Ungdata vitner om en hjemmekjær ungdomsgenerasjon, som i økende grad tilbringer fritiden sin hjemme. Ungdata viser at så mange som sju av ti er «svært fornøyd» med foreldrene sine, og at de aller fleste opplever dem som viktige støttespillere i hverdagen. Det store flertallet av unge har nære venner de kan stole på, og mange er godt fornøyd med lokalmiljøet de vokser opp i. I tillegg trives ungdom på skolen, de opplever den som et godt sted å være, og de færreste er involvert i konflikter med lærerne. Generelt er ungdom optimistiske med tanke på framtiden. To av tre tror de kommer til å ta høyere utdanning, og en av tre at de vil få et fagbrev. Et lite mindretall forventer at de en gang vil bli arbeidsledige, og det er nesten ingen ungdommer som ikke tror de kommer til å få et godt og lykkelig liv.

At ungdom oppholder seg mye hjemme henger også sammen med at tilgangen på digital underholdning er god. Ungdata viser at halvparten av de unge bruker minst tre timer på digitale aktiviteter foran en skjerm etter skoletid. Det er samtidig en tendens der

ungdoms «skjermaktiviteter» i mindre grad foregår foran TV-apparatet og datamaskinen, mens mobiltelefoner og nettbrett spiller en viktigere rolle. Ungdata bekrefter også et etablert funn i forskningen om gutter og jenters digitale fritid, at gutter er langt mer opptatt av spill og at jentene oftere bruker sosiale medier.

Barne- og ungdomsorganisasjonene har fortsatt en sentral plass i norsk ungdoms fritid. Likevel ser vi en nedgang de senere årene, og nedgangen er tydeligst for fritidsklubbene.

Store kjønnsforskjeller i helse

Selv om de aller fleste unge er godt fornøyd med egen helse, viser rapporten at det er for mange ungdommer som har ulike typer helseplager i hverdagen. Mange sliter med hodepine, magevondt og smerter i nakke, skulder, ledd og muskulatur. Andre sliter med dårlig selvbilde eller symptomer på stress, som det «å tenke at alt er et slit» eller «å bekymre seg for mye om ting».

Ungdata viser at det er systematiske kjønnsforskjeller i ungdoms helse. Guttene er ikke bare gjennomgående mer fornøyd med helsa si enn jentene, men de opplever også færre helseplager i hverdagen. Blant guttene har det vært en liten økning de siste årene i hvor mange som er fornøyd med helsa si, mens det har gått noe ned for jentene. Også utviklingen av depressive plager over tid har vært ulik for gutter og jenter, med en økning for jenter og nedgang for gutter. Når gutter og jenter sees under ett, er likevel omfanget av depressive plager omtrent uendret siden begynnelsen av 2010-tallet. Rapporten viser at nær 25 prosent av jentene fra 15–16-årsalderen sliter

med depressive symptomer, at rundt 20 prosent sliter daglig med fysiske plager, og at så mange som hver tredje jente er lite fornøyd med seg selv. Dette er det grunn til å være bekymret over.

Selv om omfanget av helseproblemer er to til tre ganger høyere for jentene enn for guttene, viser Ungdata at det også er mange likhetstrekk mellom de guttene og jentene som sliter mest. Uavhengig av kjønn er det slik at de som har flest psykiske plager, har dårligere relasjoner til foreldrene sine, de har færre venner, blir oftere mobbet og de liker seg dårligere i lokalmiljøet og på skolen enn de med god psykisk helse. En særlig tydelig sammenheng finner vi mellom psykiske

plager og det å bli utsatt for mobbing. Det er også et gjennomgående trekk at ungdom som sliter psykisk, oftere enn andre er involvert i ulike typer risikoatferd. De har i betydelig større grad deltatt i kriminalitet, har oftere erfaring med rusmidler, og flere har skulket skolen.

Selv om gutter og jenter som sliter med psykiske helseplager har mange av de samme kjennetegnene, har relativt flere av jentene et negativt selvbilde. Ungdata viser at det å være fornøyd med seg selv er tett koblet til det å være fornøyd med sitt eget utseende, og enda tettere for jenter enn for gutter. Dette tyder på at vi blant annet bør se nærmere på dagens kroppsidealer for å forstå hvorfor så mange unge jenter sliter med psykiske helseplager.

Funnene fra rapporten bidrar til å kaste noe mer lys over hva som kjennetegner de ungdommene som har ulike psykiske utfordringer i hverdagen. Et viktig funn er at det ikke nødvendigvis er de med høye ambisjoner og som presterer godt på flere områder i livet, som er mest utsatt for psykiske helseplager, slik en av til kan få inntrykk av gjennom media. Tvert imot understreker rapporten at det først og fremst er de ungdommene som ikke er spesielt godt tilpasset på skole-, familie- og fritidsarenaene, som i størst grad rammes av dårlig psykisk helse.

Tydelig aldersprofil på flere områder

Årets rapport omfatter primært ungdomstrinnet, men inneholder også svar fra ungdom på alle trinn i videregående opplæring. På mange områder likner ungdom i videregående på de yngre ungdommene. Det store flertallet er godt fornøyd med foreldrene sine, har gode venner og trives på skolen.

Samtidig ser vi tydelige tegn til at ungdom, etter hvert som de blir eldre, i økende grad orienterer seg bort fra hjemmet, bort fra de organiserte fritidsaktivitetene, og de er mer misfornøyd med lokalmiljøet. Sammenliknet med ungdomstrinnet er det færre på videregående som er fornøyd med foreldrene sine. Samtidig bruker de eldste mer tid med venner utenfor hjemmet og mer tid på digitale skjermaktiviteter.

Særlig store aldersforskjeller finner vi for organiserte fritidsaktiviteter, treningsvaner og i bruken av rusmidler. Mens majoriteten på ungdomstrinnet er med i en fritidsorganisasjon gjelder det under halvparten i videregående. Parallelt ser vi at mye av treningen flyttes fra idrettslagene til de kommersielle arenaene (helsestudio e.l.) i løpet av ungdomstiden.

Mens omfanget av helseplager flater ut i overgangen til videregående, øker bruken av rusmidler markant. Det er relativt uvanlig at ungdomsskoleelever har drukket seg beruset. I videregående er det å være beruset derimot noe de fleste avgangselevne har erfaring med. På liknende måte er hasjrøyking et svært marginalt fenomen blant de yngste, mens 20 prosent av guttene i VG3 har prøvd hasj eller marihuana. Det er også betydelig flere på videregående som røyker sigaretter enn på ungdomstrinnet.

Datagrunnlaget

186.000 tenåringer har deltatt i Ungdata siden 2010

Alle kommuner og fylkeskommuner som deltar i Ungdata, forplikter seg til at data fra egen undersøkelse samles i en nasjonal database, Ungdatabasen. Databasen ble opprettet i 2010, og fram til utgangen av 2014 har nær 186.000 ungdommer fordelt på 293 kommuner deltatt i Ungdata. Antallet øker år for år, og etter hvert er det mange kommuner som har gjentatt undersøkelsen. Mange av kommunene har bestemt seg for at de gjennomfører Ungdata hvert tredje år. Dette betyr at databasen inneholder opplysninger som gjør det mulig å undersøke endringer over tid, både nasjonalt og på kommunalt nivå.

Et treårig representativt bilde

Siden det varierer fra år til år hvilke kommuner og fylkeskommuner som deltar i Ungdata, vil landsrepresentativiteten i det årlige datagrunnlaget variere. For å være sikre på at vi i denne nasjonale rapporten gir et godt og dekkende bilde av situasjonen på landsbasis, har vi samlet data fra en treårsperiode (2012, 2013 og 2014). På denne måten får vi et datagrunnlag som omfatter rundt 156.000 ungdommer i Ungdata fordelt på 260 kommuner. Datamaterialet dekker dermed størsteparten av Norge, og omfatter både små, mellomstore og store kommuner. Det er omfattende data fra alle fylker, og i rapporten brukes dette materialet til å sammenlikne fylkene.

Noen av figurene baserer seg utelukkende på data fra ungdomsskoleelever som deltok i Ungdata i 2014 (N=31.339). Dette gjelder de figurene som viser resultatene på kommune-

nivå, og omfatter kun de kommunene som gjennomførte Ungdata i 2014. Det samme gjelder noen figurer som baserer seg på spørsmål som først ble tatt inn i Ungdatas obligatoriske del etter revideringen av spørreskjemaet i 2014 (skjermtid, selvbilde, fysiske helseplager).

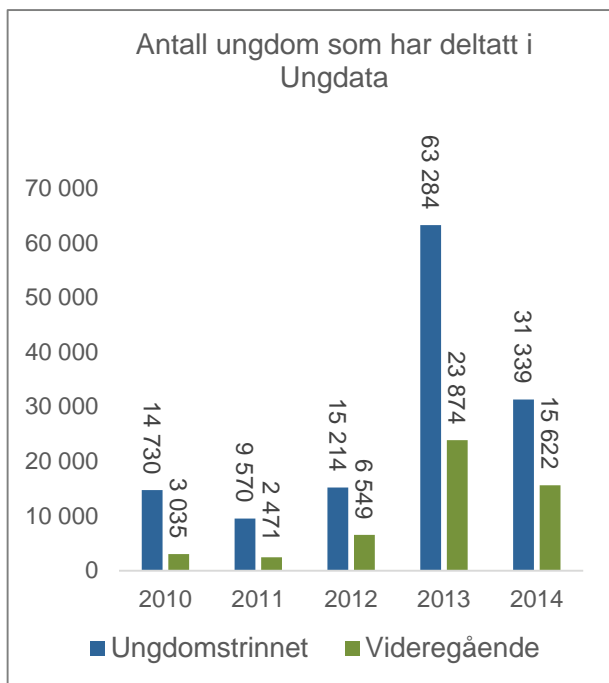
Siden Ungdata har eksistert siden 2010, finnes det totalt tre treårsperioder som i denne rapporten brukes for å studere trender: 2010–12, 2011–13 og 2012–14. Hver av disse treårsperiodene inkluderer så mange ungdommer og fra så mange kommuner spredt rundt omkring i Norge, at dataene gir et godt og dekkende nasjonalt bilde av oppvekstsituasjonen for de unge innenfor hver periode.

Ungdata gir best bilde av ungdomstrinnet

Ungdata omfatter både ungdomsskolen og videregående. Så langt har imidlertid flest ungdomsskoleelever deltatt i undersøkelsene. For å gi et dekkende bilde av situasjonen på landsbasis, men også for å gjøre årets rapport mest mulig sammenliknbar med fjorårets, har vi fortrinnsvis brukt svar fra ungdom på ungdomstrinnet (N=109.837 i perioden 2012–14). I dette datagrunnlaget er gutter og jenter jevnt fordelt, og det er omtrent 1/3 fra hvert av de tre trinnene i ungdomsskolen.

I perioden 2012–14 har også mange ungdommer i videregående deltatt i Ungdata (N=46.045). Bakgrunnen er at det stadig er flere fylkeskommuner som velger å gjennomføre Ungdata i sine fylker. Også på videregående er antallet gutter og jenter jevnt fordelt i datamaterialet. Fordelingen mellom trinnene er mer ujevn og VG1 er klart overrepresentert. Vi har derfor valgt å presentere tall for hvert av de tre klassetrinnene i videregående opplæring for seg.

Omkring én prosent av ungdommene er holdt utenfor analysene fordi svarene deres gir grunn til å tro at de har besvart undersøkelsen på en useriøs måte.

Høy svarprosent i Ungdata

At det for den enkelte er frivillig å være med i Ungdata, gjør det selvsagt vanskelig å vite eksakt hvor representative dataene er. Noen unge velger bevisst å ikke delta, mens andre var borte i perioden undersøkelsen ble gjennomført. Det er likevel vår erfaring at den viktigste grunnen til at ungdom ikke har deltatt, er at de ikke har fått tilbud om å være med. I årene 2012–14 har 82 prosent av samtlige ungdommer i alderen 13–15 år, bosatt i de kommunene som har deltok i Ungdata, levert en besvarelse. Svarprosenten på videregående skole er 66 prosent.

Siden skolene og kommunene selv står for datainnsamlingen, vil svarprosenten blant

annet avhenge av hvor godt man har organisert undersøkelsen lokalt. I enkelte kommuner er svarprosenten nær 100, og betydelig lavere i andre. Variasjoner i svarprosenten ser imidlertid ut til å ha begrenset betydning for resultatet i undersøkelsene. I et metodenotat fra Ungdata er det blant annet dokumentert at omfanget av ulike typer ungdomsproblemer varierer nokså lite med svarprosenten i den enkelte kommune. Dette betyr at variasjoner mellom kommuner må forklares med andre forhold enn forskjeller i svarprosent. Notatet ligger tilgjengelig på www.ungdata.no.

Større usikkerhet rundt resultater fra små kommuner

Å gi kommunene et verktøy der det er mulig å sammenlikne egen kommune med tall fra andre kommuner, er en viktig bakgrunn for Ungdata. For å synliggjøre dette presenterer vi i rapporten tall fra de enkelte kommunene. Siden alle kommuner har brukt en felles grunnmodul fra spørreskjemaet, er det kun spørsmål fra denne grunnmodulen som kan sammenliknes. Når resultatene skal tolkes på kommunenivå, kan det være verdt å ta i betraktning at det statistisk sett vil være større usikkerhet rundt resultater på kommunenivå enn på nasjonalt nivå, og at den statistiske usikkerheten er større desto mindre kommunen er. Bakerst i rapporten gjengir vi derfor en del informasjon om alle de kommunene som har deltatt i 2014.

I noen kommuner er antallet ungdommer så lavt at vi ikke har hatt med spørsmål om klassetrinn, for å sikre at svarene de gir er anonyme.

Nære relasjoner

Foreldre

Venner

Lokalmiljø

ungdata

foreldre

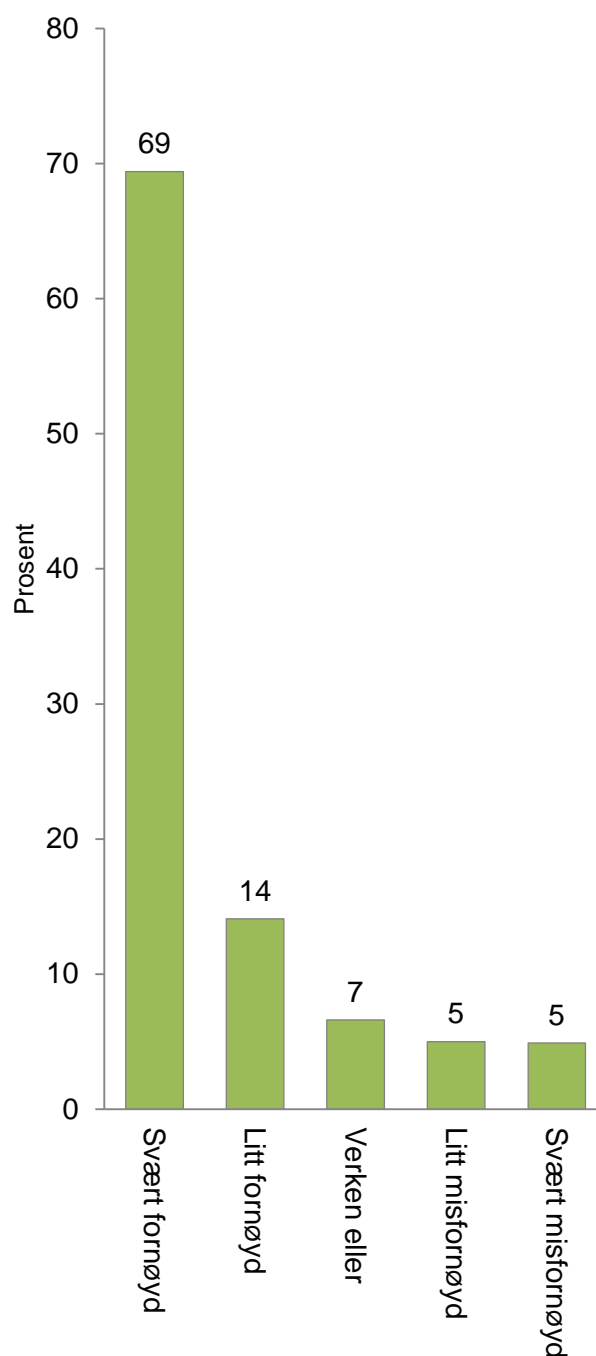
Selv om en stor del av dagens barndom og ungdomstid foregår innenfor barnehage, skole og ulike fritidsordninger, er foreldrene fremdeles de viktigste omsorgspersonene i oppveksten for de aller fleste. Foreldrenes ressurser – økonomisk, kulturelt og sosialt – danner grunnlaget for barn og unges levekår. I følge barneloven har foreldrene plikt til å sørge for økonomisk underhold og omsorg, de skal sikre en forsvarlig oppdragelse og at barnet får en utdanning.

Etter hvert som barnet blir eldre blir barnets egne meninger og interesser viktigere. En del av det å være ung handler også om løsrivelse og det å bli en selvstendig person. I dette kan det ligge kimer til konflikter mellom unge og foreldre. Likevel vedvarer som regel den emosjonelle nærheten til foreldrene utover i ungdomstiden og for mange unge er foreldrene deres viktigste støttespillere når det oppstår problemer av ulik art.

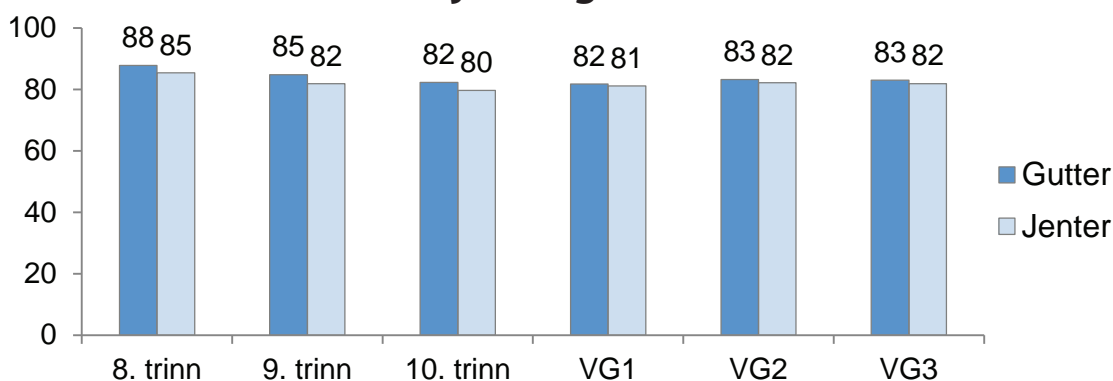
Tre av fire barn i Norge bor sammen med begge foreldrene. Der foreldrene ikke bor sammen blir det stadig flere som deler bosted og bor delvis av tiden hos mor og delvis hos far. Blant de som bor med én av foreldrene, er det fremdeles mest vanlig å bo med mor.

Hva mener ungdom når de får spørsmål om hvor fornøyd de er med foreldrene sine?

Hvor fornøyd er du med foreldrene dine?

Hvor mange som er fornøyd med foreldrene sine – etter kjønn og klassetrinn

Tette bånd og tillit mellom generasjonene

At mer enn åtte av ti unge er fornøyd med foreldrene sine viser at de aller fleste har gode relasjoner til sine nærmeste. Bare 10 prosent er misfornøyd.

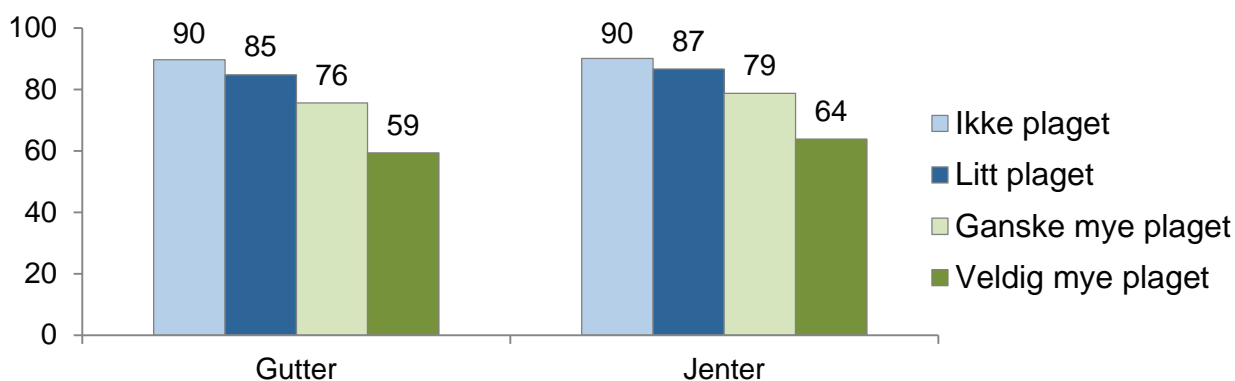
Opplevelsen av foreldrene varierer nokså lite med kjønn og alder. Ungdom er mest fornøyd på 8. trinn, og de blir noe mindre fornøyd gjennom ungdomstrinnet. På videregående flater kurven ut.

Ungdom som sliter med psykiske helseplager er mindre fornøyd med

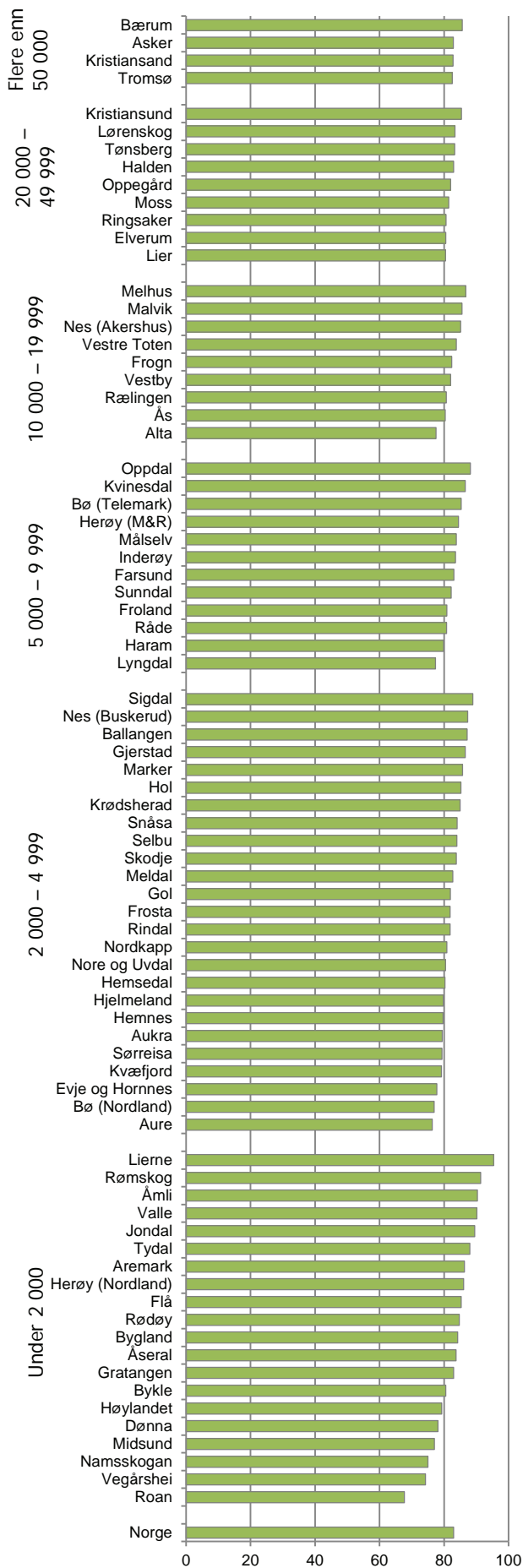
foreldrene enn andre. Men selv blant de som sliter mest, er det likevel et flertall som er fornøyd. Dette gjelder både gutter og jenter.

De aller fleste unge opplever at foreldrene har god oversikt over ungdommens fritidsaktiviteter og hvem de er sammen med på fritida. Foreldrene har derimot noe mindre kjennskap til de personene ungdom har kontakt med på nettet.

Hvor mange som er fornøyd med foreldrene sine – etter graden av psykiske helseplager

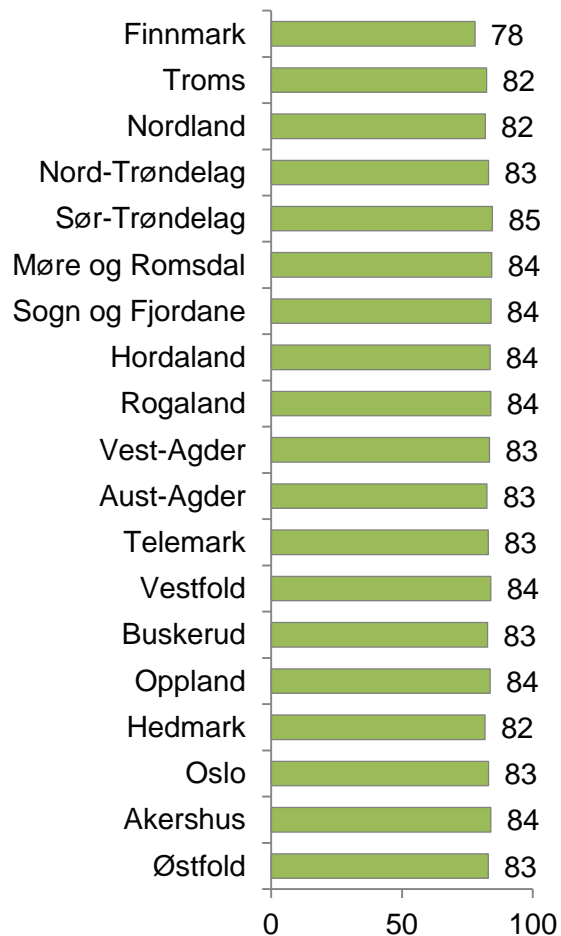

Kommuner 2014

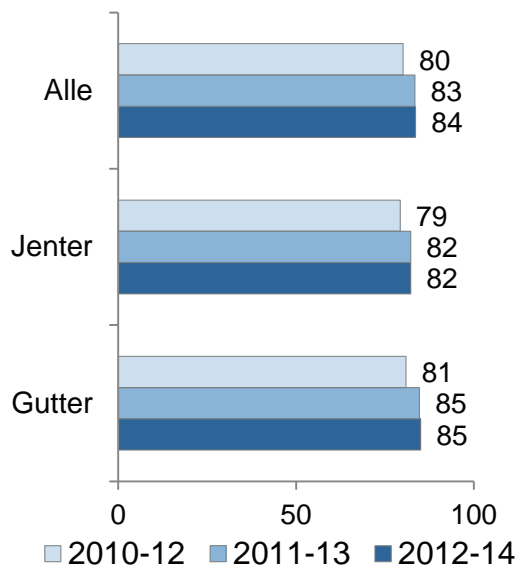

Andel som er fornøyd med foreldrene sine

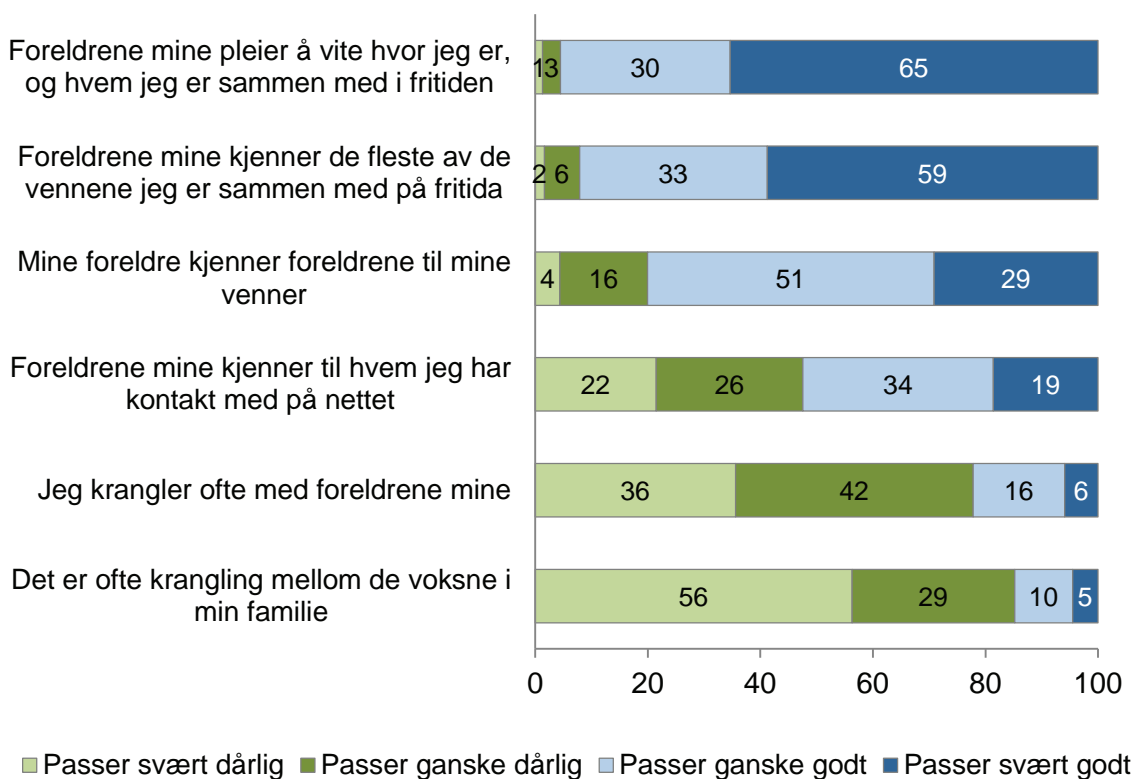
Fylker

Tidstrend

Hvor godt passer følgende utsagn om foreldrene dine?

Definisjon

Som indikator på forholdet til foreldrene har vi brukt et spørsmål der de unge blir bedt om å oppgi hvor fornøyde eller misfornøyde de er med ulike sider av livet. Ett av forholdene de skulle vurdere var foreldrene – og de ble bedt om å krysse av for om de var «svært fornøyd», «litt fornøyd», «verken fornøyd eller misfornøyd», «litt misfornøyd» eller «svært misfornøyd».

Andel som er fornøyd med foreldrene er her definert som andel av ungdommene som har svart «svært fornøyd» eller «litt fornøyd».

I Ungdata er det også spørsmål om hvordan de unge opplever andre sider ved foreldrene. Svarene er gjengitt i figuren over.

venner

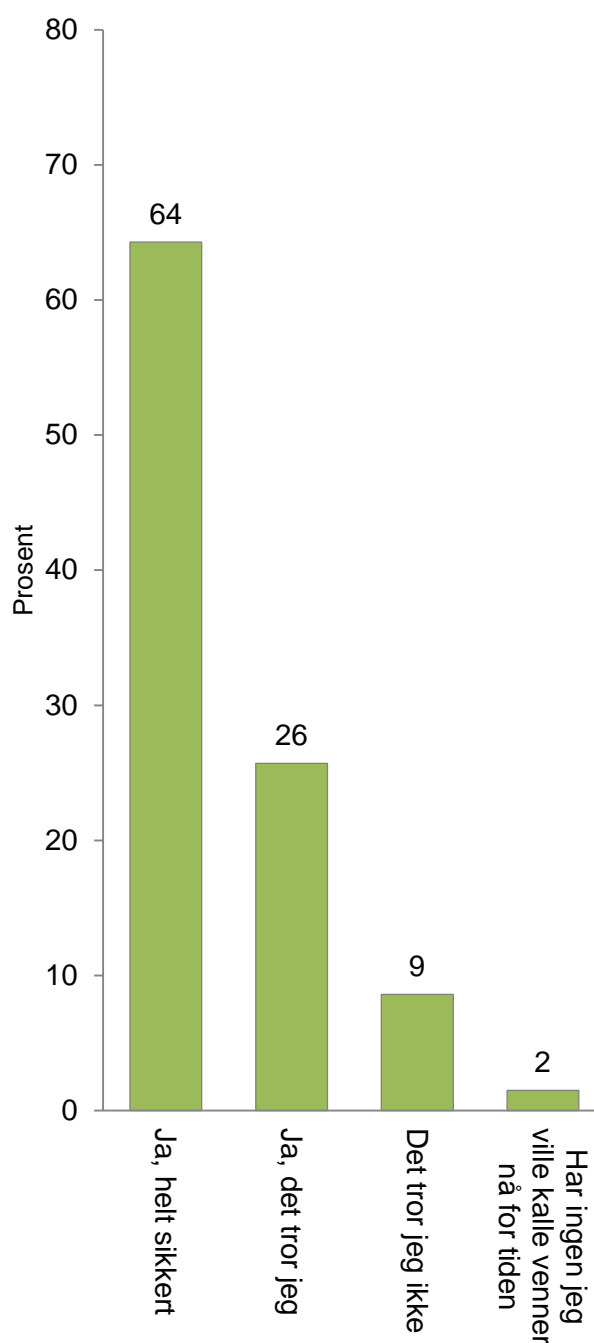
Ungdomstiden beskrives ofte som en fase i livet der de jevnaldrende er særlig viktig. Venner er for de fleste en kilde til lek, glede, støtte, samhørighet og bekreftelse. På lengre sikt har samspillet med de jevnaldrende betydning for utvikling av selvbilde og sosial kompetanse. Mange knytter også vennskap som varer livet ut i denne perioden.

I overgangen fra barn til tenåring endrer vennene betydning. Mens leken står i sentrum blant de yngste, blir det etter hvert like betydningsfullt hvem man er sammen med som hva man gjør. Med økt bruk av sosiale medier har ungdom dessuten fått en ny arena for samhandling. Ungdom deler informasjon og opplysninger om sine liv, hva de gjør, og hvem de er sammen med, på en annen måte enn tidligere.

Hvilken rolle de jevnaldrende vennene spiller i hver enkelt ungdoms liv varierer. Mens noen trives godt med én eller to venner, er andre opptatt av å ha en stor vennegjeng og flest mulig «likes» på Facebook. For mange vil kvaliteten på vennskapene likevel bety mer enn antallet.

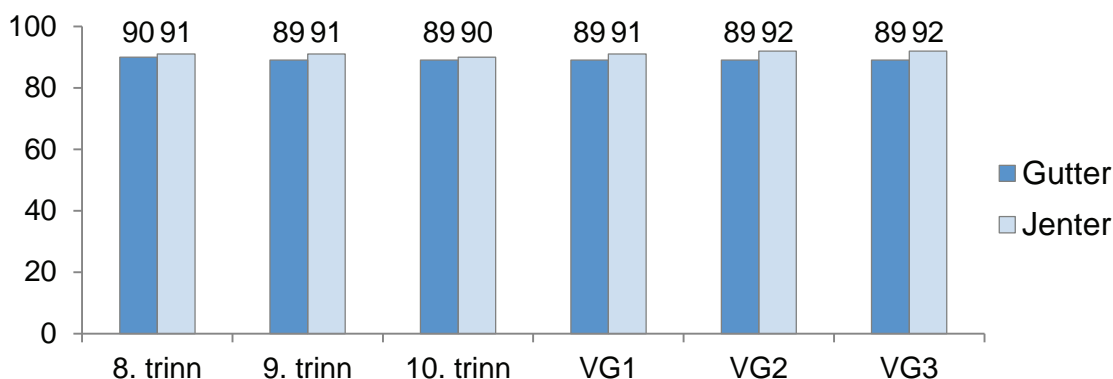
Hvor mange av de unge har minst én venn de opplever å kunne stole på og betro seg til om alt mulig?

Har du minst én venn som du kan stole fullstendig på og kan betro deg til om alt mulig?

Hvor mange som har en fortrolig venn – etter kjønn og klassetrinn

9 av 10 har minst én nær venn

To av tre er helt sikre på at de har minst én venn som de «kan stole fullstendig på og betro seg til om alt mulig». I tillegg er det mange som ikke er helt sikre, men som likevel tror at de har en slik venn. Å ha fortrolige venner varierer lite med kjønn og alder.

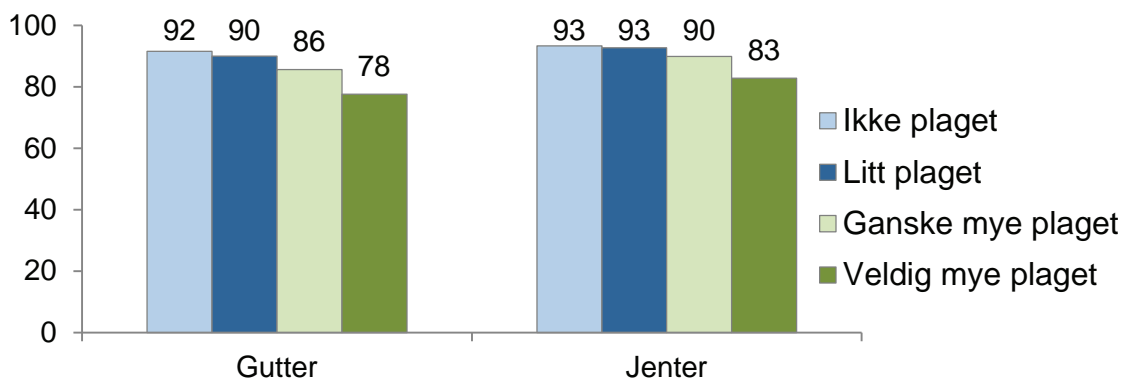
Nær én av ti mangler fortrolige venner, eller de har ingen de vil kalle venner for tiden. Ungdom som sliter med psykiske plager mangler i større grad enn andre nære vennsrelasjoner. Samtidig har et klart flertall

også i denne gruppen, minst en venn de kan stole på og betro seg til.

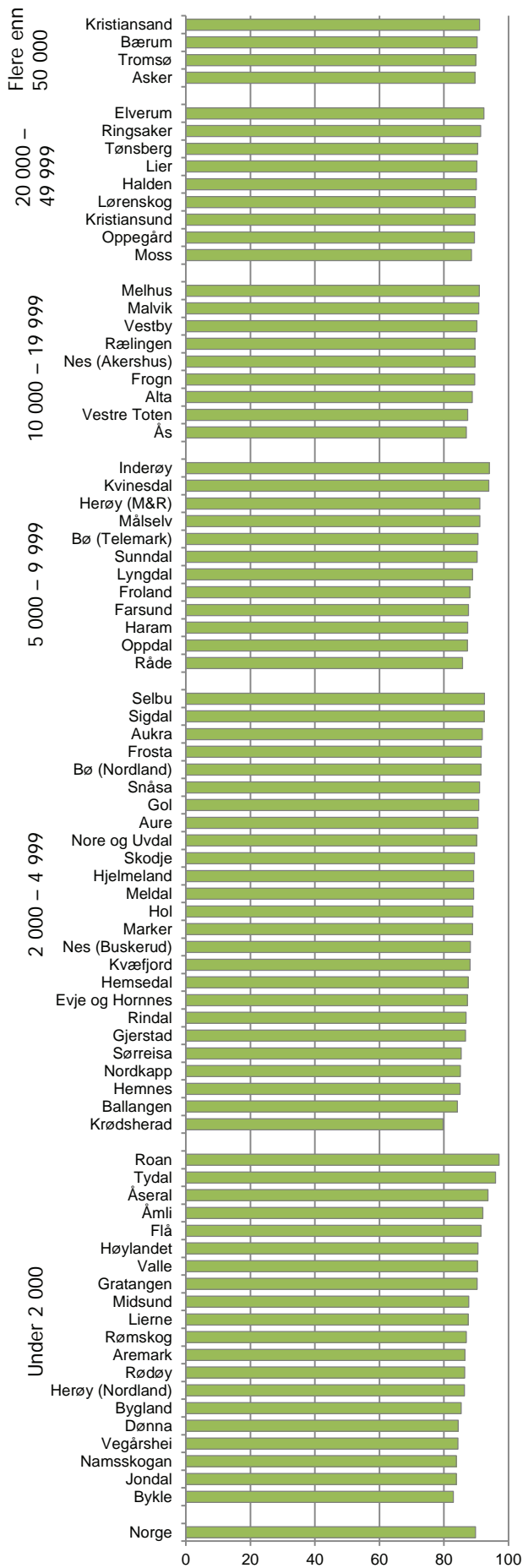
Det er en svak tendens over tid til at flere jenter mangler fortrolige venner.

Ungdata viser at det å være sammen i et større nettverk eller gruppe av ungdommer er den klart vanligste måten ungdom er sammen på. Én av fire er som regel sammen med én eller to faste, og for 12 prosent er det nokså tilfeldig hvem de holder sammen med. To prosent er ikke så ofte sammen med unge på egen alder.

Hvor mange som har en fortrolig venn – etter graden av psykiske helseplager

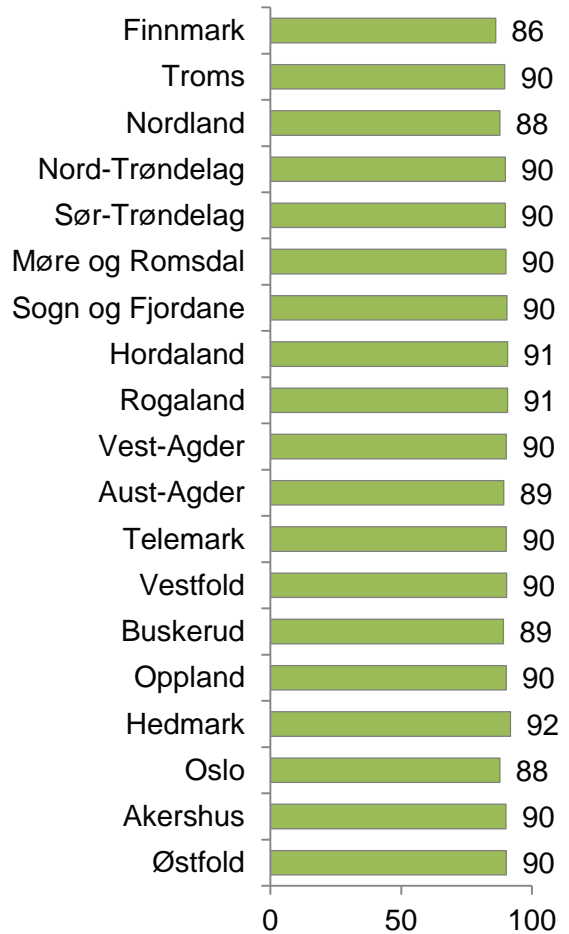

Kommuner 2014

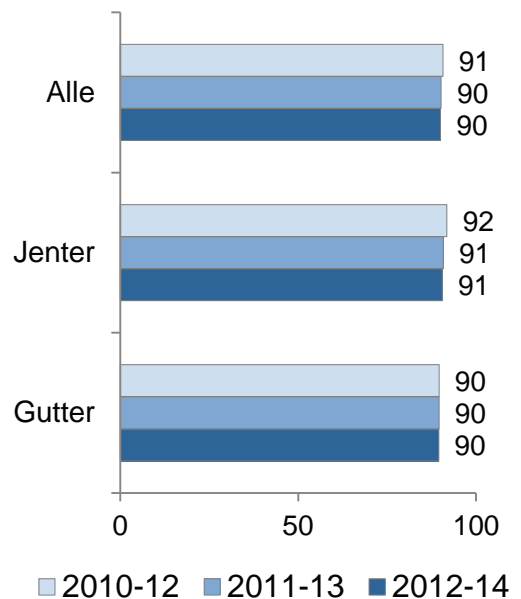

Andel som har en fortrolig venn

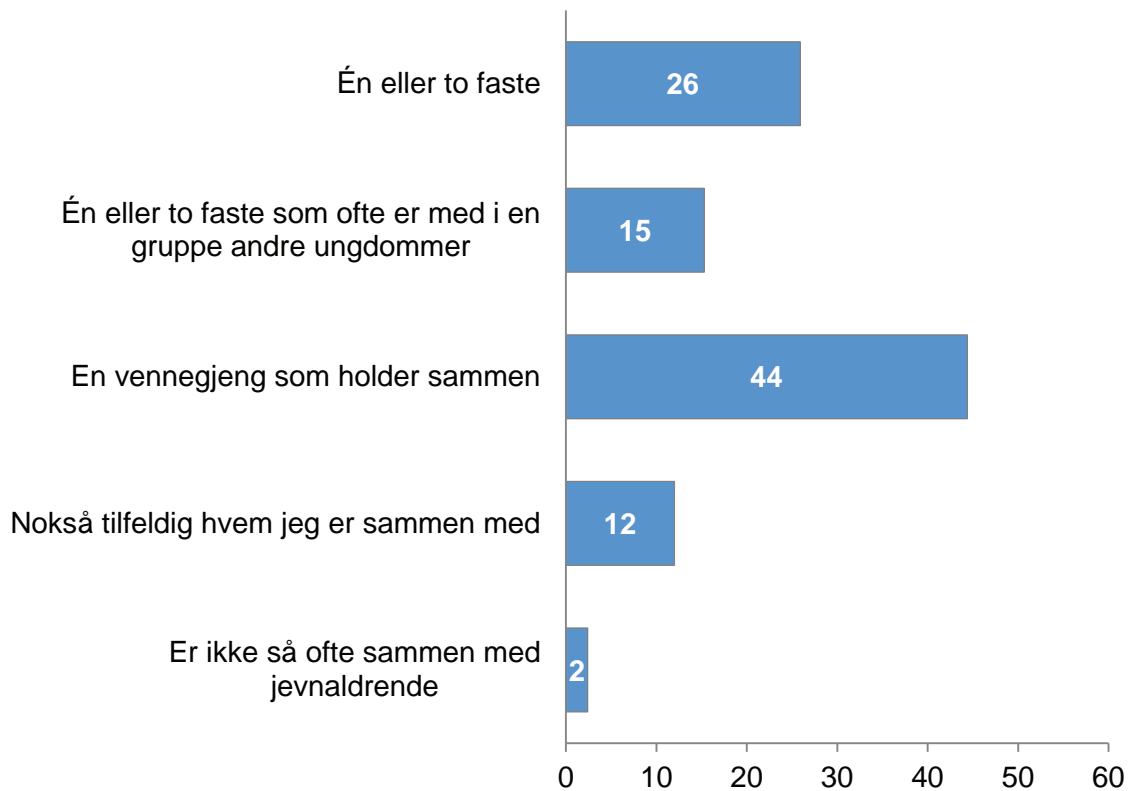
Fylker

Tidstrend

Når du er sammen med venner/kamerater, hvem er du da som oftest sammen med?

Definisjon

Det er mange spørsmål om venner og vennskap i Ungdata. I denne rapporten presenterer vi hvor mange som har venner de kan stole på og betro seg til. For å fange opp dette fikk de unge følgende spørsmål: «Har du minst en venn som du kan stole fullstendig på og kan betro deg til om alt mulig?»

Svaralternativene var «Ja, helt sikkert», «Ja, det tror jeg», «Det tror jeg ikke», «Har ingen jeg ville kalle venner nå for tiden».

Figuren ovenfor viser i tillegg hvordan ungdom svarer på et spørsmål som er ment å få fram hvordan vennsksapsrelasjonene er organisert – om de som oftest er sammen med en eller to faste eller om de vanligvis inngår i større nettverk. Spørsmålet fanger også opp hvor mange unge som ikke er så ofte sammen med venner og som har mer tilfeldige vennerelasjoner.

lokalmiljøet

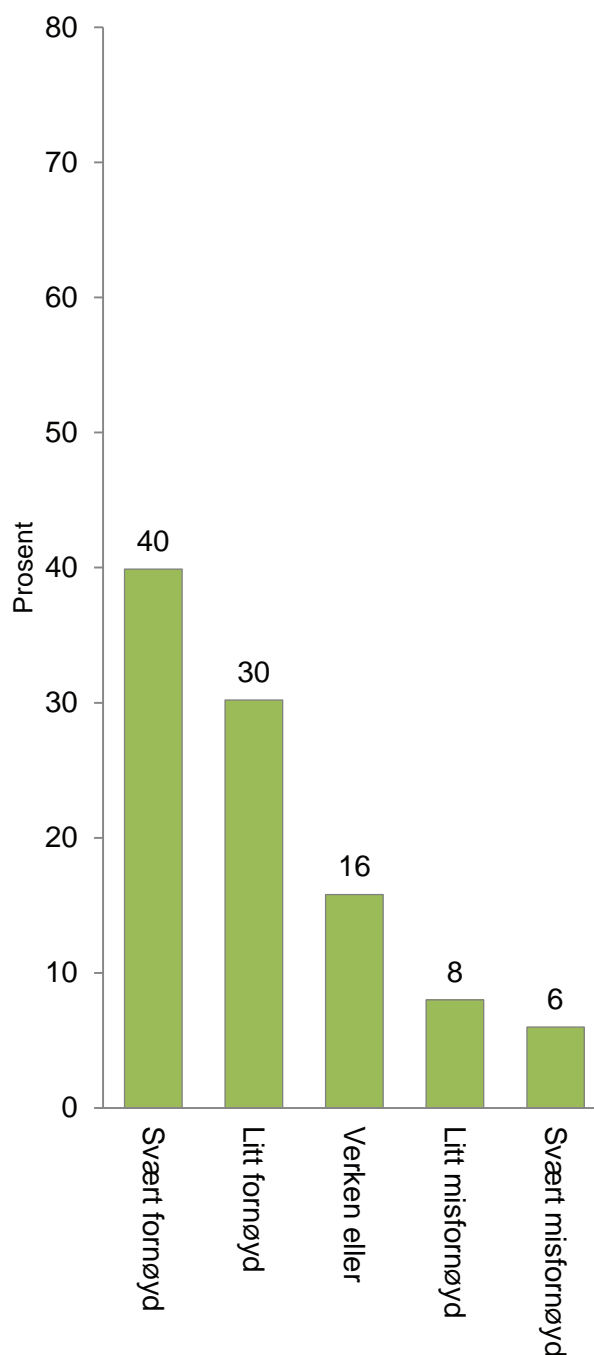
Dagens ungdom vokser opp i en globalisert verden der mennesker, meninger og inntrykk vandrer på tvers av landegrensener og sosiokulturelle skiller. Samtidig har det lokale og tilhørigheten til nærmiljøet fremdeles stor betydning i menneskers liv.

Å vokse opp betyr å vokse opp på et bestemt sted, og forskjellige lokalmiljøer kan gi ulike muligheter for utfoldelse og sosialt samvær. Tilbudet av organisasjoner, fritidstilbud og kulturtilbud påvirker individuell utfoldelse og bidrar samtidig til å skape identitet og tilhørighet i et lokalmiljø. Det samme gjelder tilgangen på åpne møteplasser, rekreasjonsområder og urørt natur. Opplevelsen av lokalmiljøet vil også være preget av utsiktene til utdanning, arbeid og familieetablering på sikt.

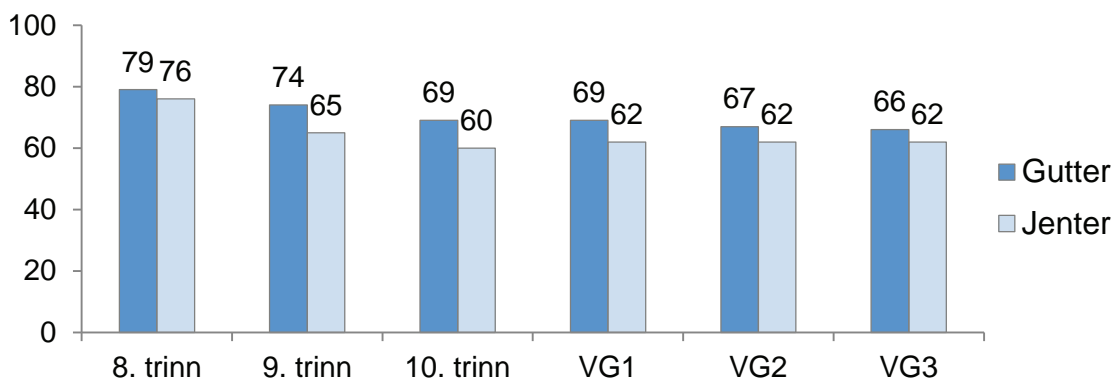
Barn og unge bruker lokalmiljøet i større grad og på en annen måte enn foreldrene. Trygge og sunne lokalmiljøer er derfor særlig viktig for denne aldersgruppas velferd. Barn og unge kan også ha andre meninger enn voksne om hva som gir livskvalitet på hjemstedet.

Hvor fornøyd er ungdom selv med lokalmiljøet der de bor?

Hvor fornøyd er du med lokalmiljøet der du bor?

Hvor mange som er fornøyd med lokalmiljøet – etter kjønn og klasstrinn

To av tre er fornøyd med lokalmiljøet sitt

Mange unge er fornøyd med lokalmiljøet. 40 prosent er «svært fornøyd» og 30 prosent er «litt fornøyd». 14 prosent er enten «litt» eller «svært misfornøyd».

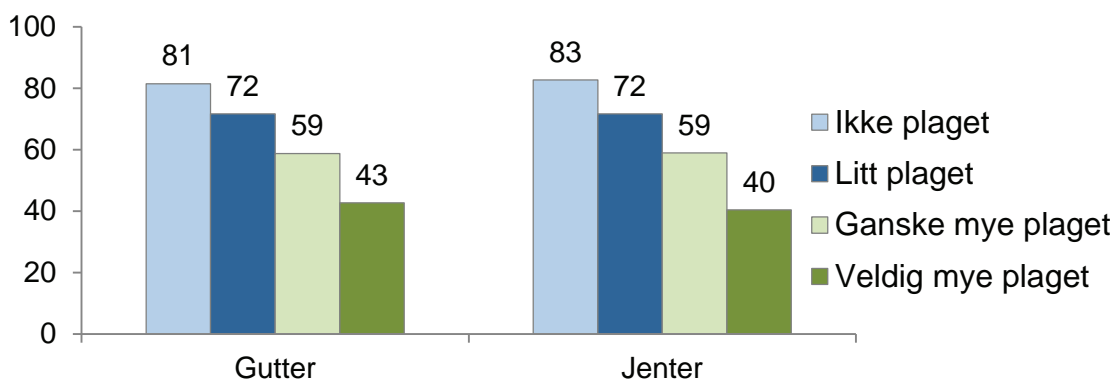
I løpet av ungdomsskolen blir ungdom – og spesielt jentene – mindre fornøyd med stedet der de bor. Gjennom videregående endrer innstillingene til lokalmiljøet seg lite. På alle trinn er gutter noe mer positive til lokalmiljøet sitt enn jenter.

Gutter og jenter som sliter mest psykisk er aller minst fornøyd med lokalmiljøet sitt.

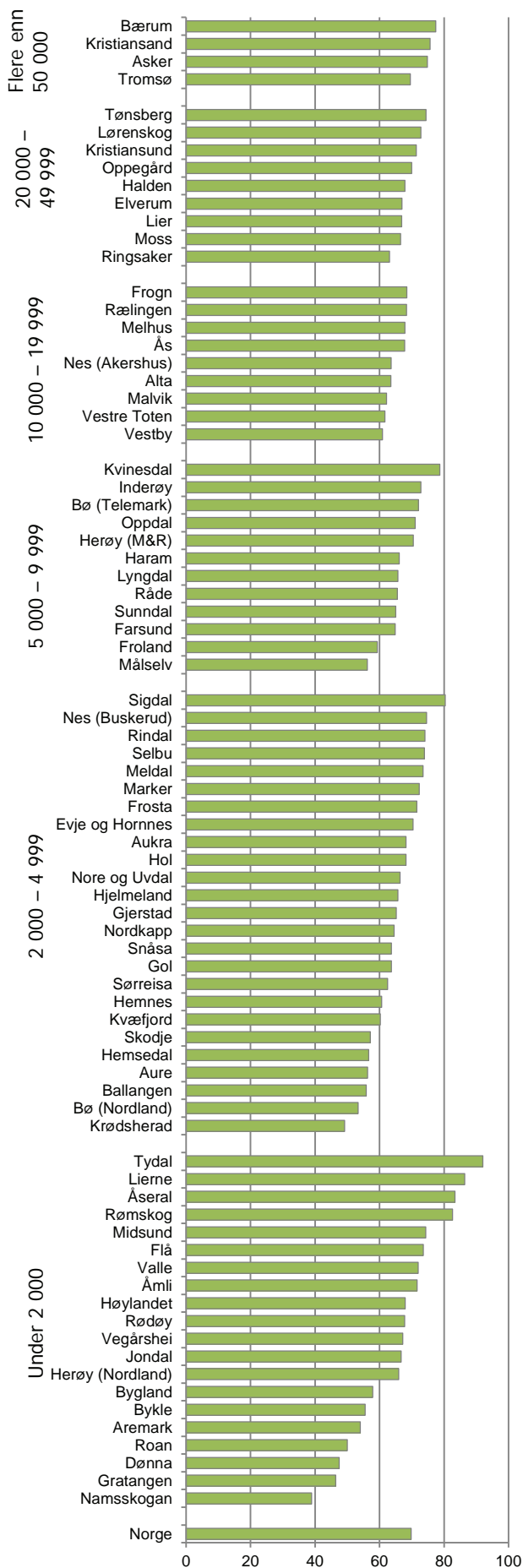
Det er store geografiske variasjoner i hvor fornøyd unge er med lokalmiljøet. Ungdom fra de tre nordligste fylkene er mindre fornøyd enn ungdom i andre deler av landet.

Ungdata viser at det store flertallet opplever det som trygt å ferdes i nærområdet sitt. Flere er derimot usikre når det gjelder hvor trygt det er å være i nærmeste sentrum eller tettsted. Sju prosent opplever det som utrygt og 22 prosent er usikre på hva de skal svare.

Hvor mange som er fornøyd med lokalmiljøet – etter graden av psykiske helseplager

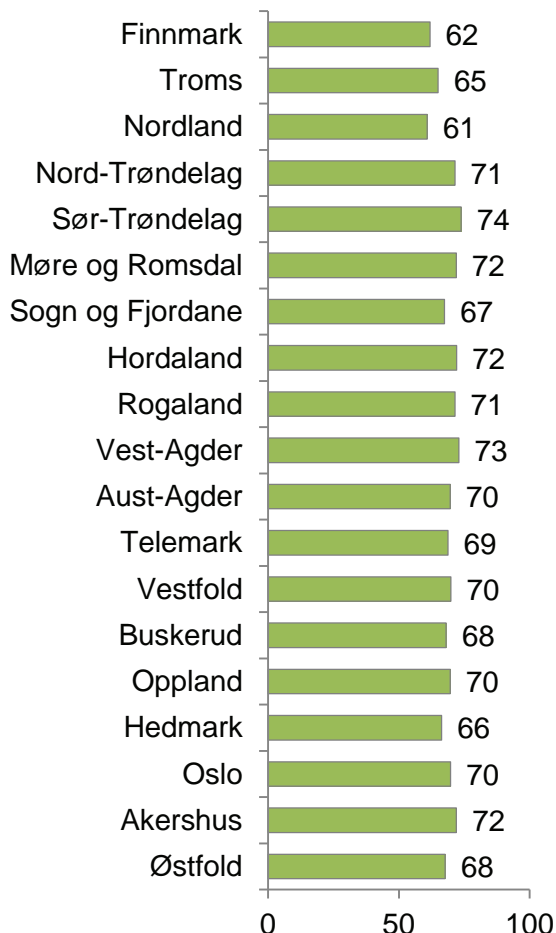

Kommuner 2014

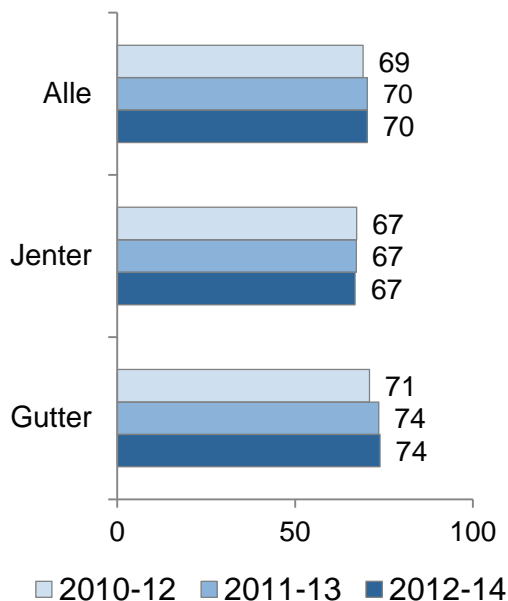

Andel som er fornøyd med lokalmiljøet

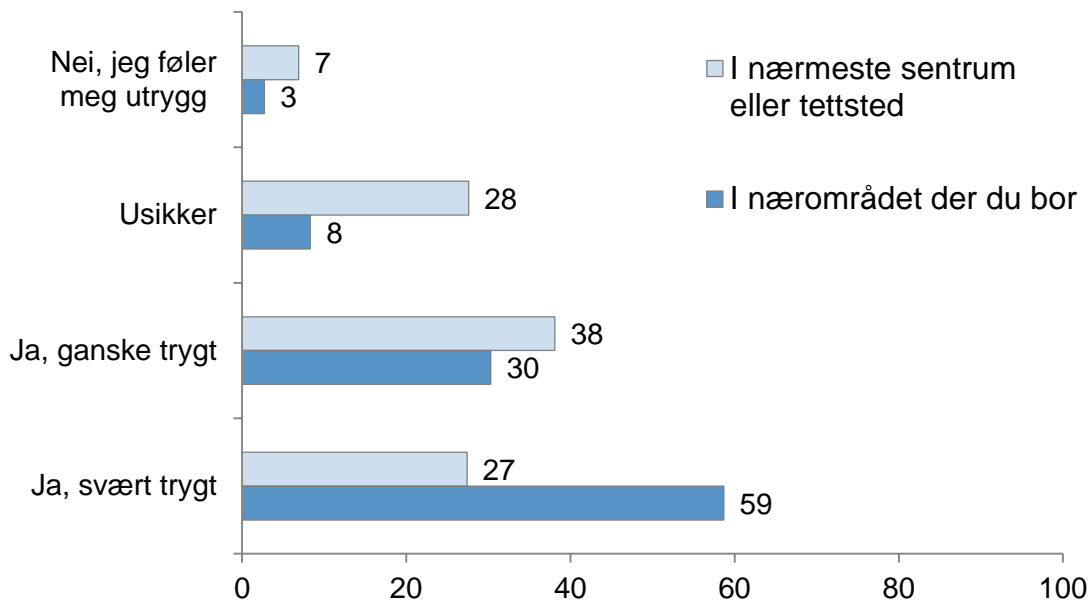
Fylker

Tidstrend

Når du er ute om kvelden, opplever du det som trygt å ferdes ....

Definisjon

I spørreskjemaet fikk ungdommene følgende spørsmål: «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med ulike sider av livet ditt?». Ett av forholdene de skulle vurdere var «lokalmiljøet der du bor» – og de ble bedt om å krysse av for om de var «svært fornøyd», «litt fornøyd», «verken fornøyd eller misfornøyd», «litt misfornøyd» eller «svært misfornøyd».

Andel som er «fornøyd med lokalmiljøet» er her definert som andel av ungdommene som har svart «svært fornøyd» eller «litt fornøyd».

Figuren over viser hvordan ungdommene svarer på spørsmål om hvor trygt de opplever det å være i nærområdet sitt eller i nærmeste sentrum eller tettsted om kvelden.

Skole og utdanning

Skoletrivsel

Lekser

Skulking

Utdannings-
planer

ungdata

skoletrivsel

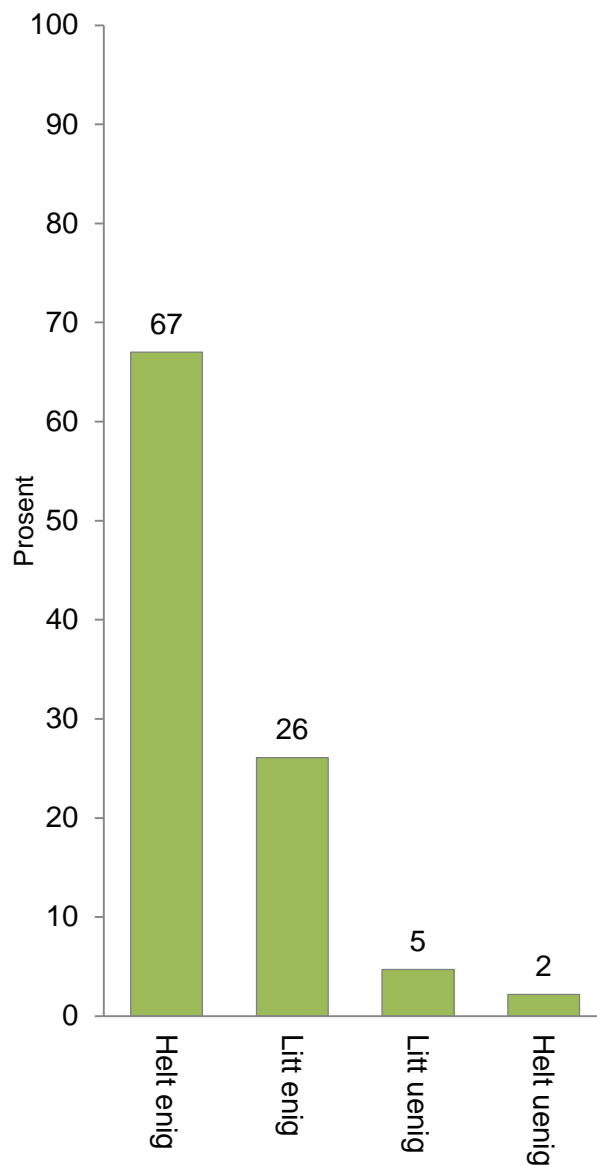
Internasjonale skoleundersøkelser viser at norske ungdomsskoleelevers resultater i lesing og regning ligger noe under eller er på nivå med gjennomsnittet i OECD. Med innføringen av Kunnskapsløftet i 2006 ble hele grunnopplæringen reformert. Blant annet skulle reformen bidra til økt fokus på læring og kvalitet i den norske skolen. I etterkant har vi sett framgang for norske elever på flere fagområder (lesing, matematikk og naturfag).

Skolen er ikke bare et sted for læring, men også en arena for sosialt samvær. Nasjonale studier fra de siste 20 årene viser at norske ungdomsskoleelever i økende grad trives og at det er færre som kjeder seg eller som gruer seg til å gå på skolen. Sammenliknet med elever i mange andre land, er trivselen i norsk skole høy.

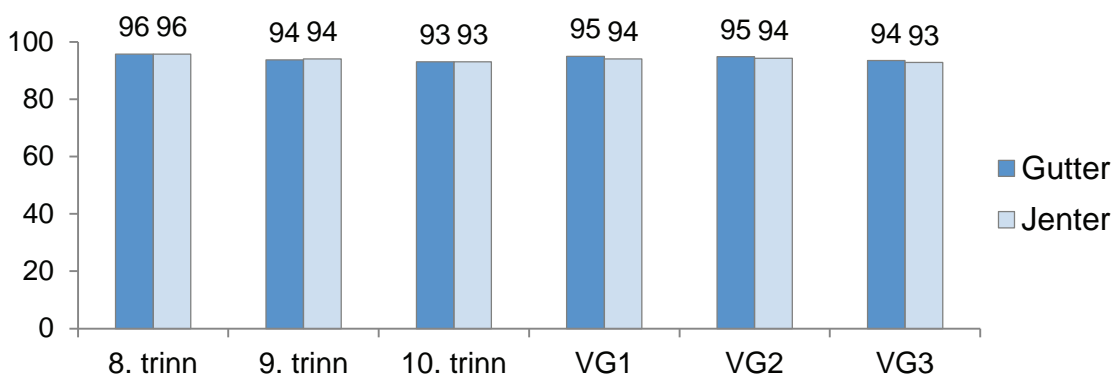
Det er ingen klare tegn til at skoletrivselen avtar med økende alder. Det er heller ikke noen vesentlige kjønnsforskjeller i trivsel. Jentene går i midlertid ut av ungdomsskolen med en god del bedre karakterer enn guttene.

Hvor stor andel av ungdommene i Ungdata trives på skolen sin?

Er du enig eller uenig i følgende utsagn om hvordan du har det på skolen: Jeg trives på skolen

Hvor mange som trives på skolen – etter kjønn og klassetrinn

Skolen – et godt sted å være for de aller fleste

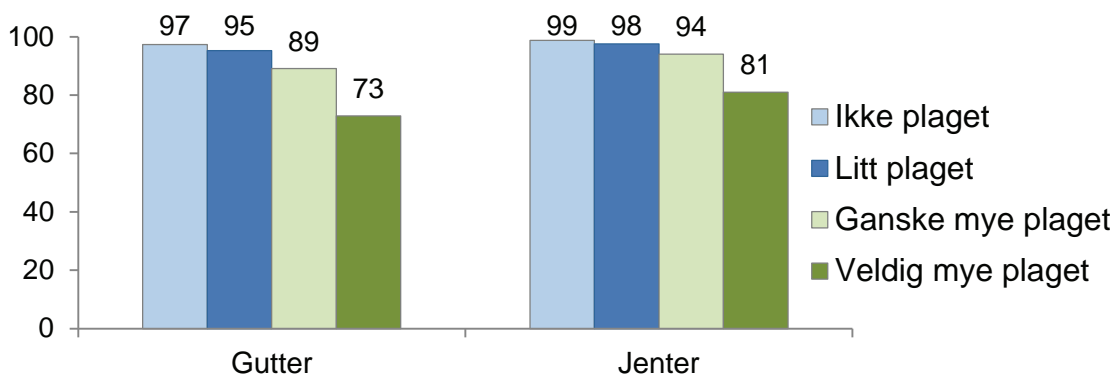
Ungdata-undersøkelsene viser at de aller fleste trives på skolen. 67 prosent er «helt enig» i påstanden «Jeg trives på skolen», 26 prosent er «litt enig» og bare noen få prosent er uenig. Det er små forskjeller i trivsel mellom gutter og jenter, og mellom ungdom på ulike klassetrinn.

Ungdom i Oslo og de nordligste fylkene trives noe dårligere enn ungdom i andre fylker. Skoletrivselen er lavest blant ungdom som sliter med psykiske helseplager, men

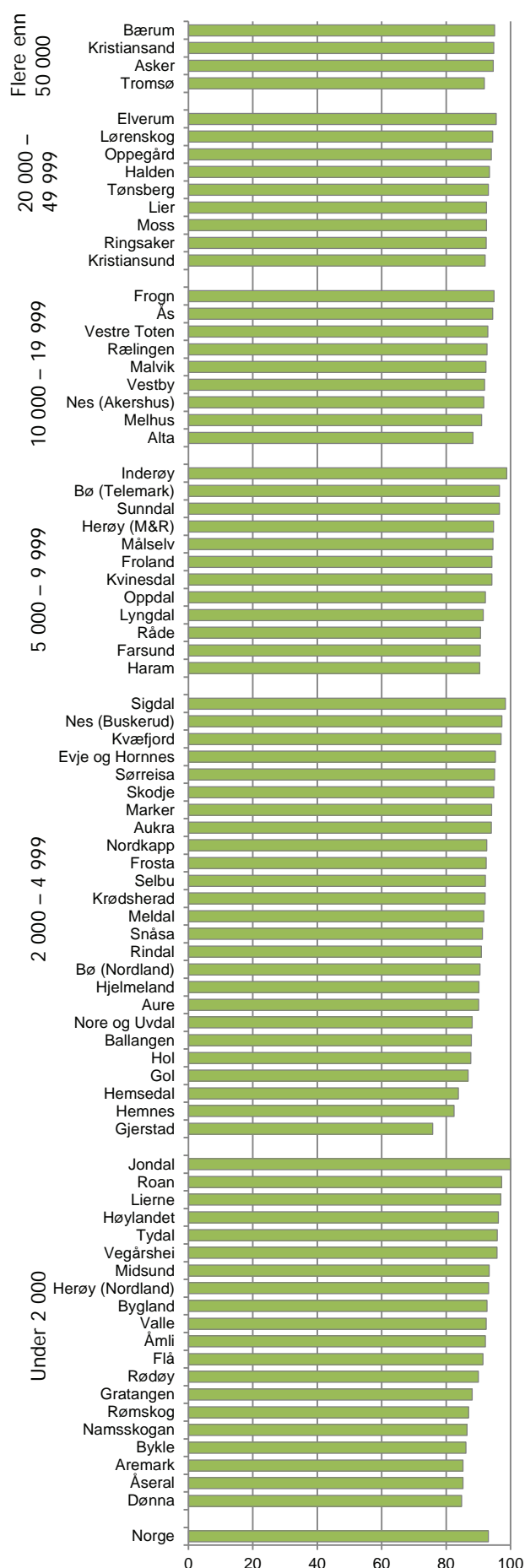
også i denne gruppen er det slik at de fleste trives på skolen

Ni av ti mener at lærerne bryr seg om dem og like mange føler at de passer inn blant skolens elever. Svarene tyder på at den norske skolen har lykket med å skape et læringsmiljø som oppleves som positivt av det store flertallet av elevene. Samtidig er det en del unge som gruer seg til å gå på skolen, og tre av fire ungdommer kjeder seg på skolen.

Hvor mange som trives på skolen – etter graden av psykiske helseplager

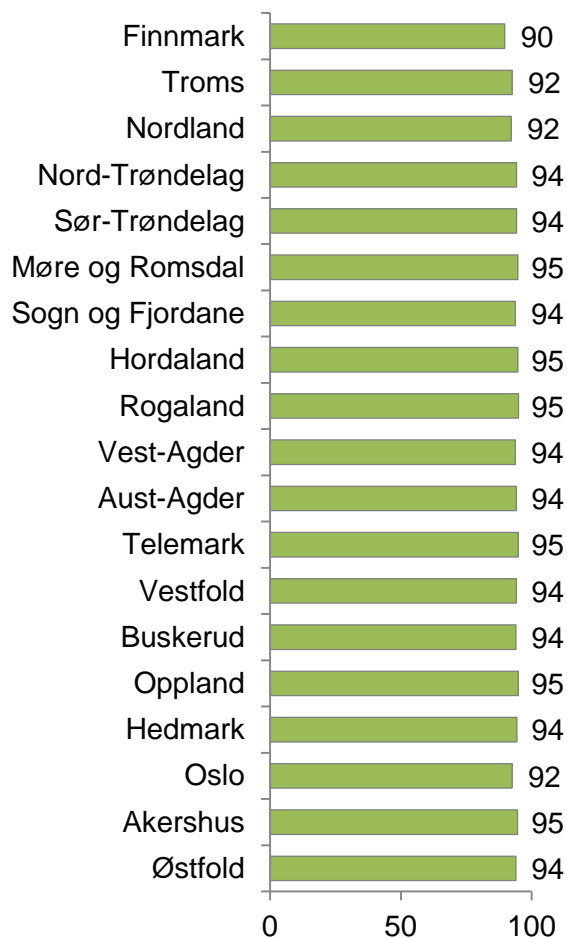

Kommuner 2014

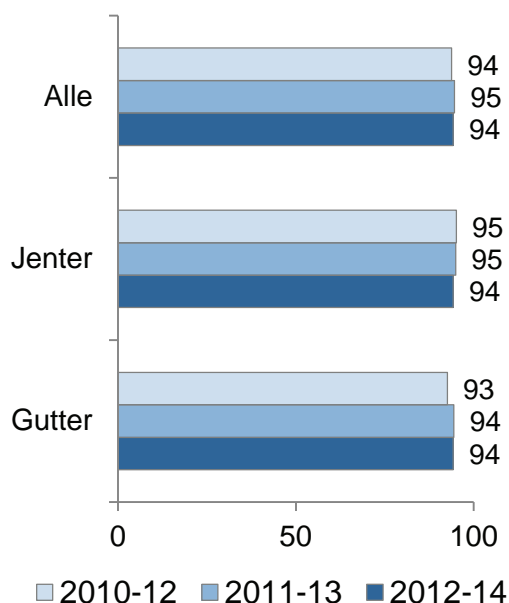

Andel som trives på skolen

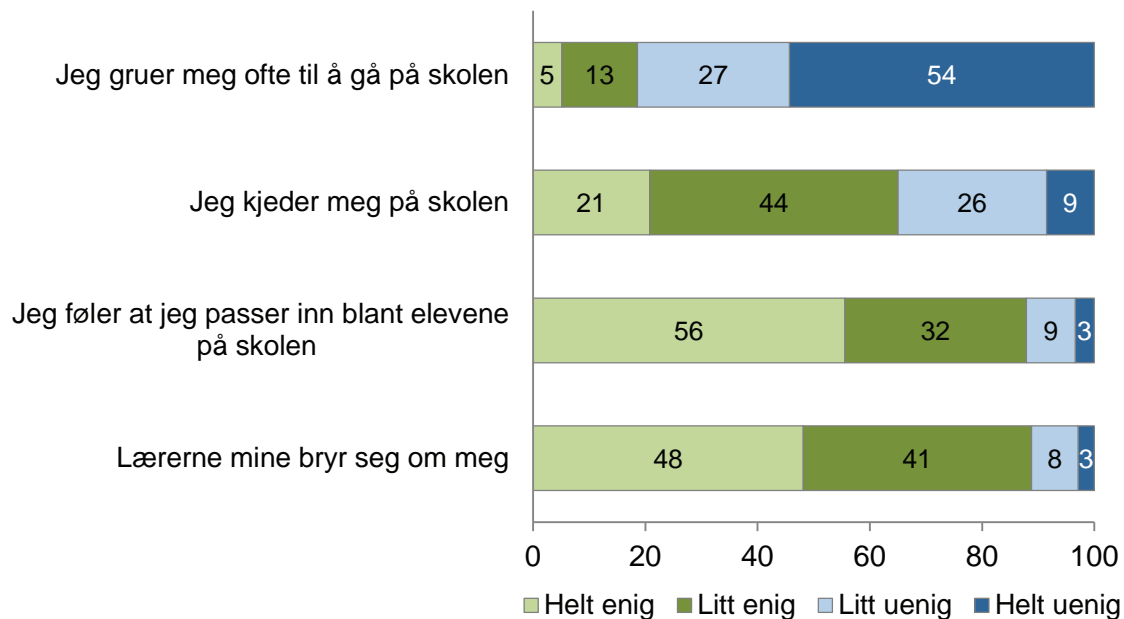
Fylker

Tidstrend

Er du enig eller uenig i følgende utsagn om hvordan du har det på skolen?

Definisjon

I 2014 ble spørreskjemaet i Ungdata revidert. I den forbindelse ble det lagt inn flere påstander som skal måle ungdommenes skoletrivsel og tilhørighet i skolen. Påstandene ble introdusert i spørreskjemaet på følgende måte: «Er du enig eller uenig i følgende utsagn om hvordan du har det på skolen», og de ble bedt om å krysse av for om de var «helt enig», «litt enig», «litt uenig» eller «helt uenig». Ett av utsagnene, «Jeg trives på skolen», blir brukt som indikator på skoletrivsel. Tidligere i Ungdata har det vært benyttet et mer direkte spørsmål:

«Trives du på skolen?», med svaralternativer som varierer fra «Ja, svært godt» til «Nei, svært dårlig». Ved å slå sammen kategoriene «Helt enig» og «litt enig» i 2014 og «Ja, svært godt» og «Ja, nokså godt» i tidligere undersøkelser, mener vi likevel at det kan være forsvarlig å sammenlikne svarene på disse to spørsmålene over tid.

Svarfordelingen på de andre spørsmålene om skoletrivsel er gjengitt i figuren over.

lekser

Lekser har lang tradisjon i norsk skole. Opprinnelig ble det gitt for at elevene skulle pugge seg fram til kunnskap, der presten eller læreren gjennom høringer kontrollerte hva elevene kunne. Selv om pugging i dag anses som en mindre relevant læringsstrategi, er lekser likevel noe de aller fleste skoler velger å pålegge elevene.

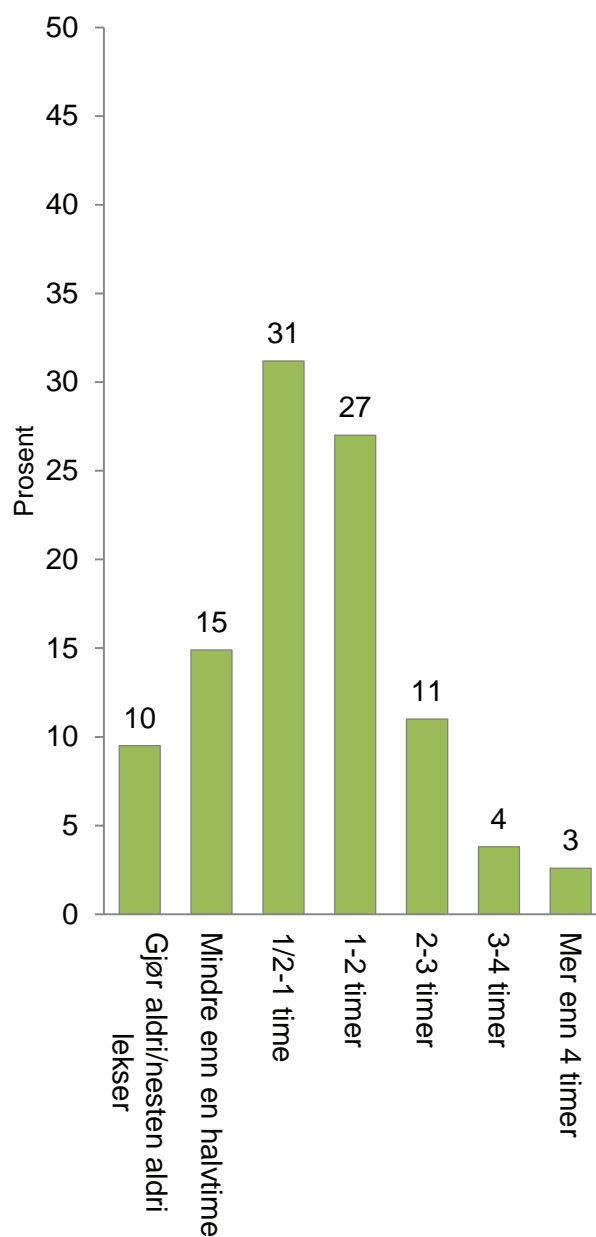
Lekser kan bidra til økt selvdisiplin og gode arbeidsvaner, og det kan være en effektiv måte for skolen å få involvert foreldrene i skolearbeidet på. Den viktigste begrunnelsen ligger likevel i forventningen om at lekser bidrar til økt læring.

Forskning tyder imidlertid ikke på at leksearbeid i seg selv har særlig store læringseffekter. Det vil blant annet avhenge av under hvilke betingelser leksene gis og skolearbeidet foregår på, men også av tilbakemeldingene fra lærerne i etterkant. Studier tyder på at lekser har økende betydning for læring desto eldre barna er.

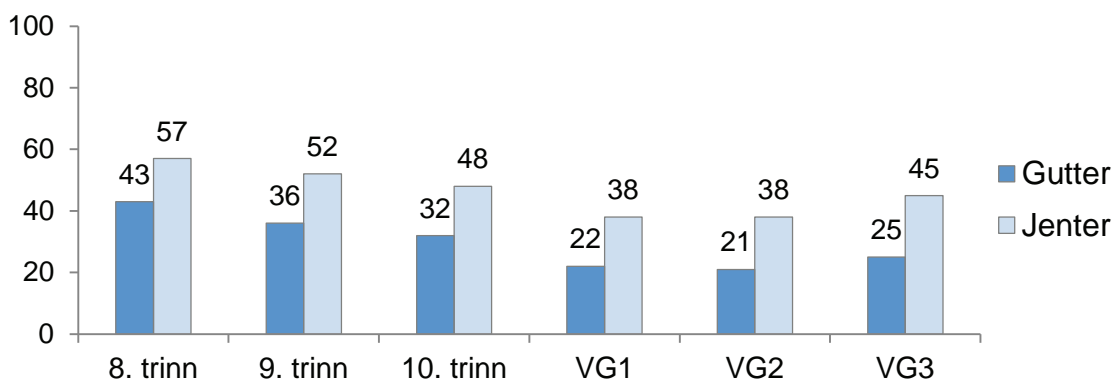
For ungdom vil lekser framstå som noe påtvunget fra samfunnets side, en inngripen i det de opplever som deres egen frie tid. Samtidig kan skolearbeid i fritida være meningsfylt for de som har et ønske om å få bedre karakterer.

Hvor mye tid bruker norsk ungdom på lekser og annet skolearbeid utenom skolen?

Hvor lang tid bruker du gjennomsnittlig per dag på lekser og annet skolearbeid (utenom skoletida)?

Hvor mange som daglig bruker mer enn en time på lekser – etter kjønn og klassetrinn

Stor variasjon i tid brukt på lekser

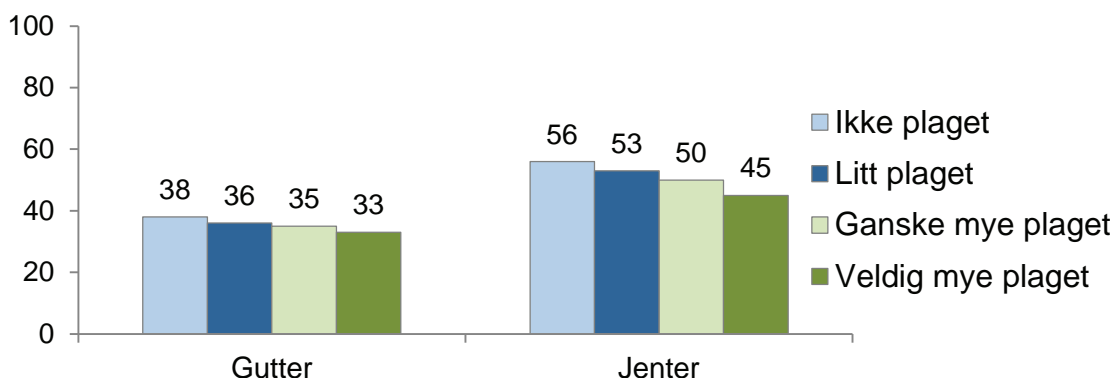
Det er store variasjoner når det gjelder hvor lang tid ungdom bruker på lekser. 10 prosent gjør aldri lekser og ytterligere 15 prosent bruker mindre enn en halv time per dag. De fleste bruker mellom en halv og to timer, mens 18 prosent bruker minst to timer daglig.

Det er flere jenter enn gutter som bruker mye tid på lekser, og tidsbruken blir mindre gjennom ungdomsårene. Samtidig er det på videregående at flest opplever at de må bruke helgene for å gjøre skolearbeid.

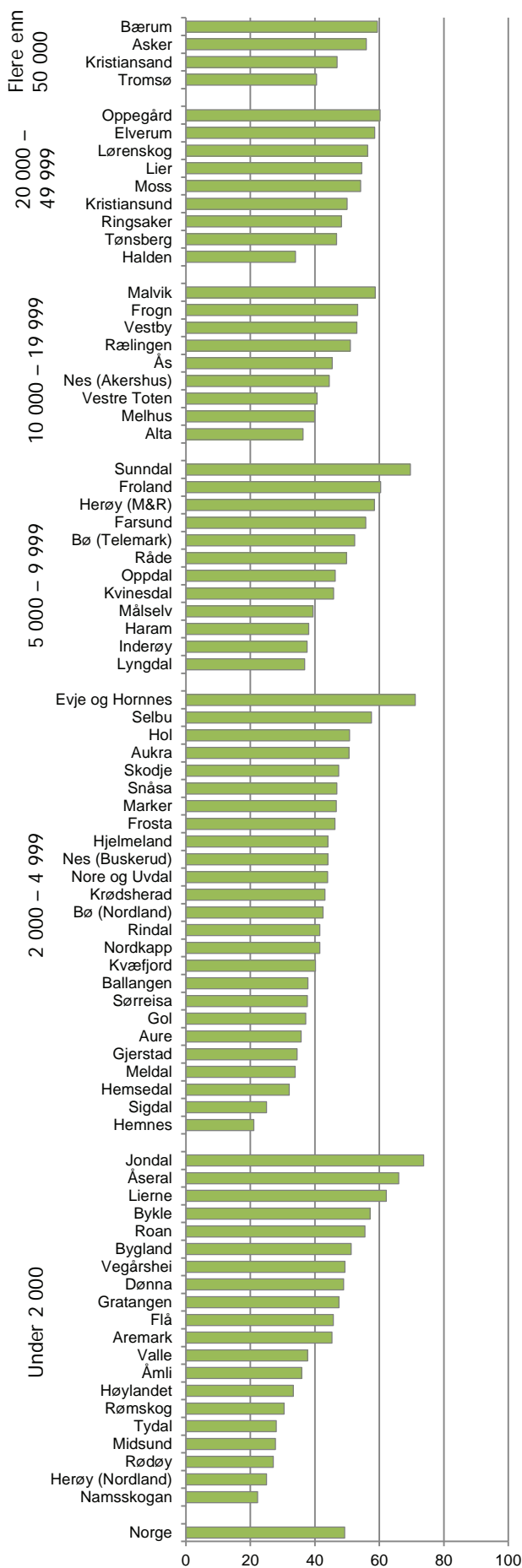
Ungdata viser at de som gjør mest lekser, er de som sliter minst med psykiske helseplager. Dette gjelder særlig blant jentene.

Hvor mye tid som brukes til lekser varierer en del mellom ulike fylker og kommuner. Noe av variasjonen kan skyldes forskjeller i motivasjon for skolearbeid, men det kan også skyldes at det varierer hvor mye lekser lærerne og foreldre forventer at ungdom må gjøre.

Hvor mange som daglig bruker mer enn en time på lekser – etter graden av psykiske helseplager

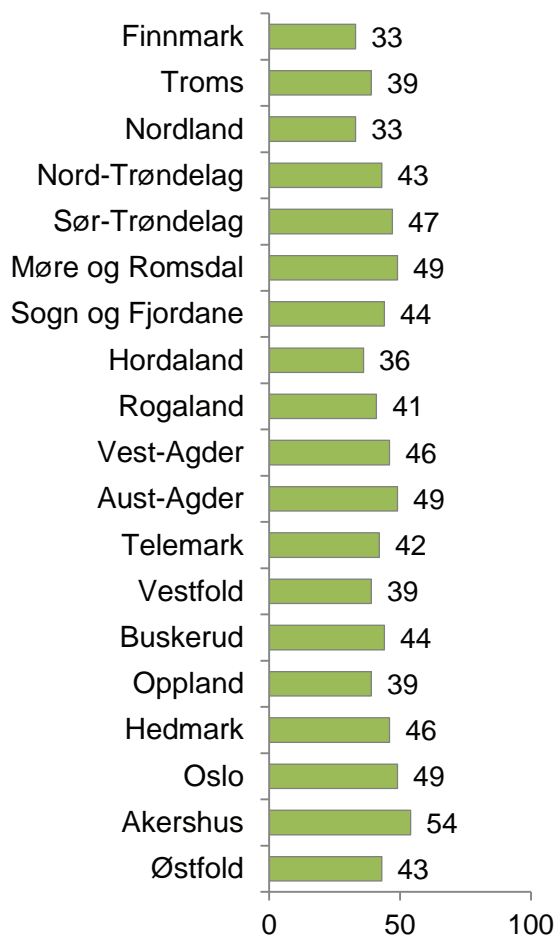

Kommuner 2014

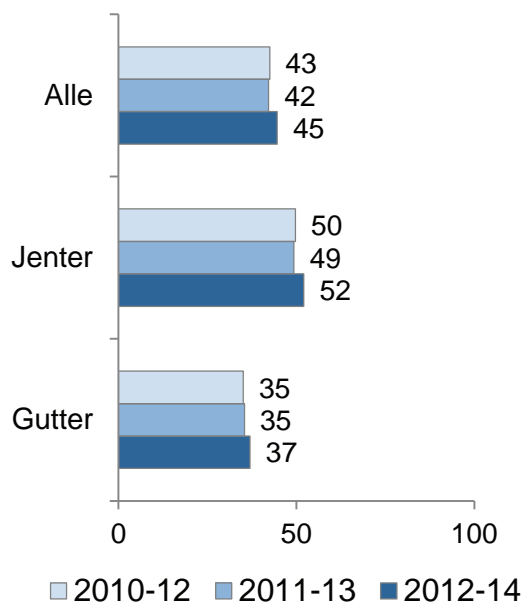

Andel som bruker mer enn en time på lekser hver dag

Fylker

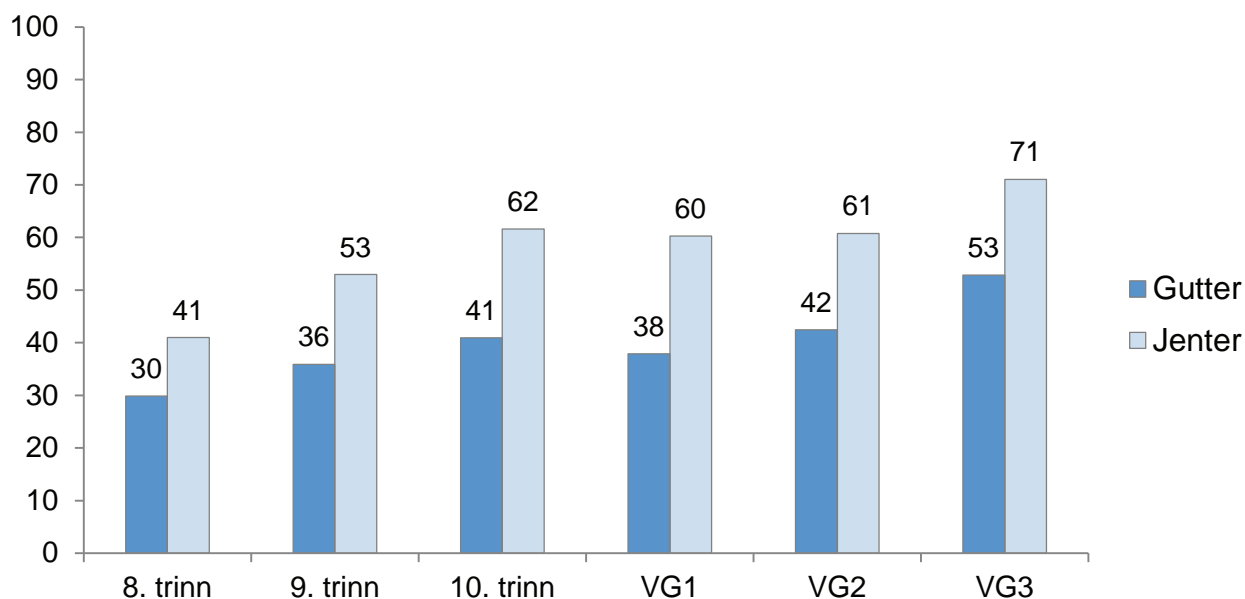

Tidstrend

Hvor mange som ofte må bruke helgene til å gjøre skolearbeid – etter kjønn og klassetrinn

Definisjon

I Ungdata blir ungdommene bedt om å oppgi hvor mye tid de bruker gjennomsnittlig per dag på lekser og annet skolearbeid. Det blir presisert at det er kun det arbeidet de gjør utenom skolen som skal medregnes. På denne måten får vi et mål på hvor mye av fritida de unge bruker på skolerelaterte aktiviteter. De blir bedt om å krysse av på en sjudelt skala, fra «gjør aldri/nesten aldri lekser» til «mer enn fire timer».

I Ungdata spørres det også om ungdommene ofte må bruke helgene til å gjøre skolearbeid. Andelen som er enig i dette utsagnet er vist i figuren over, brutt ned etter kjønn og klassetrinn.

skulking

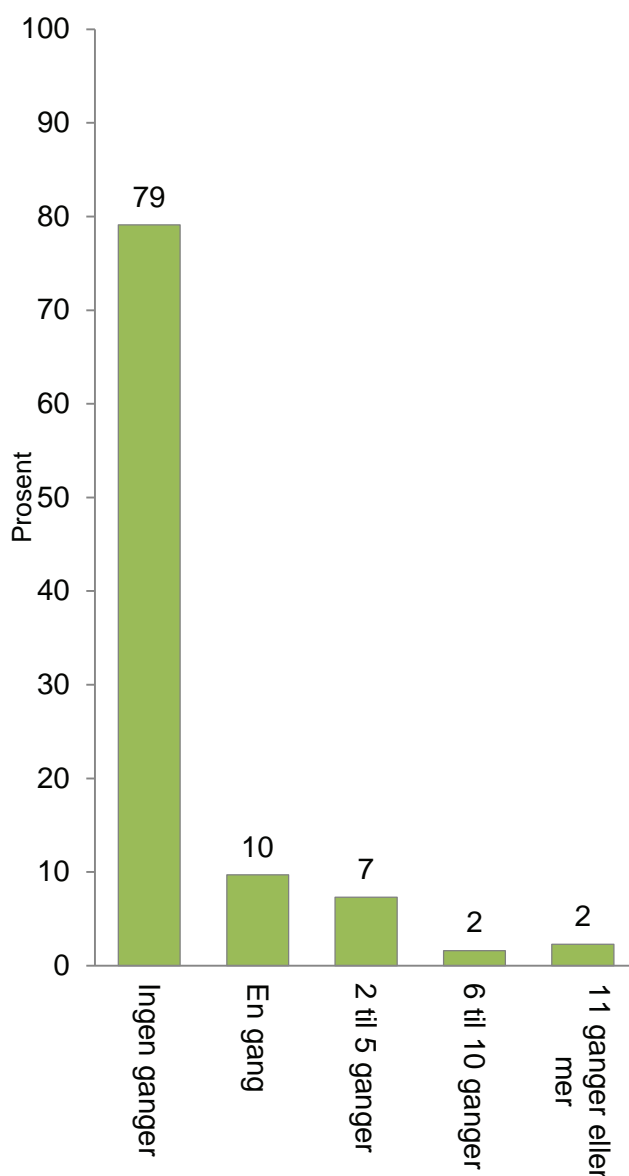
Motivasjon for læring er en sentral drivkraft bak skoleresultatene til den enkelte elev, og kommer til syne gjennom de utdanningsvalgene elevene tar, den innsatsen de legger ned og elevenes oppslutning om skolens formål og regler. Skoleforskningen viser at foreldrenes engasjement og utdanningsbakgrunn virker inn på barnas identifikasjon med og engasjement i skolen, men også hvordan undervisningen er lagt opp.

Lite tyder på at elever i dag slutter mindre opp om skolens prosjekt enn tidligere. Flere undersøkelser viser tvert imot at ungdom er mer plikttoppfyllende og disiplinerte enn for noen tiår siden. Relasjonene mellom elever og lærere har blitt bedre og færre ungdommer skulker skolen.

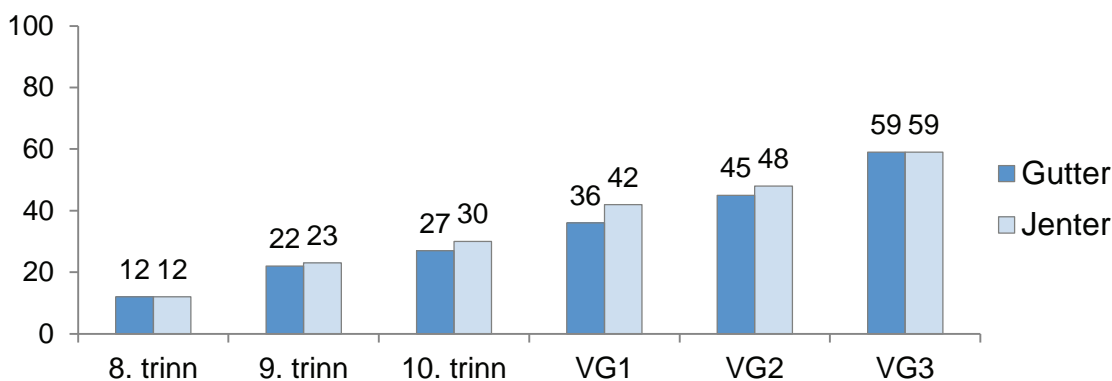
Likevel er det også en del ungdommer som har et ambivalent forhold til skolen. De kan ha dårlige erfaringer fra tidligere skolegang, de opplever liten mestring eller de synes andre ting i livet er viktigere. Dette kan være grunnen til at de ikke møter opp på skolen eller i nesten omgang ikke klarer å gjennomføre videregående opplæring.

Å skulke skolen – særlig når dette skjer gjentatte ganger – kan være et uttrykk for enkeltelevers manglende motivasjon for læring. Hvor vanlig er det at ungdom skulker skolen?

Har du i løpet av det siste året skulket skolen?

Hvor mange som har skulket skolen siste år – etter kjønn og klassetrinn

Skulkingen tiltar gjennom ungdomsårene

På ungdomstrinnet har 21 prosent skulket skolen minst én gang det siste året. Fire prosent har skulket skolen mer enn fem ganger.

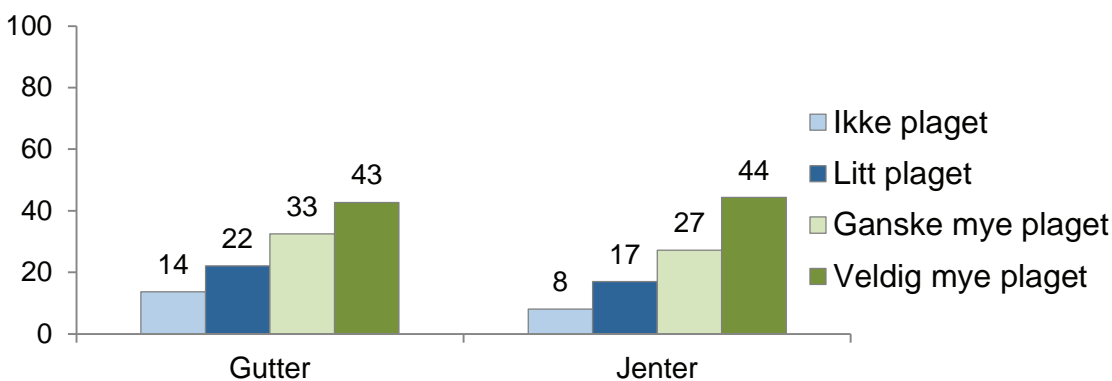
Skulkingen øker betydelig gjennom ungdomsårene, fra å omfatte rundt én av ti på 8. trinn til seks av ti på VG3. Det er generelt små kjønnsforskjeller.

Skulking er et område der ungdom som sliter psykisk skiller seg betydelig fra ungdom flest. Nær halvparten av de med mange psykiske helseplager, har skulket skolen siste år.

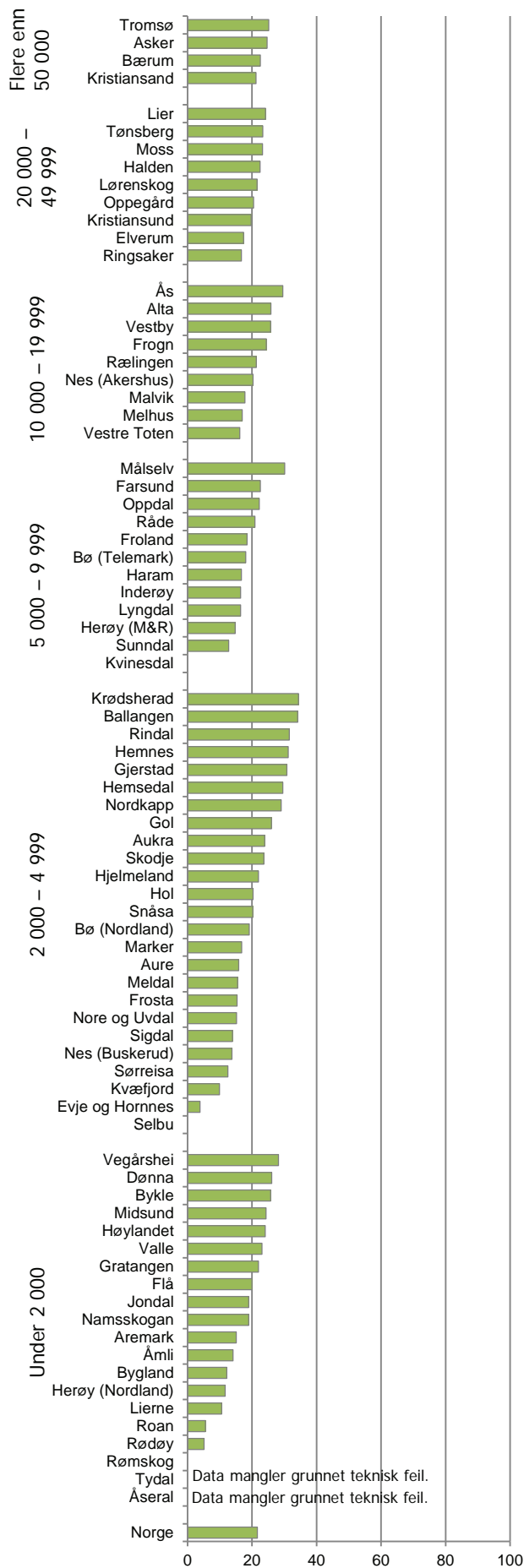
Siden 2010 har omfanget av skulking vært nokså konstant. Skulking varierer derimot en god del geografisk, og er høyest i Oslo og lavest i Trøndelag og på Nord-Vestlandet.

Bare en mindre gruppe av ungdommer er involvert i konflikter med skolen. 15 prosent har opplevd at skolen har tatt kontakt med foreldrene for noe galt de har gjort. Like mange har vært i en voldsom krangel med en lærer.

Hvor mange som har skulket skolen siste år – etter graden av psykiske helseplager

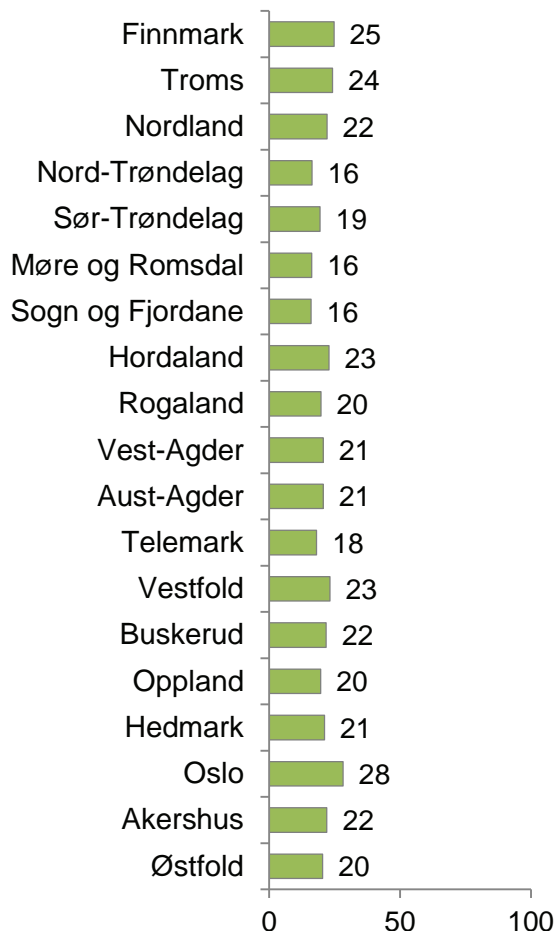

Kommuner 2014

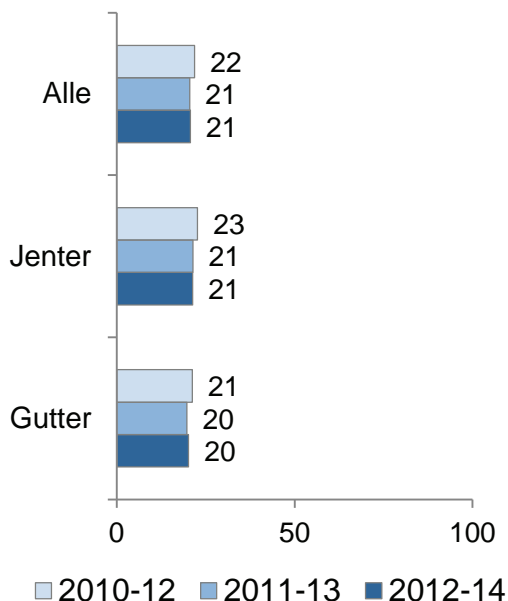

Andel som har skulket skolen siste år

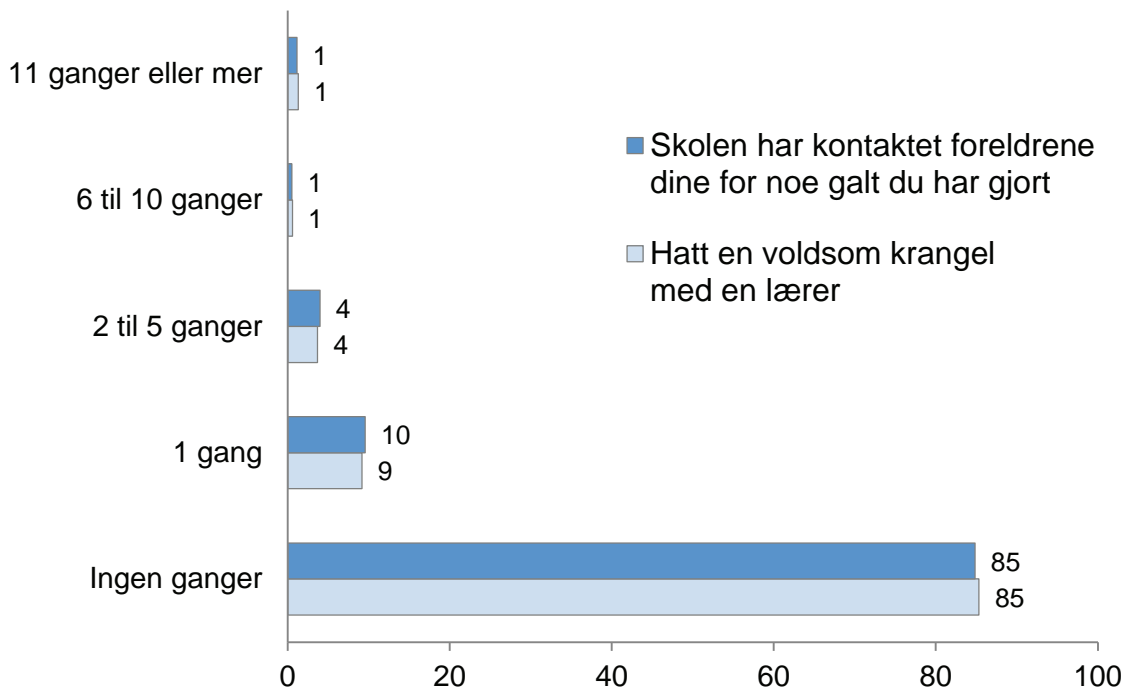
Fylker

Tidstrend

Har du opplevd dette det siste året?

Definisjon

I Ungdata blir ungdommene bedt om å oppgi hvor mange ganger de i løpet av det siste året, hadde opplevd ulike former for skolerelaterte hendelser som gjerne oppfattes som negative eller problematiske. Ett av disse handler om skoleskulk.

Svarfordelingen for de andre skoleproblemene er vist i figuren over.

utdanningsplaner

Det har aldri vært så mange unge som tar så lang utdanning som i dag. Mot slutten av 20-årene har over halvparten av jentene, og rundt en tredel av guttene, høyere utdanning.

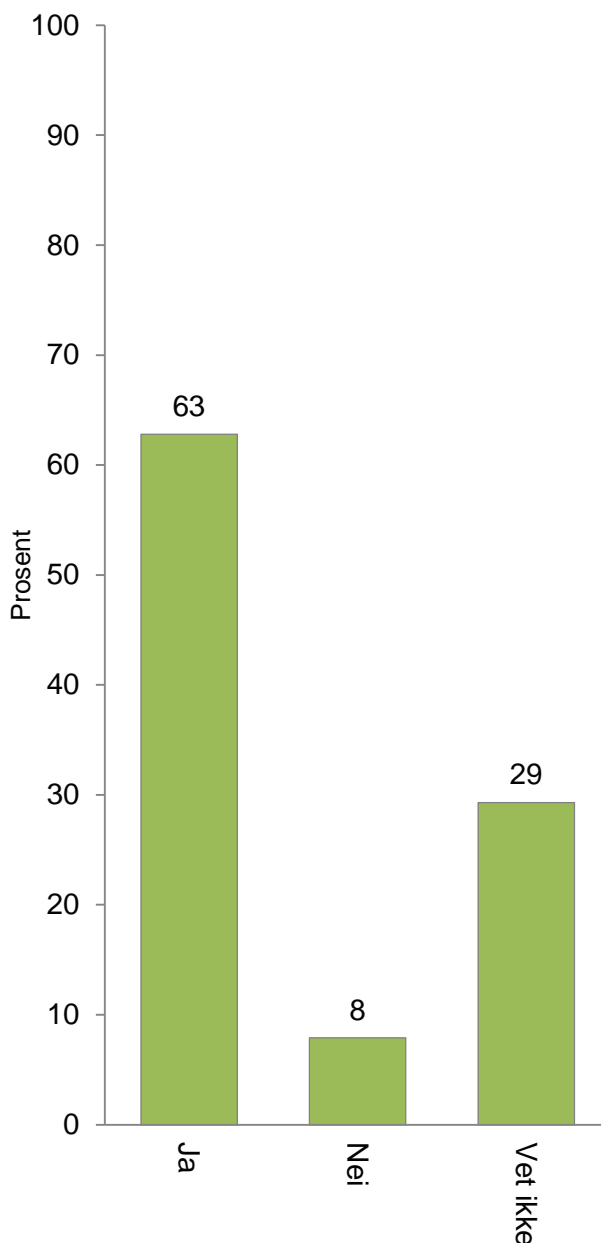
Etter grunnskolen begynner de aller fleste direkte i videregående opplæring. Likevel er det ikke alle som fullfører. Om lag én av tre faller fra underveis eller har ikke bestått etter fem år. Denne andelen har vært stabil siden 1994. At så mange ikke fullfører er et problem, fordi videregående utdanning i stadig større grad har blitt en betingelse for inntreden i arbeidslivet.

En av de sentrale målsettingene i norsk utdanningspolitikk har vært sosial utjevning, slik at alle har de samme muligheter til utdanning. Til tross for et åpent utdanningssystem med gode finansieringsordninger, er det fortsatt store forskjeller i utdanningsvalg etter foreldrenes utdanningsnivå, inntekt og yrkesstatus.

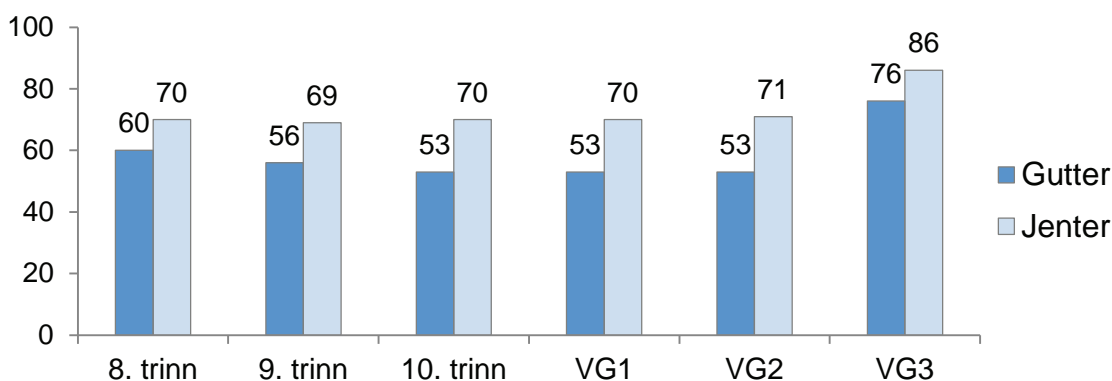
Mange unge med innvandrerbakgrunn har høye utdanningsambisjoner, til tross for et relativt lavt utdanningsnivå i foreldregruppa. De som selv er født i Norge, går i større grad enn etnisk norsk ungdom direkte over i høyere utdanning, og de velger langt oftere de mest prestisjefylte studiene.

Hva svarer ungdomsskoleelever når de får spørsmål om de tror de vil ta høyere utdanning?

Tror du at du vil komme til å ta utdanning på universitet eller høyskole?

Hvor mange som tror de vil ta høyere utdanning – etter kjønn og klasstrinn

En stadig mer utdanningsorientert ungdomsgenerasjon

To av tre ungdomsskoleelever tror de vil ta utdanning på universitet eller høyskole. Tallene viser at ungdom regner høyere utdanning som viktig og noe som mange ønsker å strekke seg etter.

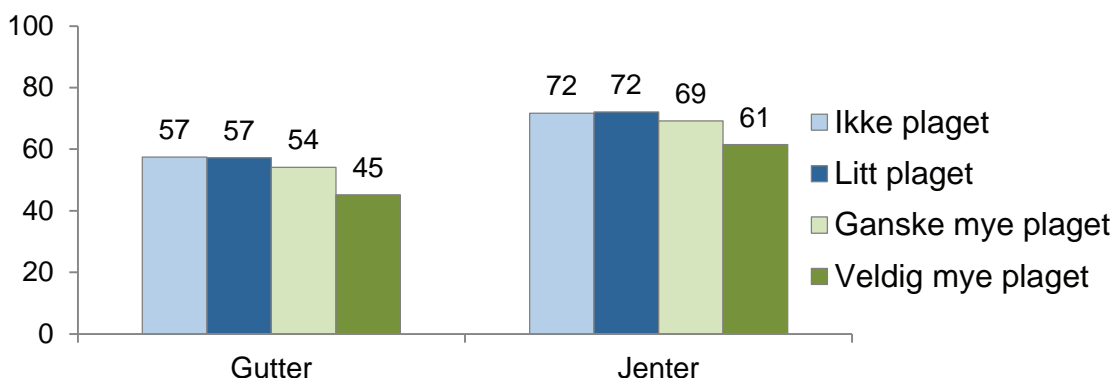
Ungdom i Oslo og Akershus er i større grad orientert mot høyere utdanning enn ungdom andre steder i landet. Jenter har høyere utdanningsambisjoner enn gutter. Blant guttene synker andelen som tror de vil ta høyere utdanning i løpet av årene på ungdomsskolen.

At det er spesielt mange som tar sikte på høyere utdanning på VG3, skyldes nok at det først og fremst er elever på studiespesialisering som deltar i Ungdata på dette trinnet.

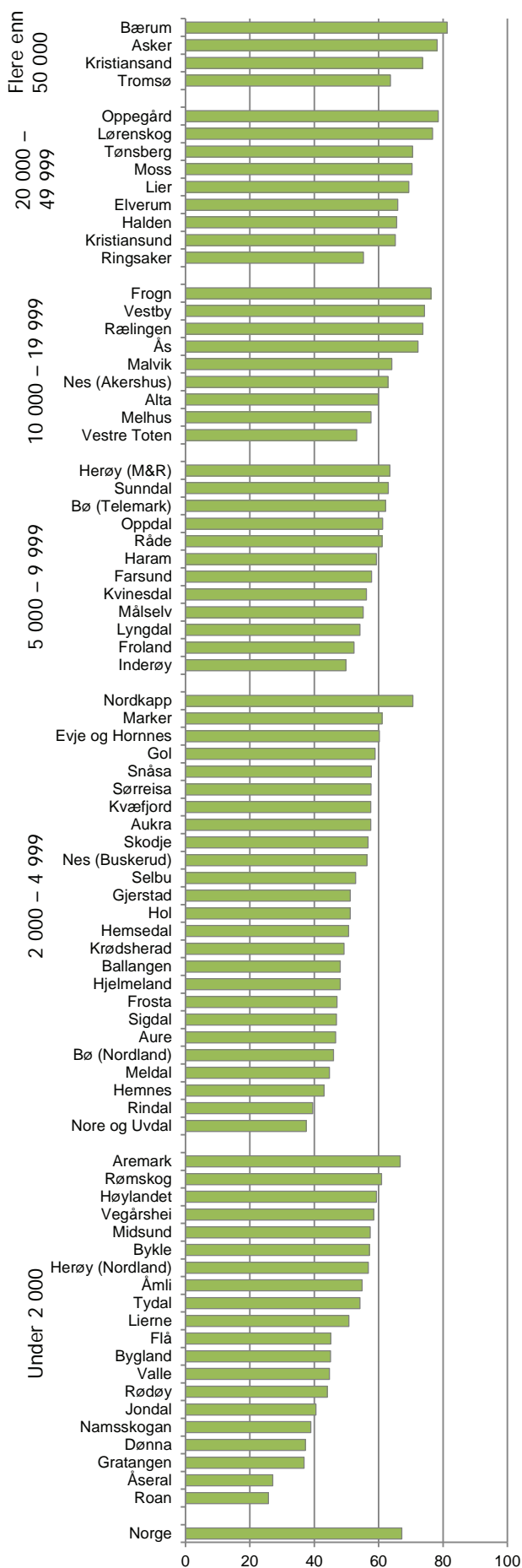
Unge som sliter mye med psykiske helseplager har lavere utdanningsambisjoner enn andre ungdommer.

I løpet av de siste årene er det stadig flere unge som sikter mot en utdanning på et universitet eller en høyskole. Samtidig er det også mange (en av tre) som tror de vil komme til å ta et fagbrev.

Hvor mange som tror de vil ta høyere utdanning – etter graden av psykiske helseplager

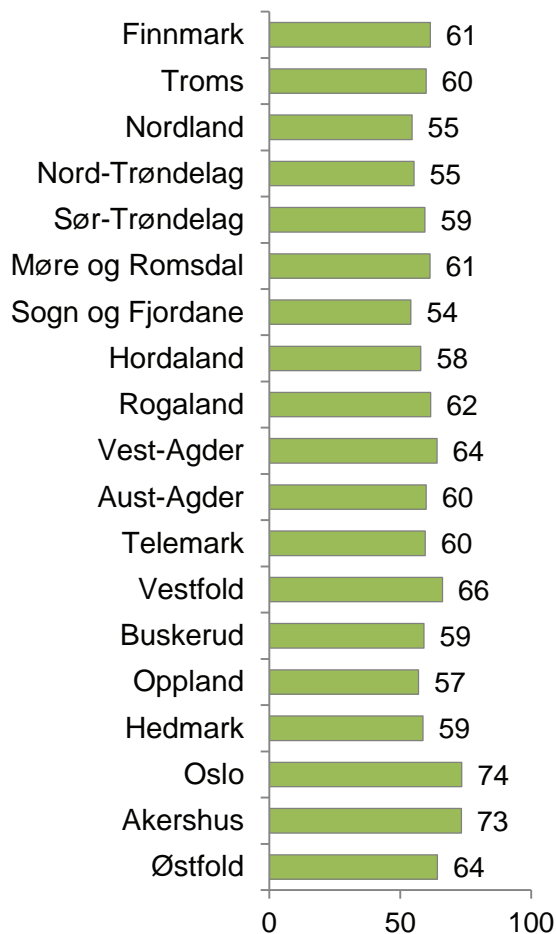

Kommuner 2014

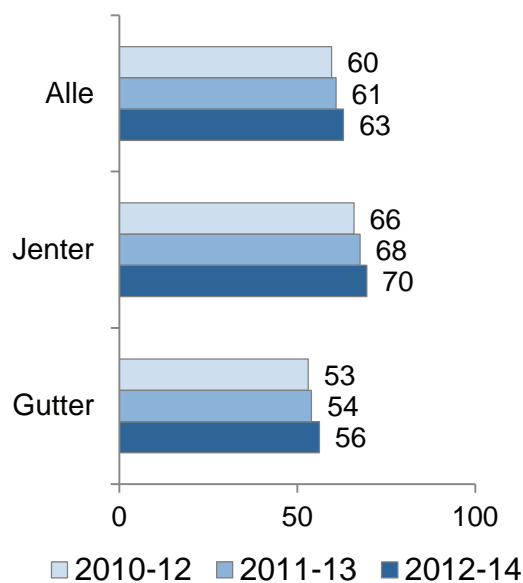

Andel som tror de vil ta høyere utdanning

Fylker

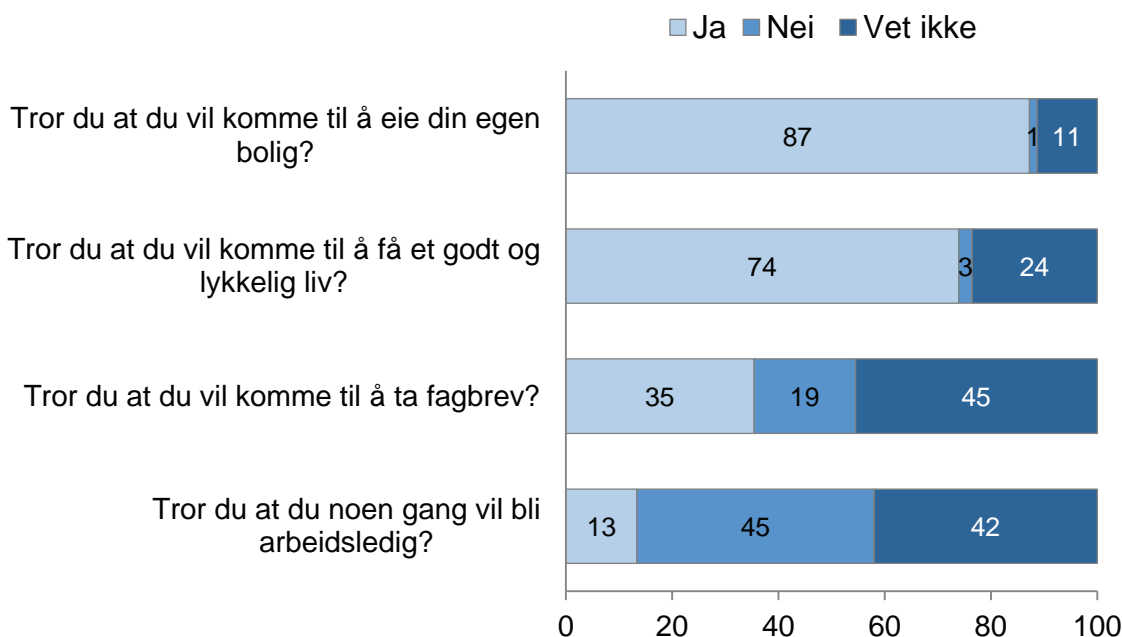
Tidstrend

utdanningsplaner

Hvordan tror du din framtid vil bli?

Definisjon

I spørreskjemaet ble ungdommene bedt om å tenke på hvordan de trodde deres egen framtid ville bli. De skulle svare på om de trodde at de ville «komme til å ta utdanning på universitet eller høyskole». Svaralternativene var «ja», «nei» og «vet ikke».

Andel som «tror de vil ta høyere utdanning» omfatter de som svarte ja på dette spørsmålet.

Spørsmålsbatteriet om framtidige hendelser inneholdt en rekke spørsmål om andre sider ved de unges liv som voksne. Svarene på disse spørsmålene er gjengitt i figuren over.

Fritidsaktiviteter

Organisert
fritid

Hjemme

Ute med
venner

Mediebruk

ungdata

organisert fritid

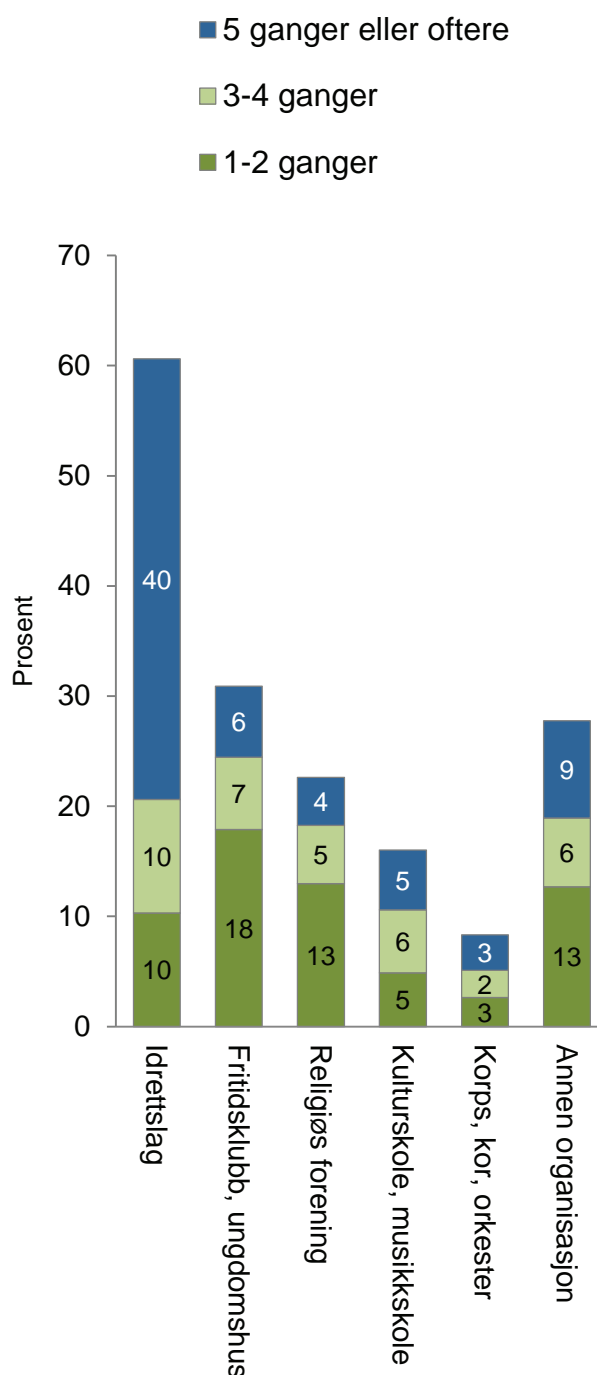
Organisasjoner, klubber, lag og foreninger er viktige arenaer for samvær med andre unge, og gir andre erfaringer og læringsbetingelser enn skolen og mer uformelle situasjoner. På sitt beste gir organisasjonene ungdom mulighet til å utvikle sine evner, de lærer å fungere i et fellesskap, ytre egne meninger og å jobbe målrettet.

Barne- og ungdomsorganisasjonene tillegges ofte en forebyggende rolle. Forskning tyder imidlertid på at sammenhengen mellom for eksempel rusmiddelbruk og organisasjonsdeltakelse varierer en del med organisasjonstipe. Det er også slik at mange av organisasjonene særlig rekrutterer ungdom som i utgangspunktet er «veltilpassede».

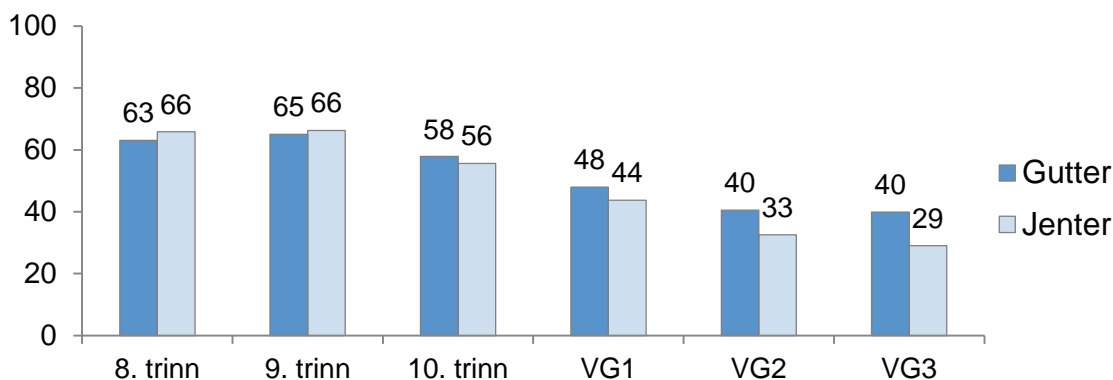
Landsrepresentative undersøkelser fra de siste tiårene tyder på at andelen unge tenåringer i frivillige organisasjoner har vært synkende. Det er organisasjoner som speider, korps, kor og religiøse foreninger som har opplevd størst medlemssvikt.

Idrettslagene har i stor grad beholdt sin oppslutning. Den brede deltagelsen finner vi imidlertid særlig blant de yngste ungdommene, mens det å være aktiv i idrettslag blir mindre vanlig utover i tenårene.

Hvor mange ganger siste måned har du vært med på aktiviteter, møter eller øvelser i følgende organisasjoner, klubber eller lag?

Hvor mange som er aktive i fritidsorganisasjon – etter kjønn og klasstrinn

De fleste har vært med i barne- og ungdomsorganisasjoner

Ungdata viser at de fleste tenåringer er med på ulike typer organiserte aktiviteter. Nær ni av ti unge har vært med i en organisasjon, klubb eller lag etter fylte ti år.

Idretten organiserer klart flest av ungdommene. I overkant av 60 prosent har deltatt i aktiviteter gjennom et idrettslag siste måned.

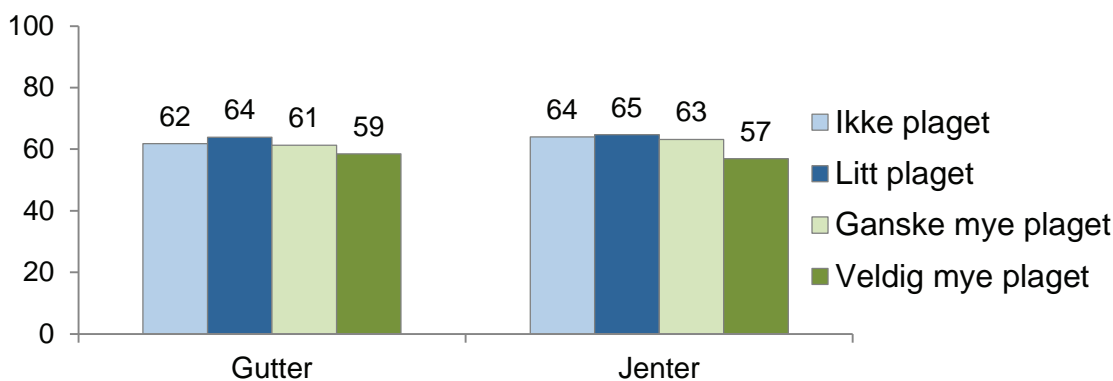
Etter 9. trinn er det en markant nedgang i andelen som er aktive i ulike lag og klubber, og nedgangen er større for jenter enn for gutter.

Det er betydelig variasjoner i hvor mange som er aktive i organisasjonene på tvers av kommuner og fylker.

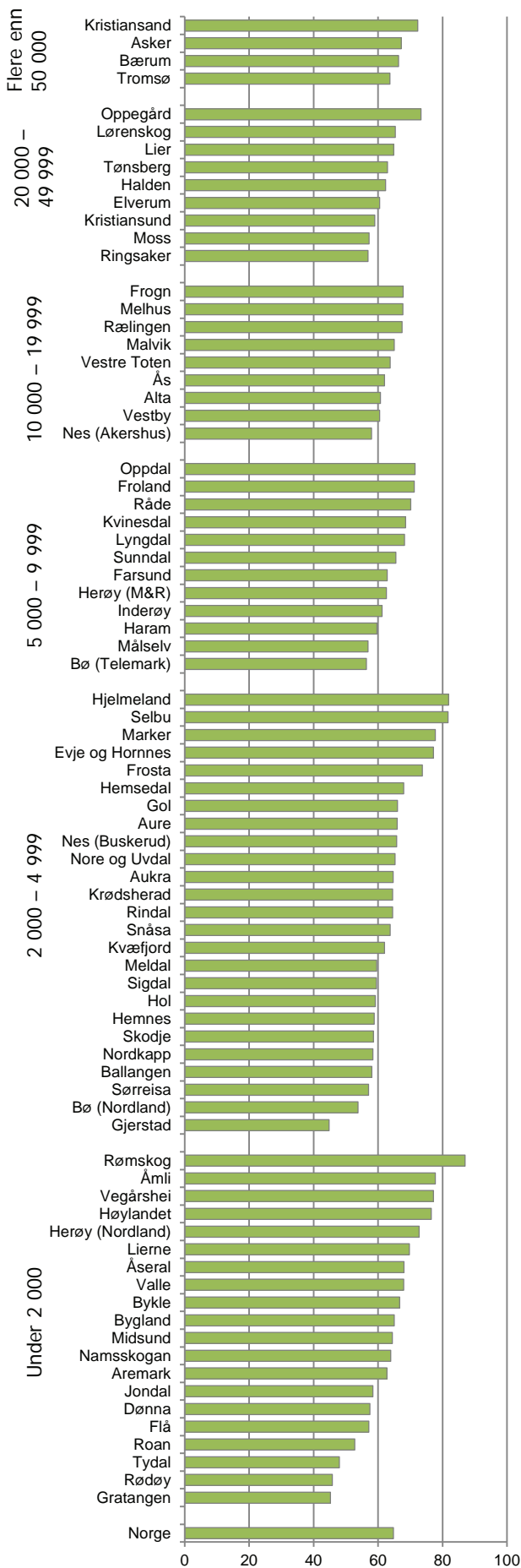
Ungdom som sliter psykisk deltar i mindre grad i organiserte aktiviteter, men forskjellene til andre er ikke spesielt store.

Siden 2010 har det vært en viss nedgang i andelen unge som har vært aktive i organisasjonene. Nedgangen skyldes først og fremst færre aktive i fritidsklubber og ungdomshus.

Hvor mange som er aktive i fritidsorganisasjon – etter graden av psykiske helseplager

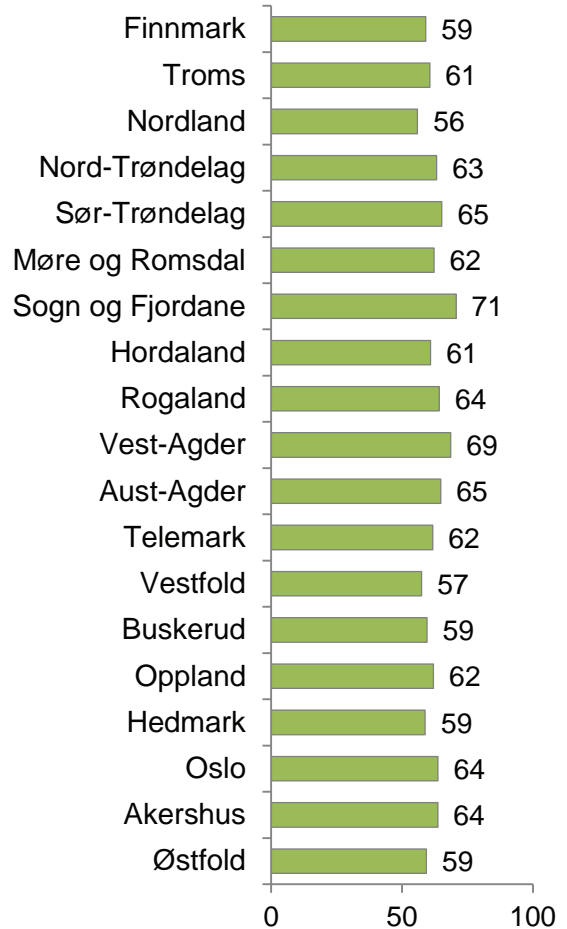

Kommuner 2014

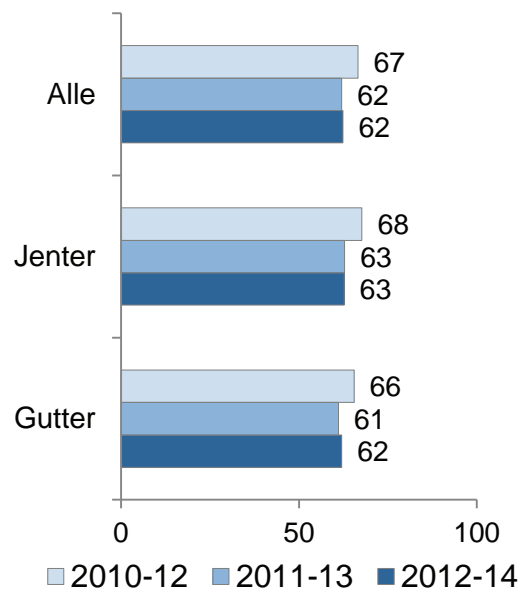

Andel som er aktiv i fritidsorganisasjoner

Fylker

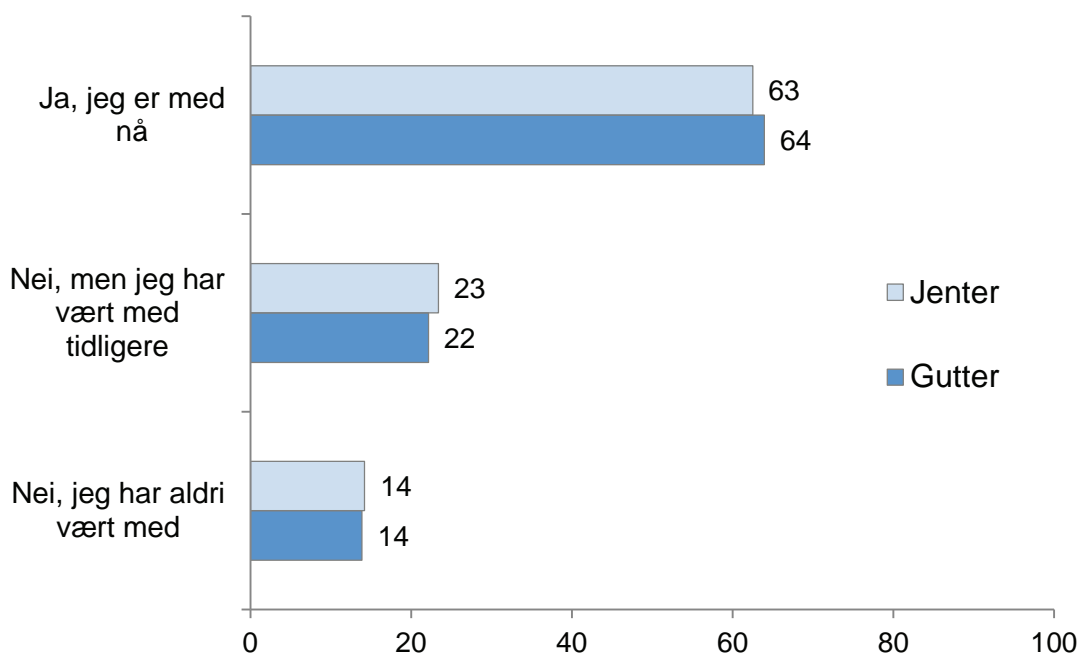

Tidstrend

organisert fritid

Er du, eller har du tidligere vært med i noen organisasjoner, klubber eller lag – etter at du fylte 10 år?

Definisjon

For å fange opp de unges aktiviteter i organisasjoner, lag og foreninger, ble ungdommene bedt om å oppgi hvor mange ganger siste måned de hadde vært med på aktiviteter, møter eller øvelser i følgende organisasjoner, klubber eller lag:

- Idrettslag
- Fritidsklubb/ungdomshus
- Religiøs forening
- Korps, kor, orkester
- Kulturskole/musikkskole
- Annen organisasjon, lag eller forening

Svaralternativene var «ingen ganger», «1–2 ganger», «3–4 ganger» og «5 ganger eller oftere».

I Ungdata omfatter det å være «aktiv i fritidsorganisasjon» de som svarer at de har vært med på minst fem slike aktiviteter siste måned.

I tillegg fikk ungdommene spørsmål om de hadde vært med i noen organisasjoner, klubber eller lag etter at de fylte 10 år. Ungdommenes svar på dette spørsmålet er gjengitt i figuren over.

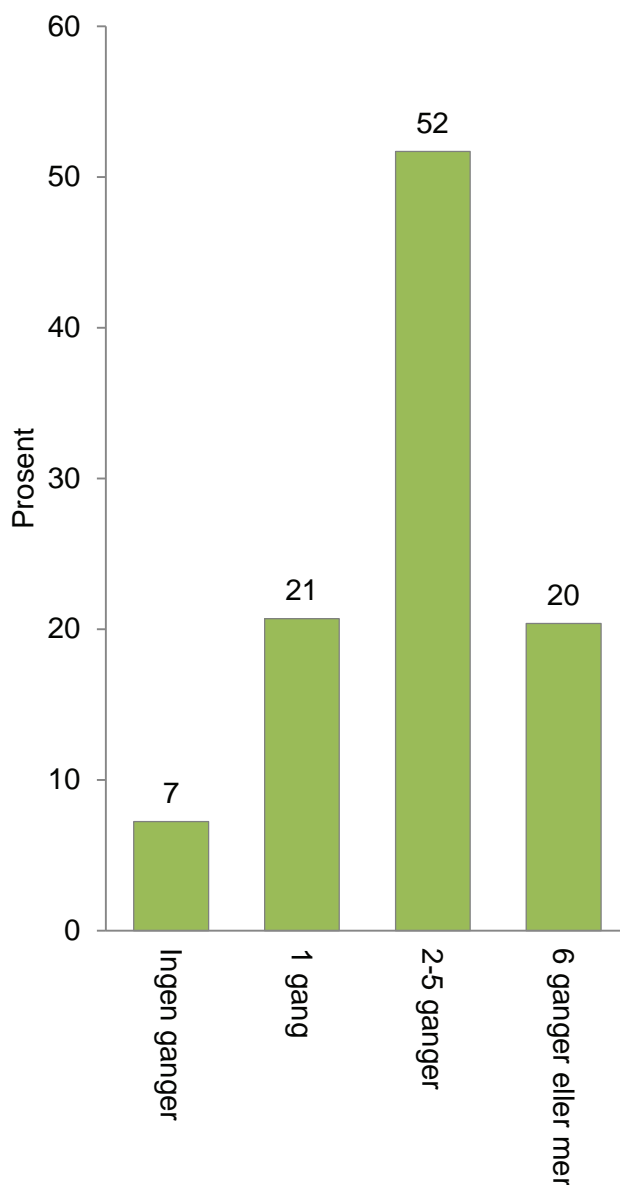
hjemme

Ungdoms fritid er i forandring, og hjemmet er blitt et stadig viktigere oppholdssted for de unge. En viktig årsak er den nye kommunikasjonsteknologien som gjør det mulig å være hjemme og samtidig ha kontakt med sine venner. For ungdom har internett gjort behovet for å møtes på senteret eller «på løkka» mindre.

Også andre endringer i ungdoms liv kan bidra til at ungdom bruker mer tid hjemme. Flere har argumentert for at generasjonskløften er mindre enn tidligere. Dette gjør det enklere for mange unge å være i samme hus som sine foreldre. Krav til prestasjoner i skole- og utdanningsammenheng fører til at ungdom bruker mer tid i hjemmet til lekser. At også boligene har blitt større, gjør at de fleste tenåringer har eget rom, og mange disponerer en kjellerstue eller loftstue som de kan bruke til samvær med venner.

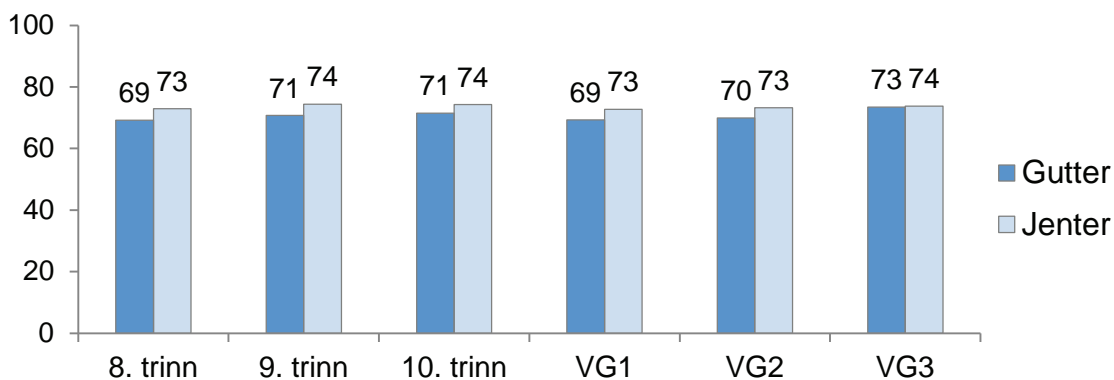
Hvor mange av de unge er hjemme hele kvelden?

Tenk tilbake på siste uke. Hvor mange ganger har du vært hjemme hele kvelden?

Hvor mange som er mye hjemme om kvelden (to ganger eller mer) – etter kjønn og klassetrinn

Mange hjemmekjære ungdommer

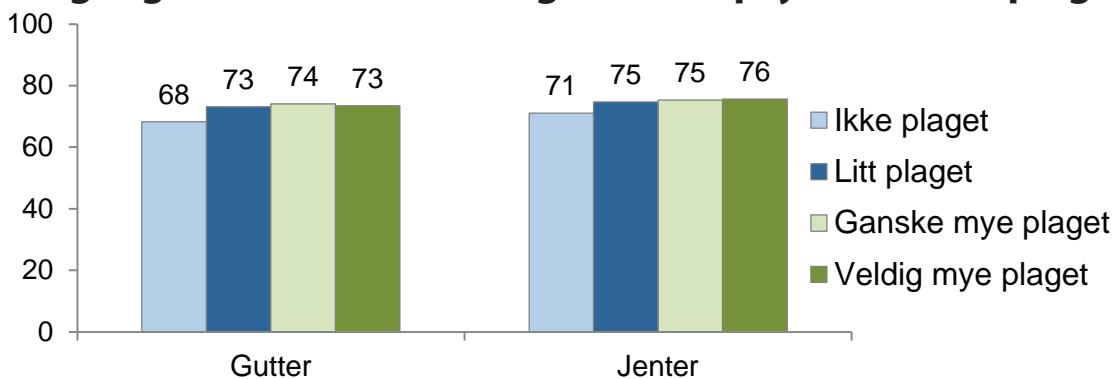
Svarene fra Ungdata tyder på at mange unge er nokså hjemmekjære. Dette gjelder både gutter og jenter og på tvers av alder.

På ungdomstrinnet har litt mer enn halvparten vært hjemme hele kvelden to til fem ganger siste uke, mens 20 prosent har vært hjemme seks ganger eller mer. Bare en liten gruppe på sju prosent har ikke vært hjemme noen hele kvelder i løpet av uka før undersøkelsen ble gjennomført.

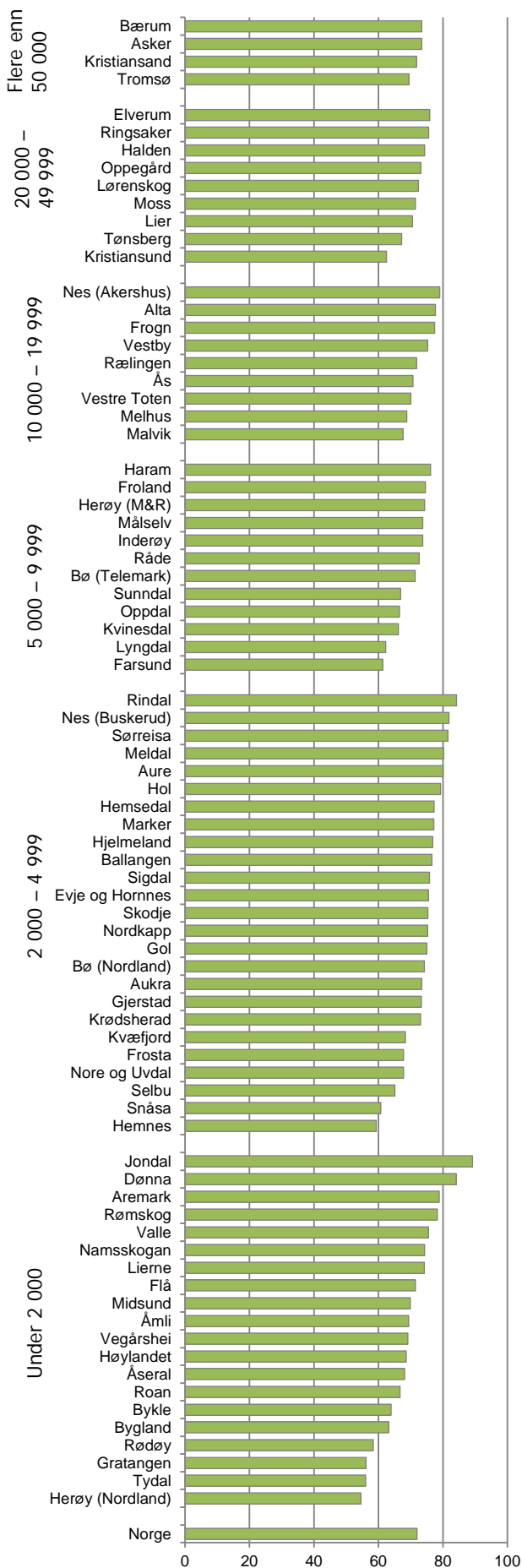
På alle klassetrinn er det litt flere jenter enn gutter som er mye hjemme, og det er bare en svak sammenheng mellom psykiske plager og hvor mye de unge er hjemme. Over tid viser ungdataundersøkelsene en liten tendens til at flere unge er mye hjemme.

Det klart vanligste stedet å treffe andre unge på fritida er enten å være sammen med venner «hjemme hos meg» eller «hos dem». Dette viser at hjemmet er en viktig arena for samvær med jevnaldrende.

Hvor mange som er mye hjemme om kvelden (to ganger eller mer) – etter graden av psykiske helseplager

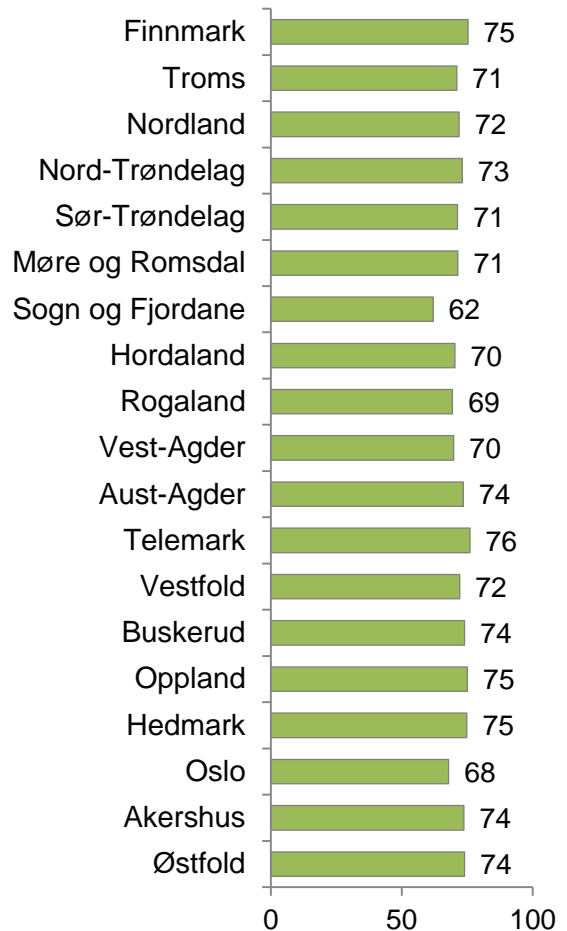

Kommuner 2014

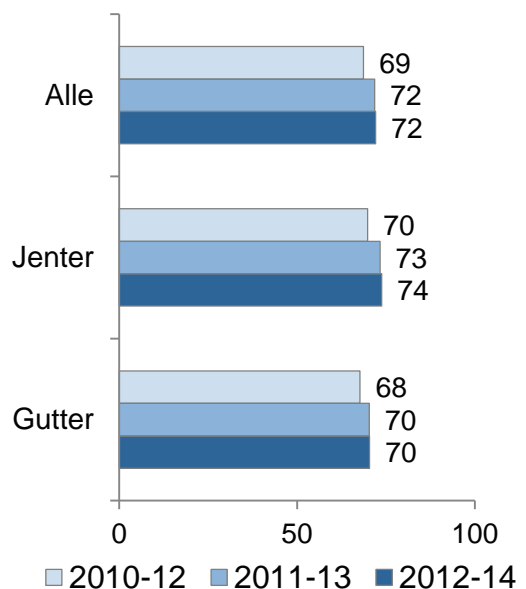

Andel som er mye hjemme

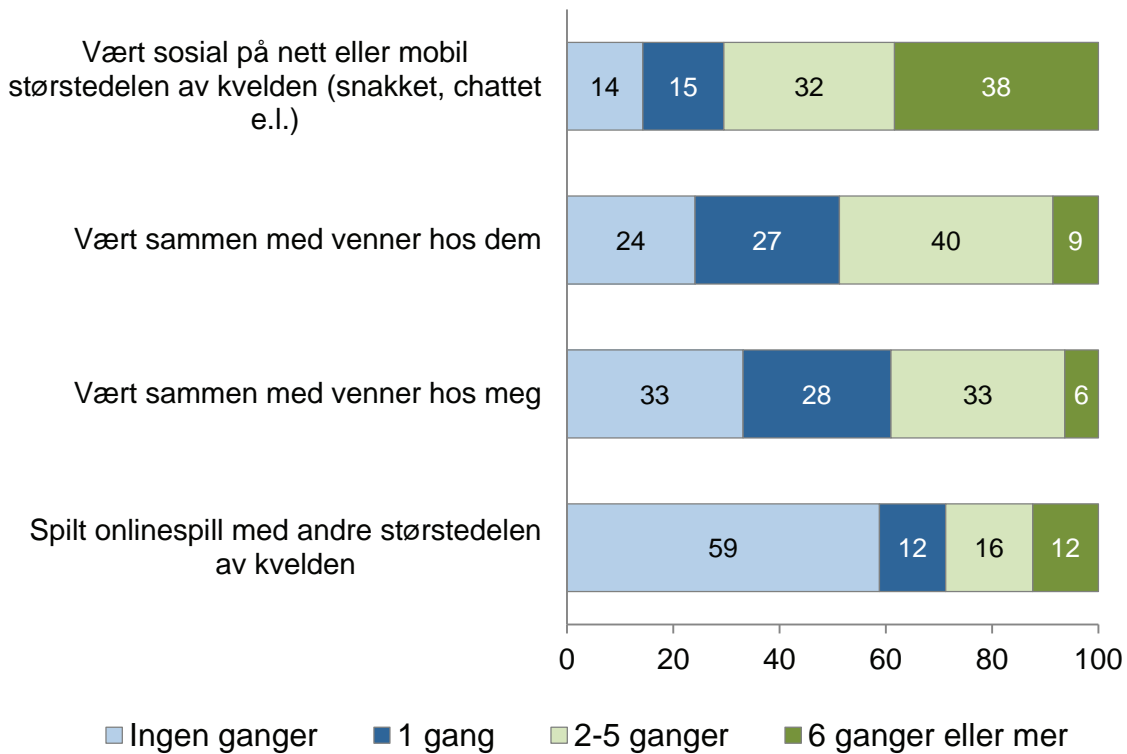
Fylker

Tidstrend

Tenk tilbake på siste uke. Hvor mange ganger har du...

Definisjon

I spørreskjemaet fikk ungdommene listet opp flere aktiviteter som de kan bruke fritida si til. De ble bedt om å tenke tilbake på siste sju dager og skulle angi hvor mange ganger de hadde gjort de ulike aktivitetene. Svaralternativene var «ingen ganger», «1 gang», «2–5 ganger» og «6 ganger eller mer».

Opplysningen om ungdoms bruk av hjemmet som fritidsarena er basert på følgende formulering: «Vært hjemme hele kvelden». Indikatoren «mye hjemme om kvelden» omfatter de

som svarer at de har vært hjemme hele kvelden minst to ganger siste uke.

Figuren over viser hvor mange som siste uke har deltatt i noen andre aktiviteter relatert til hjemmet.

ute med venner

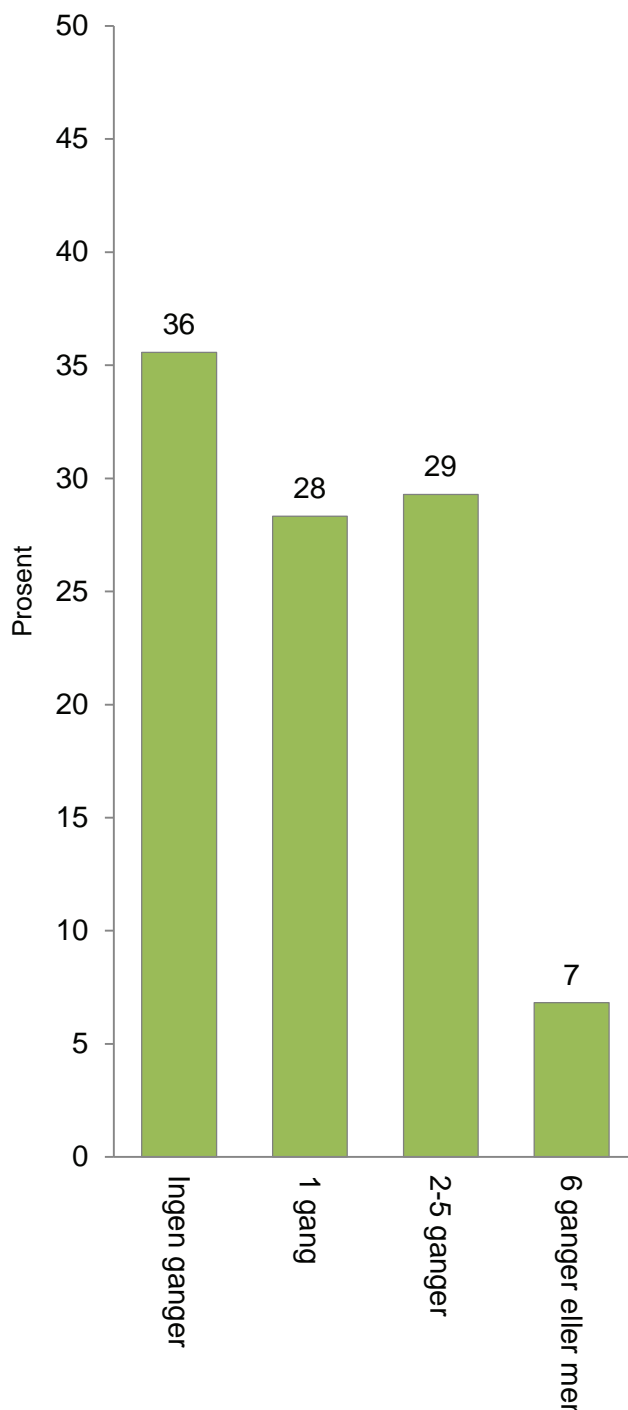
I ungdomsforskningen har det tradisjonelt vært vanlig å skille mellom uteorientert og hjemmeorientert fritid. Mens en hjemmeorientert fritid gir foreldre muligheter til å kontrollere barnas handlinger, har ungdom større spillerom til å eksperimentere med rusmidler eller prøve ut grenser på andre måter når de oppholder seg utenfor hjemmet.

Med et endret fritidsmønster endres gjerne bekymringene rundt ungdoms bruk av fritiden. I dag vekker digitale aktiviteter foran skjermer av ulikt slag, større uro enn det ustrukturerte samværet med jevnaldrende ute på gatehjørnet.

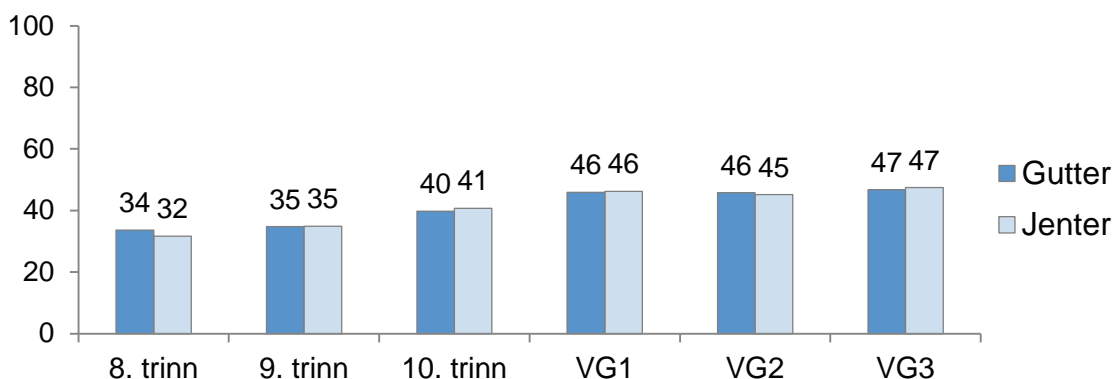
Bekymringene er gjerne knyttet til manglende fysisk aktivitet og kvaliteten på det sosiale samværet. Statistisk sentralbyrås tidsbruksundersøkelser viser at dagens unge sammenlignet med de som var unge på 1980- og 1990-tallet, bruker mindre tid på idrett og friluftsliv og er mindre sammen med jevnaldrende.

Hvor vanlig er det blant ungdom å bruke størstedelen av kvelden ute med venner?

**Tenk tilbake på siste uke.
Hvor mange ganger har du
brukt størstedelen av kvelden
ute med venner?**

Hvor mange som er mye ute med venner om kvelden (to ganger eller mer) – etter kjønn og klassetrinn

Fire av ti har *ikke* vært ute med venner en hel kveld siste uke

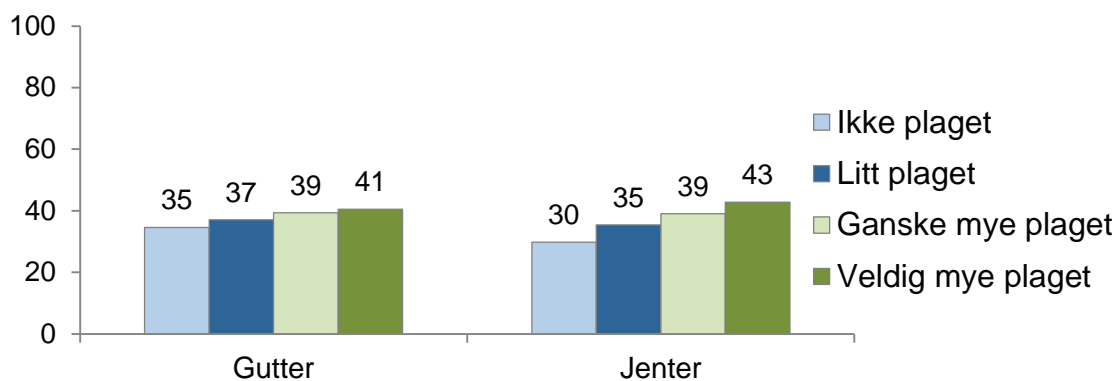
Resultatene fra Ungdata viser at det er stor variasjon når det gjelder hvor mye av fritida som brukes ute med venner. På ungdomstrinnet har fire av ti ikke vært ute med venner i særlig grad i løpet av siste uke, mens tre av ti har vært ute størsteparten av kvelden minst to ganger. Noen få er ute med venner omtrent hver eneste dag.

Ungdom i Østlandsområdet er mindre ute med venner enn i resten av landet.

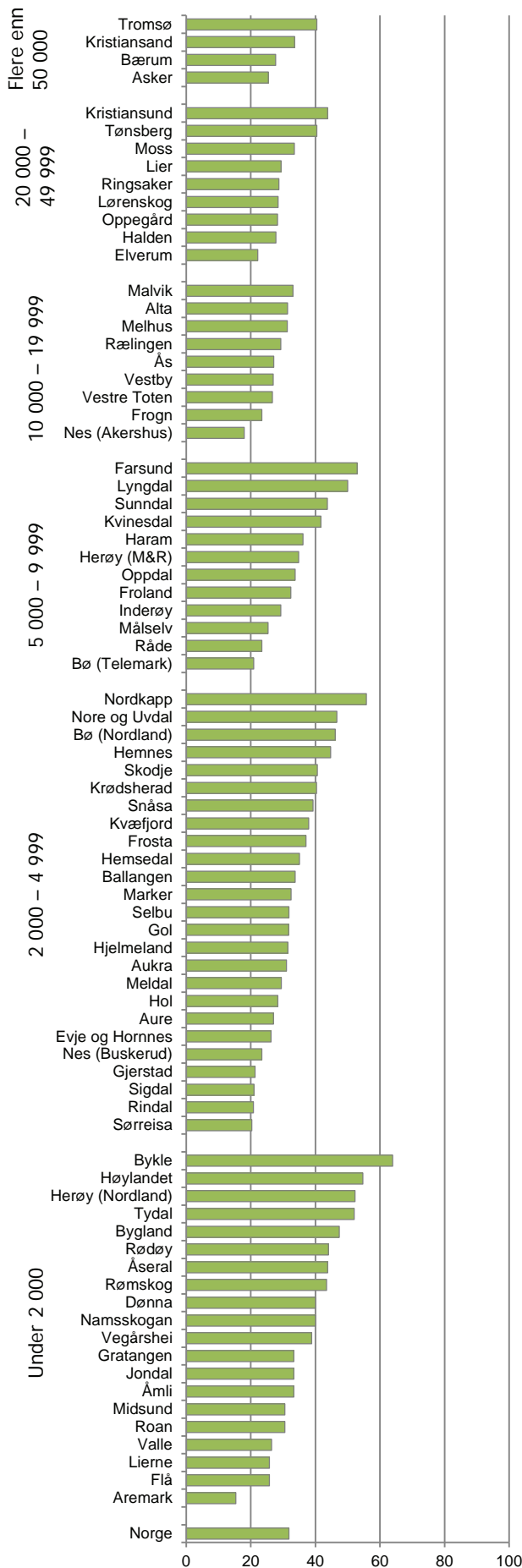
Gutter og jenter er omtrent like mye ute. På 10. trinn og i overgangen til videregående, øker andelen som har vært ute med venner. I løpet av de siste årene er det en trend i retning av at stadig færre unge bruker mye tid ute med venner.

Både blant gutter og jenter henger uteorientert fritid sammen med graden av psykiske helseplager. Det er de med flest plager som er mest ute, men forskjellen mellom de med mange plager og de uten plager er relativt liten blant guttene.

Hvor mange som er mye ute med venner om kvelden (to ganger eller mer) – etter graden av psykiske helseplager

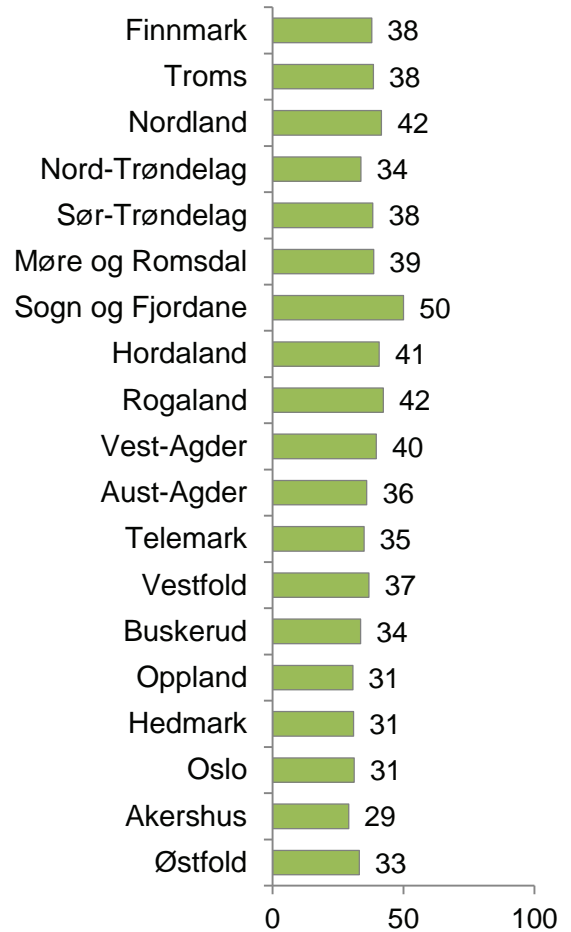

Kommuner 2014

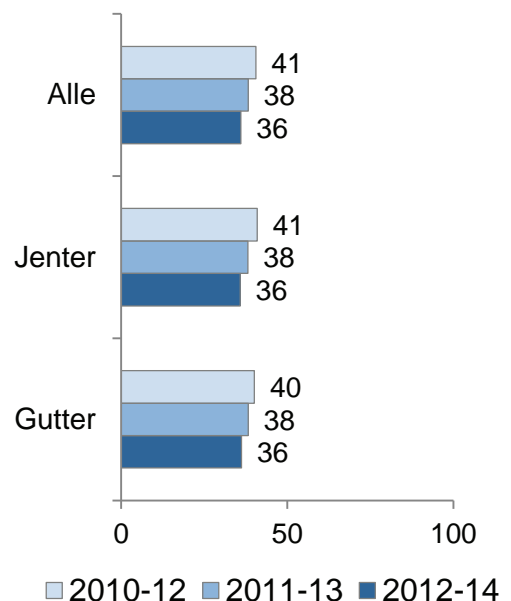

Andel som er mye ute om kvelden med venner

Fylker

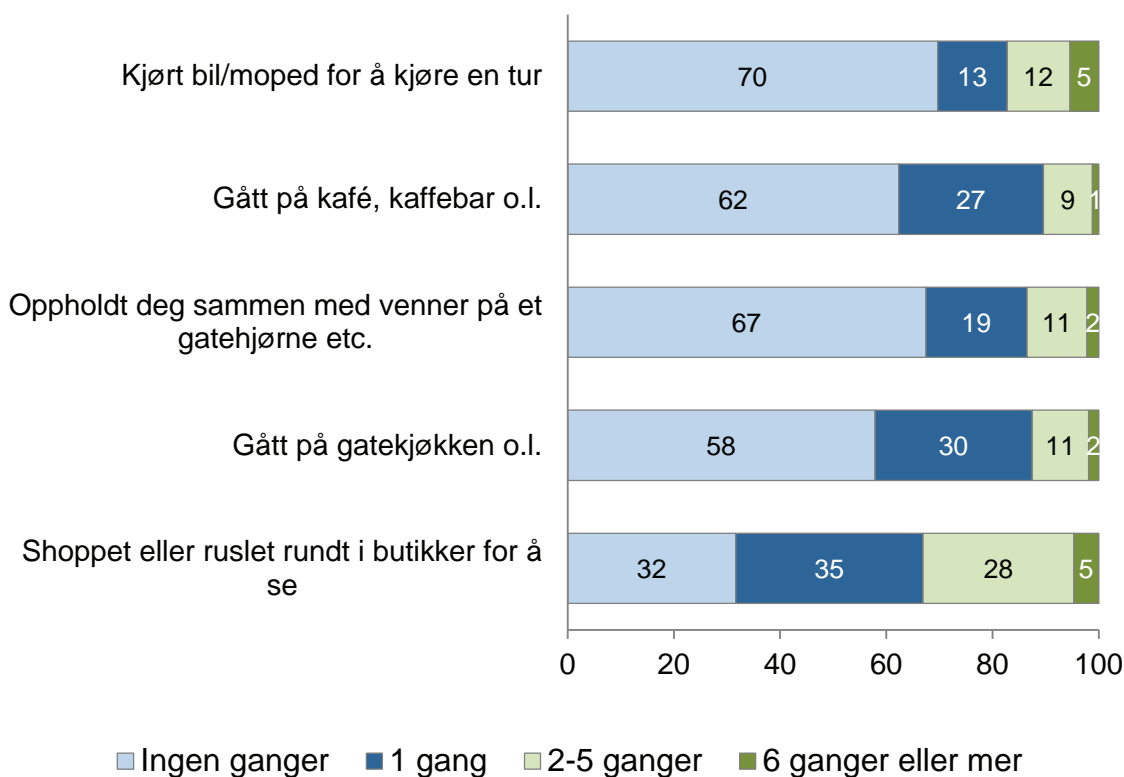

Tidstrend

ute med venner

Tenk tilbake på siste uke. Hvor mange ganger har du...

Definisjon

I spørreskjemaet fikk ungdommene listet opp flere aktiviteter som de kan bruke fritida si til utenfor hjemmet. De ble bedt om å tenke tilbake på siste sju dager og skulle angi hvor mange ganger de hadde gjort de ulike aktivitetene. Svaralternativene var «ingen ganger», «1 gang», «2–5 ganger» og «6 ganger eller mer».

«Ute om kvelden med venner» er basert på følgende formulering: «Brukt størstedelen av

kvelden ute med venner, kamerater». Andelen som er «mye ute om kvelden» viser til de som svarer at de har brukt størsteparten av kvelden ute med venner minst to ganger siste uke.

Figuren over viser hvor mange som siste uke har deltatt i andre aktiviteter utenfor hjemmet.

mediebruk

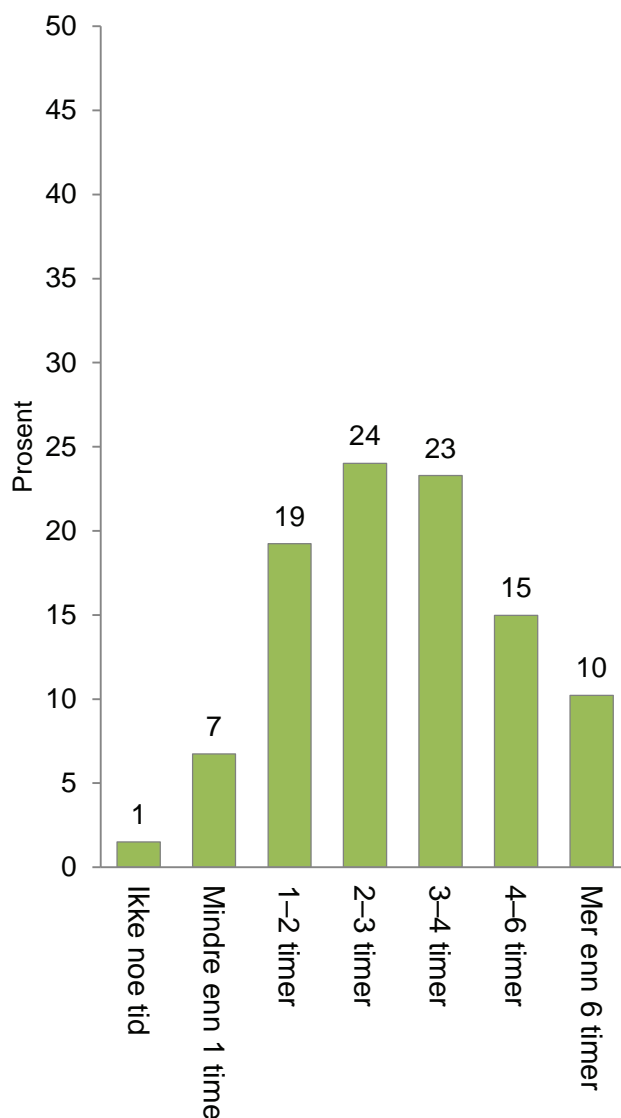
I løpet av kort tid har det skjedd noe i retning av en digital revolusjon. Ungdom er pådrivere og ofte de første til å ta de nye mediene i bruk, enten det handler om PC, internett, smarttelefoner, nettbrett eller ulike spillkonsoller.

Digitale medier spiller i dag en sentral rolle i hverdagen – både for skolearbeid og for ungdoms sosiale liv. Den nye teknologien gjør at barn og unge kommer i kontakt med jevnaldrende på nye måter. De nye mediene er dessuten en sentral formidlingskanal for hva som ellers skjer i ungdomskulturene. Det kan handle om alt fra å holde kontakt med venner til å arrangere fester, konserter eller politiske markeringer. Mange lever ut mye av sin sosiale tid på internett, og for den enkelte unge kan det ha store sosiale omkostninger å ikke være til stede.

Teknologiske endringer skjer fort og etter hvert som tilgangen til internett øker og prisene på digitale apparater reduseres, endres også ungdommenes bruksmønster. I de siste årene har bruken av datamaskiner gått ned, mens tiden brukt foran mobiltelefon og nettbrett har økt. I Ungdata har vi derfor begynt å spørre hvor lang tid den enkelte samlet sett bruker foran en skjerm.

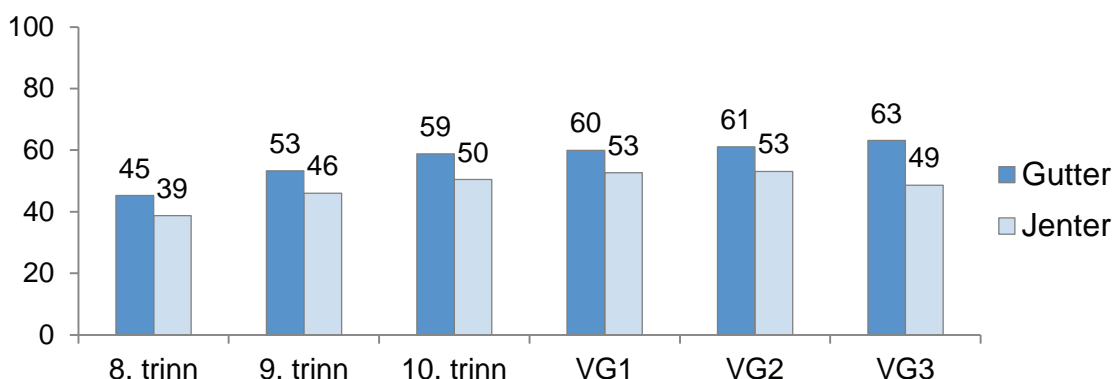
Hvor mye tid bruker ungdom flest på ulike typer skjermaktiviteter i hverdagen?

Utenom skolen, hvor lang tid bruker du vanligvis på aktiviteter foran en skjerm i løpet av en dag (TV, data, nettbrett, mobil)?

Hvor mange som bruker minst tre timer daglig foran en skjerm – etter kjønn og klassetrinn

Stor variasjon i tidsbruk på digitale skjermaktiviteter

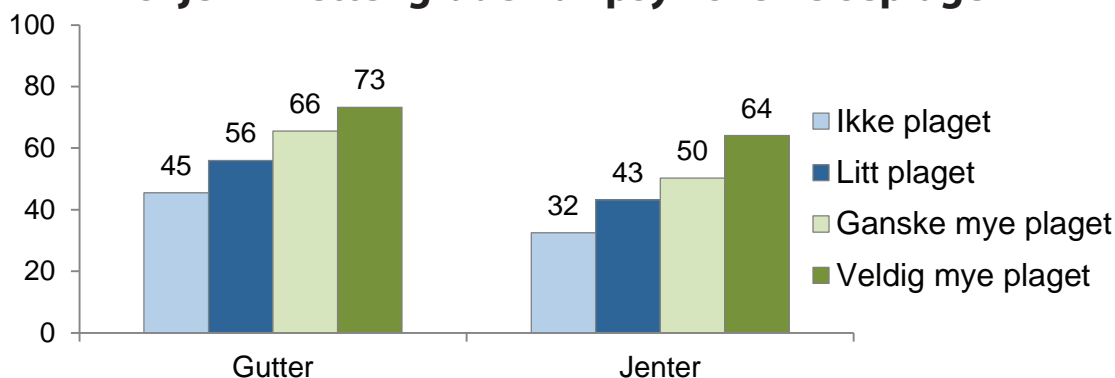
Mange bruker mye av fritida si på digitale aktiviteter foran en skjerm. Samtidig er det stor variasjon, noen få bruker mindre enn én time, og én av ti bruker mer enn seks timer daglig foran en skjerm utenom skoletiden. Skjermtiden øker gjennom ungdomstrinnet, og flater ut på videregående.

Gutter bruker samlet noe mer tid foran en skjerm enn jenter. Størst kjønnsforskjeller finner vi imidlertid når vi ser på hva gutter og jenter bruker mediene til. Mens gutter er langt mer opptatt av spill, er jentene oftere

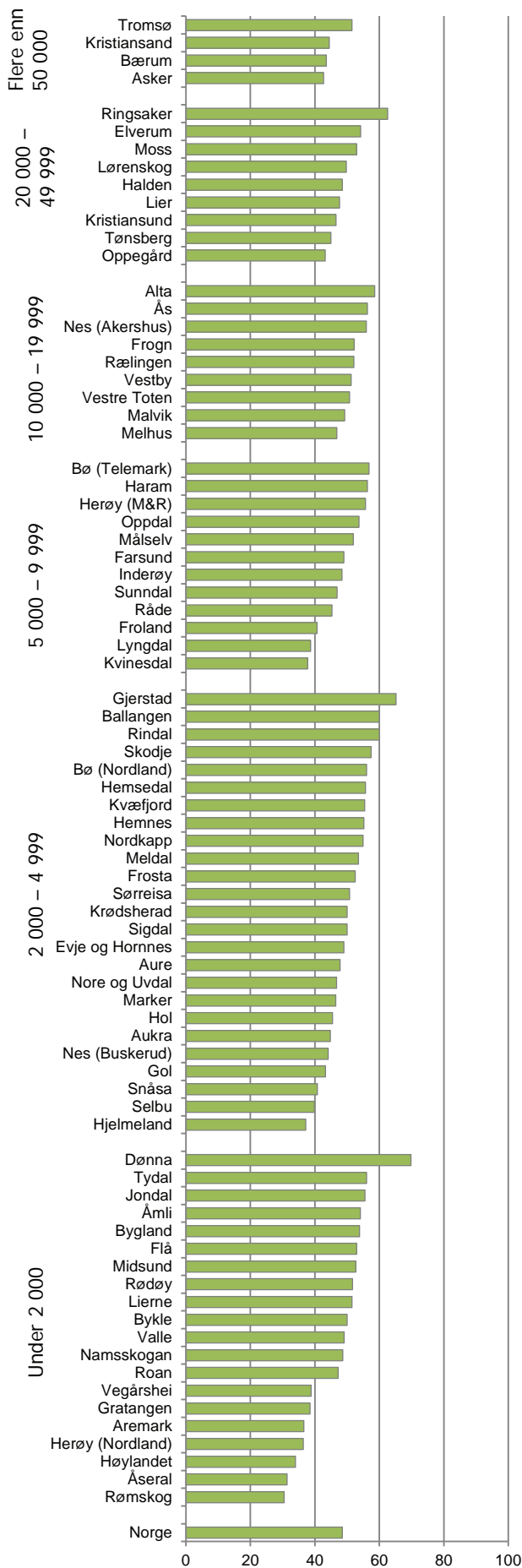
på sosiale medier. Ungdom som sliter med psykiske plager bruker betydelig mer av fritida si foran en skjerm enn andre.

Ungdata viser at ungdommenes medievaner endres fort. Bare i løpet av noen få år har andelen som bruker mye tid foran en datamaskin sunket fra 75 til 61 prosent. Også TV-titting er på vei nedover. Samtidig er det mange som bruker mye tid på sosiale medier og på filmer/TV-serier. Dette indikerer en utvikling der ungdom tar nye plattformer i bruk for å dekke sine «mediebehov».

Hvor mange som bruker minst tre timer daglig foran en skjerm – etter graden av psykiske helseplager

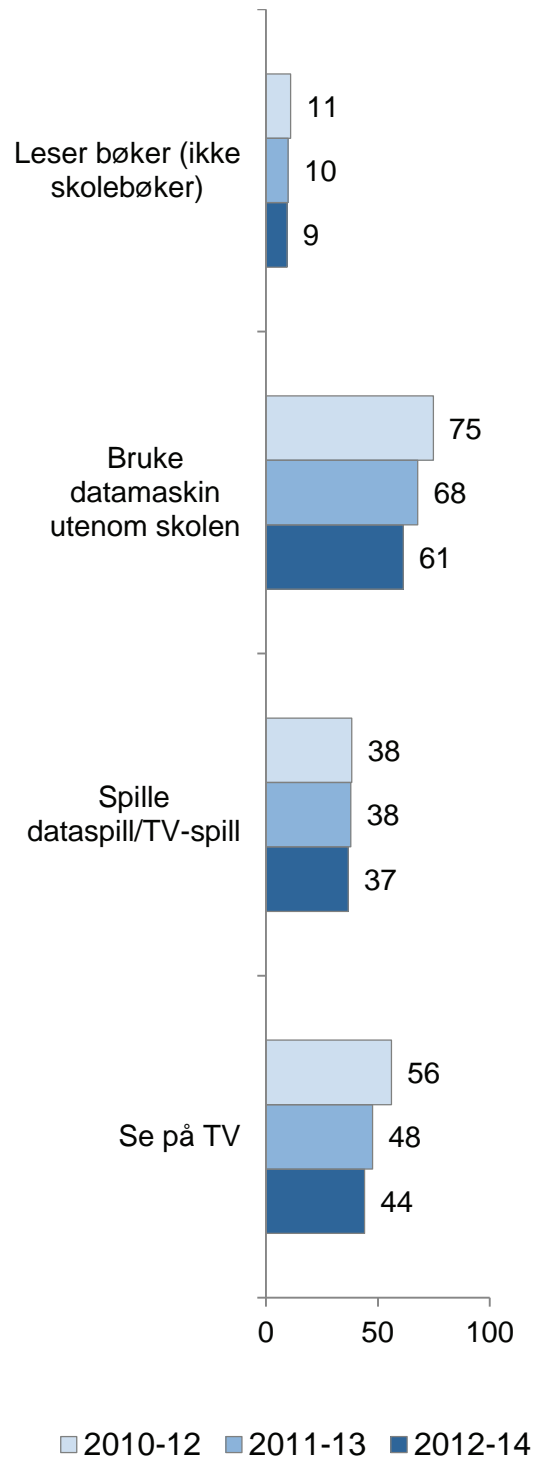

Kommuner 2014

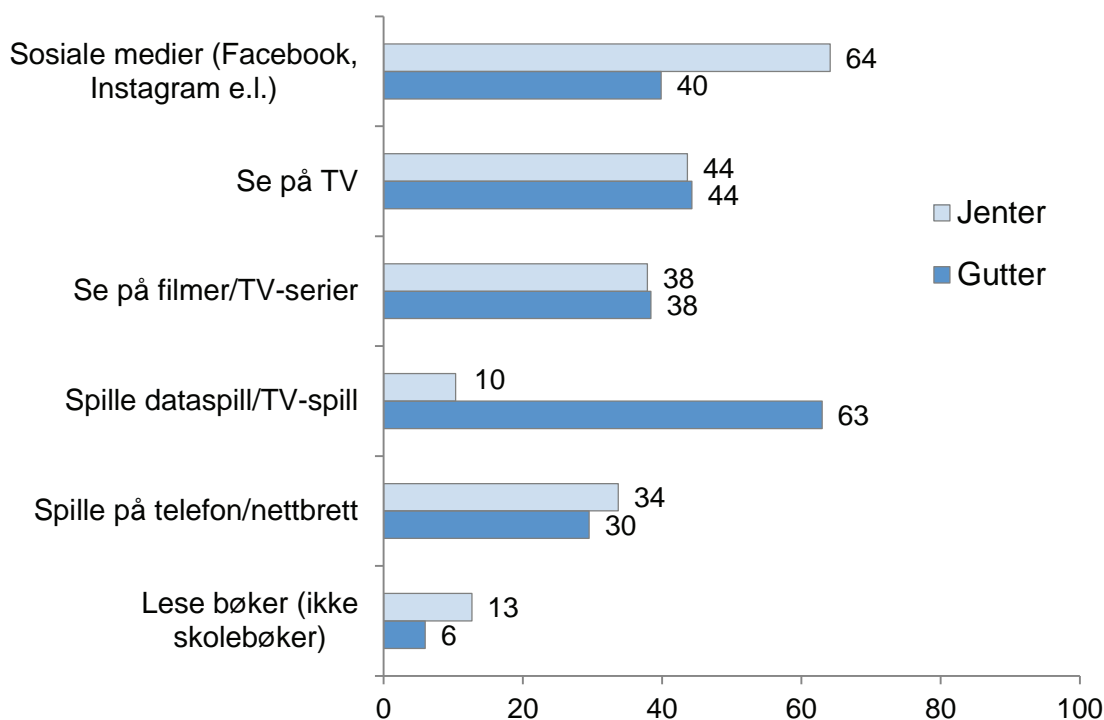

Andel som bruker mye tid foran en skjerm

Endringer i medievaner - Andel som bruker mer enn én time daglig på ulike medieaktiviteter

Andel gutter og jenter som bruker mer enn én time på ulike medier en gjennomsnittsdag.

Definisjon

I 2014 ble spørreskjemaet i Ungdata revidert, og det ble foretatt en del endringer i spørsmålene som måler mediebruk. Blant annet ble det laget et nytt spørsmål som fanger opp hvor mye tid ungdom samlet sett bruker foran en skjerm i løpet av en vanlig dag.

Spørsmålet ble stilt slik: «Utenom skolen, hvor lang tid bruker du vanligvis på aktiviteter foran en skjerm (TV, data, nettbrett, mobil) i løpet av en dag?» Det var sju svaralternativer fra «ikke noe tid» til «mer enn 6 timer». Ungdom som bruker «mye tid foran en skjerm» er definert som de som bruker tre timer eller mer daglig.

Siden spørsmålet om skjermtid først ble brukt i 2014, kan vi verken beregne endringer over tid eller forskjeller mellom fylkene i denne rapporten.

Ungdata måler i tillegg tidsbruk på et utvalg medieaktiviteter. Noen av disse er nye i 2014, andre har vært med i Ungdata siden 2010, og gir grunnlag for å måle endringer over tid. I målingen av spesifikke medieaktiviteter blir ungdommene bedt om å tenke på en gjennomsnittsdag og angi hvor lang tid de bruker på de ulike aktivitetene. Svaralternativene er «ikke noe tid», «under 30 minutter», «30 minutter til én time», «1-2 timer», «2-3 timer» og «mer enn tre timer».

Helse og trivsel

Helse
Trening
Fysiske plager
Psykiske plager
Selvbilde

ungdata

helse

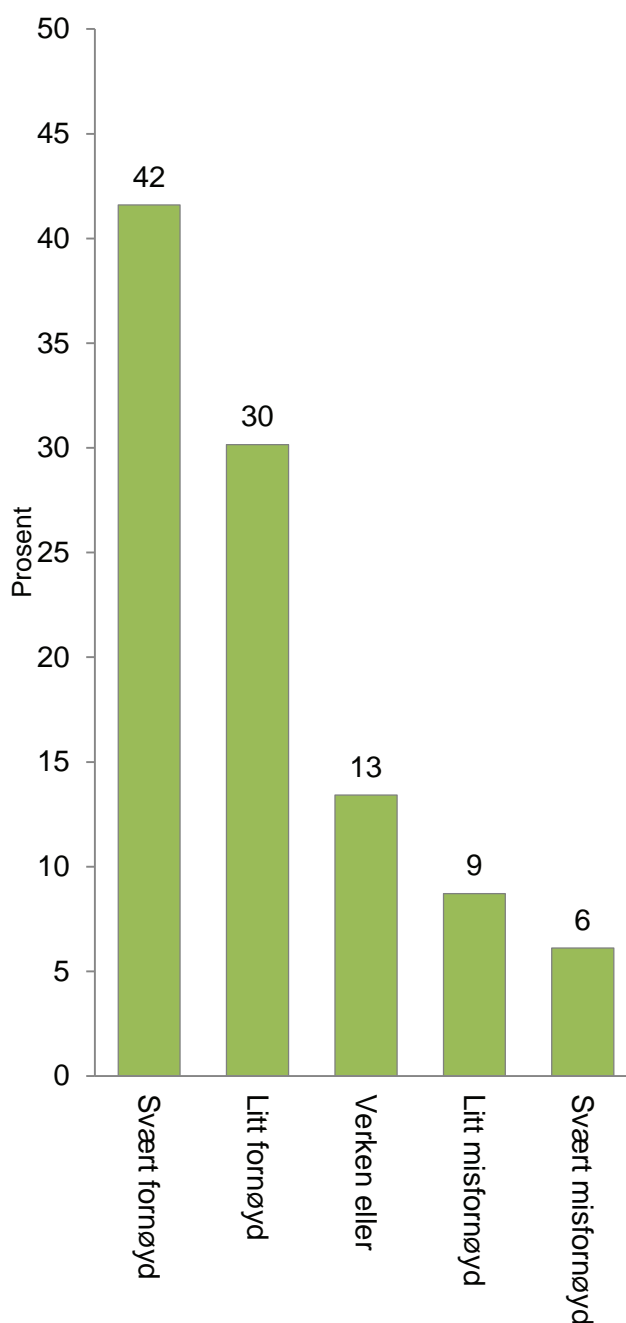
Egenvurdert helse er en viktig indikator for sykkelighet og bruk av helsetjenester, og anvendes til å overvåke befolkningens helsestatus over tid. Statistisk sentralbyrås levekårsundersøkelser viser at de aller fleste har en positiv innstilling til egen helse, og at litt flere unge enn eldre vurderer sin egen helse som god eller meget god.

Livsstilsvaner etableres ofte i ungdomsårene og kan ha betydning for helse både i ungdomstiden og senere i livet. Andelen som røyker blant unge i Norge har gått ned, og flere av røykerne, særlig blant gutter, har gått over til snus. Nedgang ser man også i alkoholforbruk og bruk av andre rusmidler. Barn og unge opp til 16-årsalder er jevnt over fysisk aktive. Imidlertid synker aktivitetsnivået med alderen. Jenter er mindre fysisk aktive enn gutter. Tilbudet av underholdning foran ulike typer skjermer har økt med årene, og fremstår som et bekymringsfullt alternativ til fysisk aktivitet.

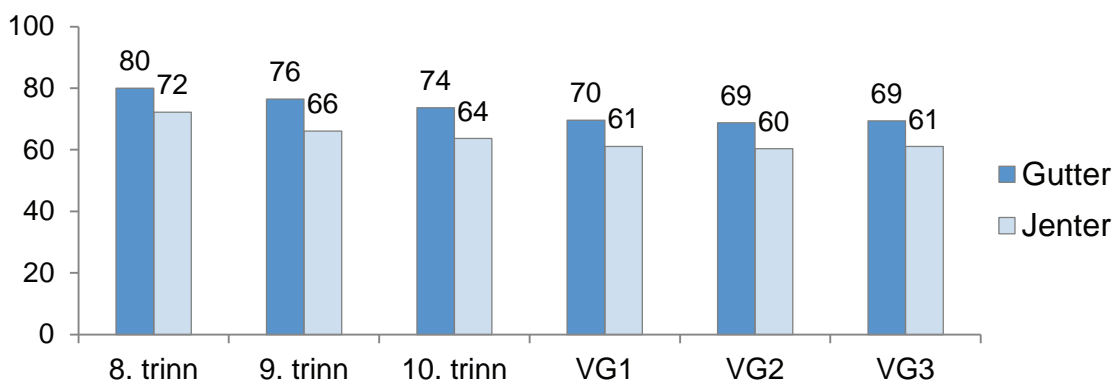
Det er generelt større fokus på helse i dag enn tidligere, og i en del ungdomsmiljøer har det å være sunn blitt «in». Større kunnskap om risikofaktorer har gjort at vi i dag er mer opptatt av å forebygge dårlig helse. Samtidig har vi sannsynligvis blitt flinkere til å kjenne etter hvordan vi har det.

Hvor fornøyd er ungdom med egen helse?

Hvor fornøyd er du med helsa di?

Hvor mange som fornøyd med helsa si – etter kjønn og klasstrinn

Flesteparten er fornøyd med egen helse

Fire av ti på ungdomstrinnet er «svært fornøyd» med egen helse og tre av ti er «litt fornøyd». Samtidig er det noen som mener helsa kunne vært bedre. Ni prosent er «litt misfornøyd», mens seks prosent er «svært misfornøyd».

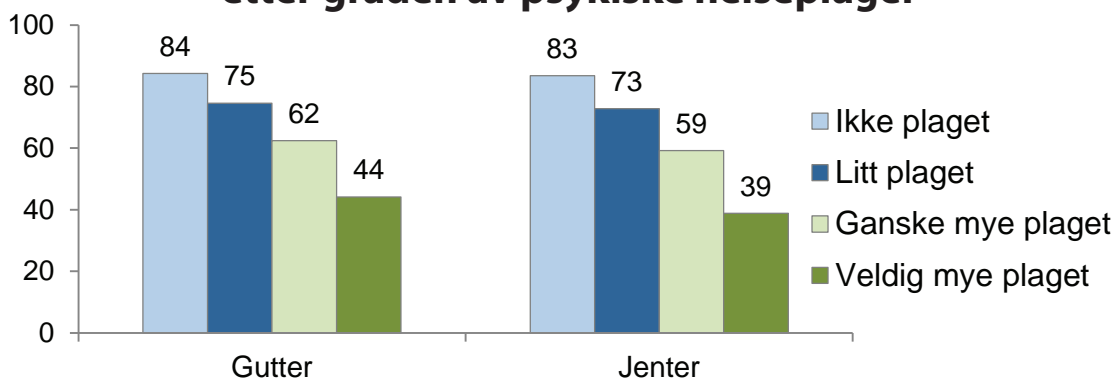
Gutter er noe mer fornøyd med egen helse enn jenter. Andelen som er fornøyd synker gjennom ungdomstrinnet, for deretter å flate ut i overgangen til videregående. Andelen som vurderer helsen sin som god

har samlet sett endret seg lite over tid, men vi ser tendens til en litt ulik utvikling for gutter og jenter.

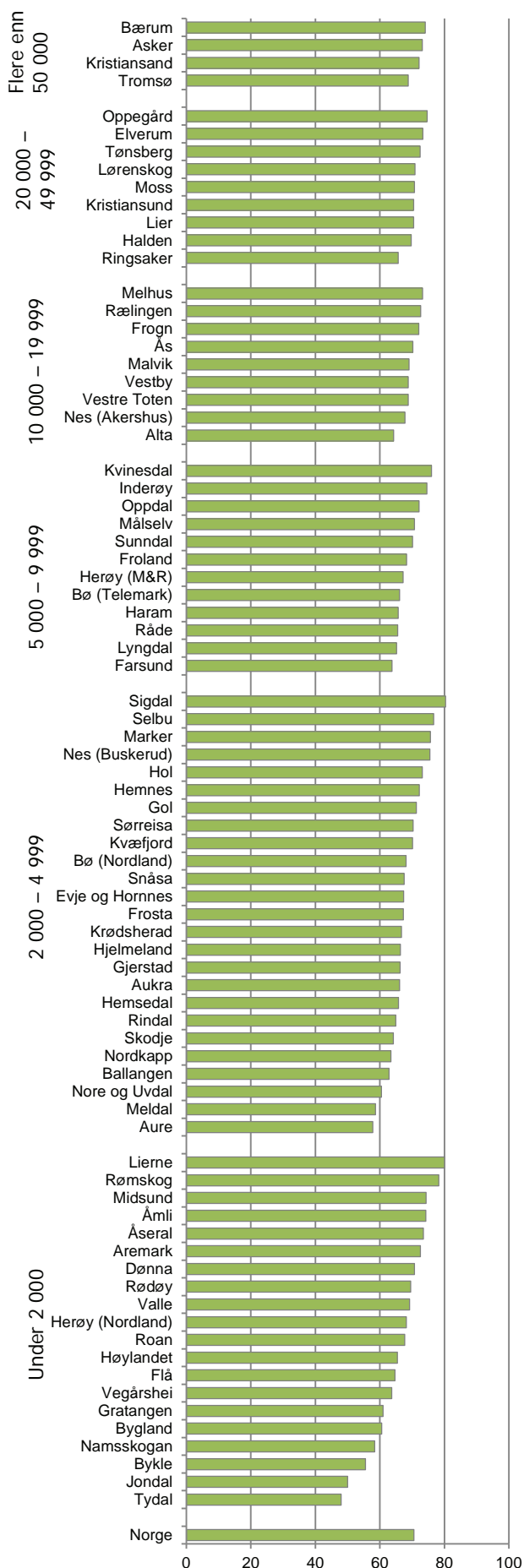
Ungdom med psykiske plager er ikke uventet betydelig mindre fornøyd med egen helse enn de som har færre eller ingen psykiske plager. Dette gjelder både gutter og jenter.

Mange ungdommer benytter seg av ulike helsetjenester, og jenter i noe større grad enn gutter.

Hvor mange som fornøyd med helsa si – etter graden av psykiske helseplager

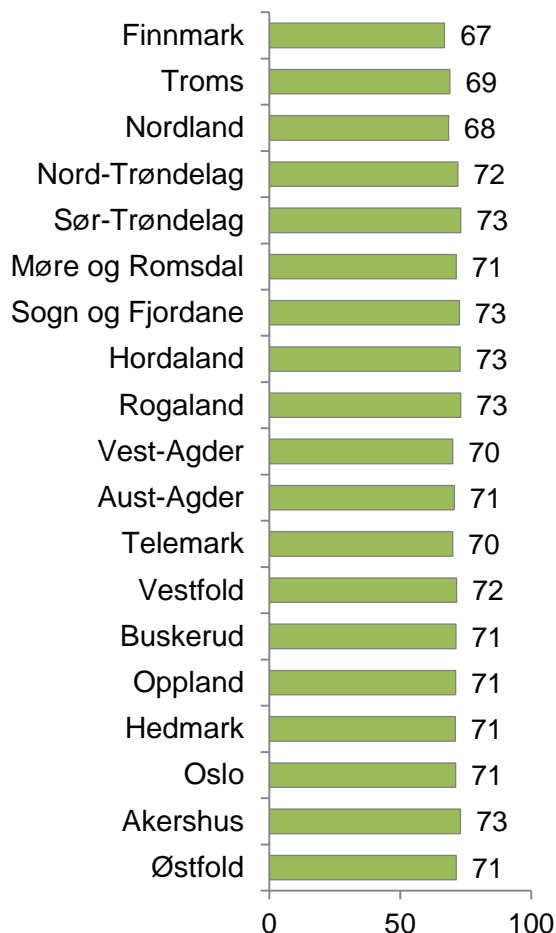

Kommuner 2014

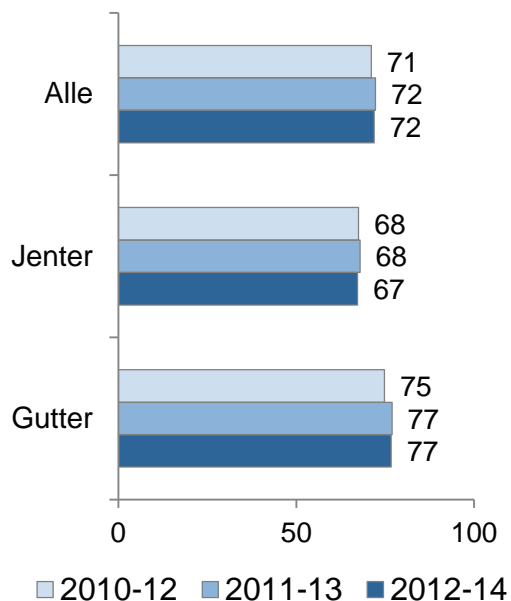

Andel som er fornøyd med helsen

Fylker

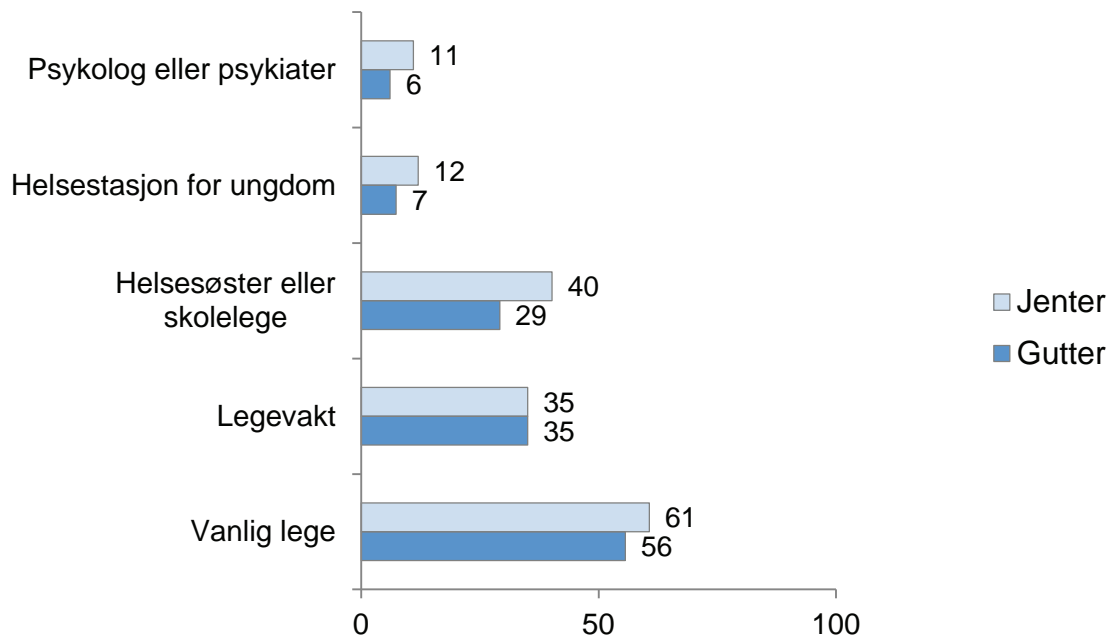

Tidstrend

Hvor mange som har brukt ulike helsetjenester i løpet av siste år?

Definisjon

I spørreskjemaet fikk ungdommene følgende spørsmål: «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med ulike sider av livet ditt?». Ett av forholdene de skulle vurdere var «helsa di», og de ble bedt om å krysse av for om de var «svært fornøyd», «litt fornøyd», «verken fornøyd eller misfornøyd», «litt misfornøyd» eller «svært misfornøyd».

Andel som er fornøyd med helsa, er definert som andel av ungdommene som har svart «svært fornøyd» eller «litt fornøyd».

Fra 2014 er det i Ungdata også blitt spurt om bruken av helsetjenester siste år. Hvordan gutter og jenter svarte på dette, er vist i figuren over.

trening

Svært mange unge trener på fritiden. Noen spiller håndball, basket eller fotball gjennom et idrettslag, andre trener på et treningssenter. Det er også mange unge som sykler eller løper en tur, enten alene eller sammen med venner.

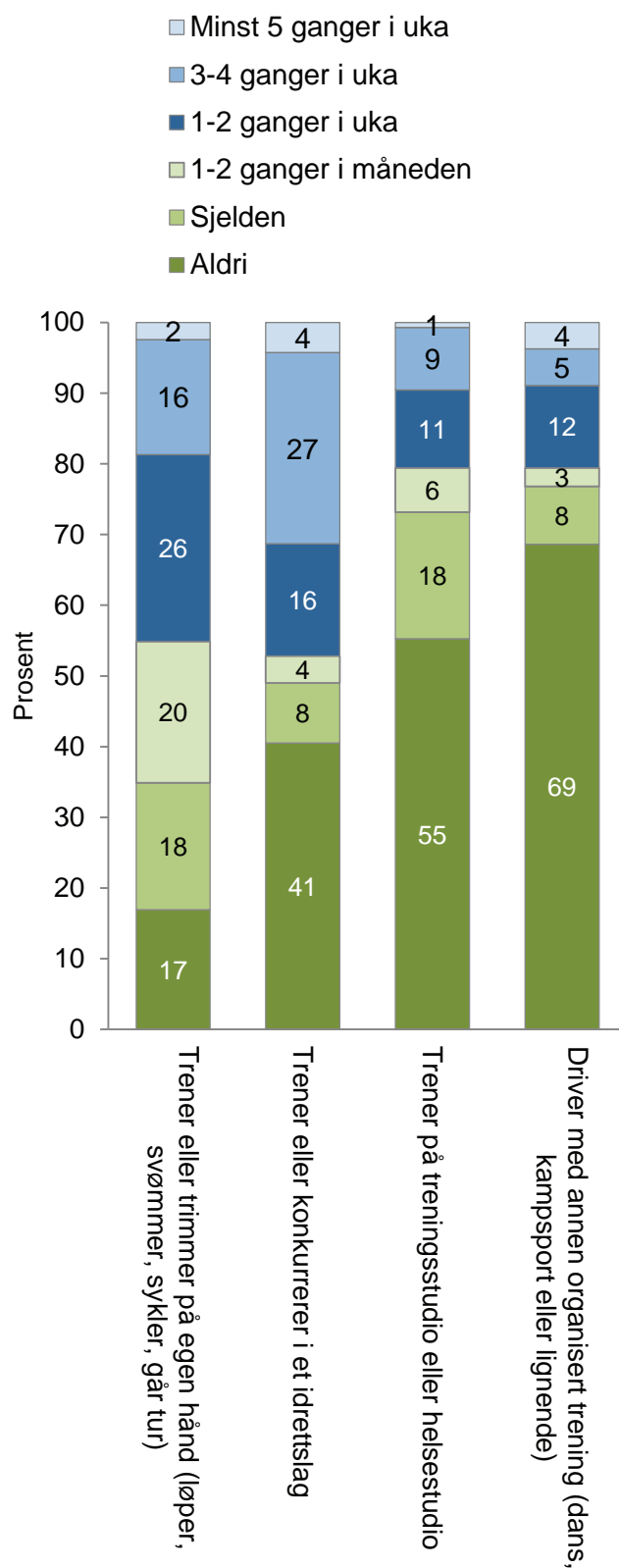
Mediene gir av og til inntrykk av at norsk ungdom er i ferd med å forfalle fysisk. Forskning viser derimot at det er like mange som trener i dag som for 20 år siden. Samtidig er mange lite fysisk aktive ellers i hverdagen, og det tilbringes mye tid foran ulike typer skjermer.

I løpet av ungdomstiden er det mange som slutter i idrettslagene. Samtidig er det flere av de som slutter, som begynner å trene på treningssenter eller for seg selv. Det har tradisjonelt vært klare kjønnsforskjeller i trening, og særlig har det vært flere gutter enn jenter i idrettslagene. De siste årene har vi sett en tendens til at flere jenter trener på andre arenaer (utenfor idrettslagene), slik at det i dag er små kjønnsforskjeller i trening samlet sett.

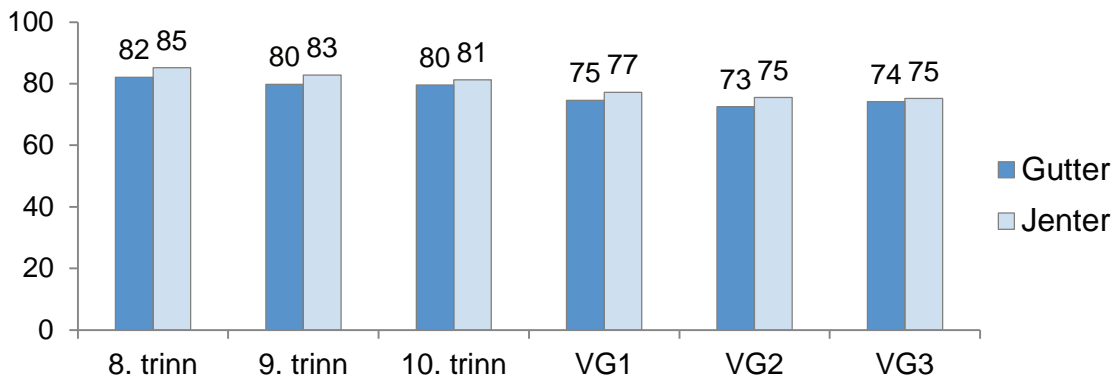
I mange idretter stilles det store krav til utstyr og deltakelse, og det kan koste en god del å være med. Dette kan være en utfordring for å nå det overordnede målet for norsk idrett: «idrett for alle».

Hvor mange av ungdommene trener minst en gang i uka?

Hvor ofte trener du eller driver med følgende aktiviteter?

Hvor mange som trener ukentlig – etter kjønn og klassetrinn

De aller fleste trener, men treningsvanene endrer seg mye gjennom tenårene

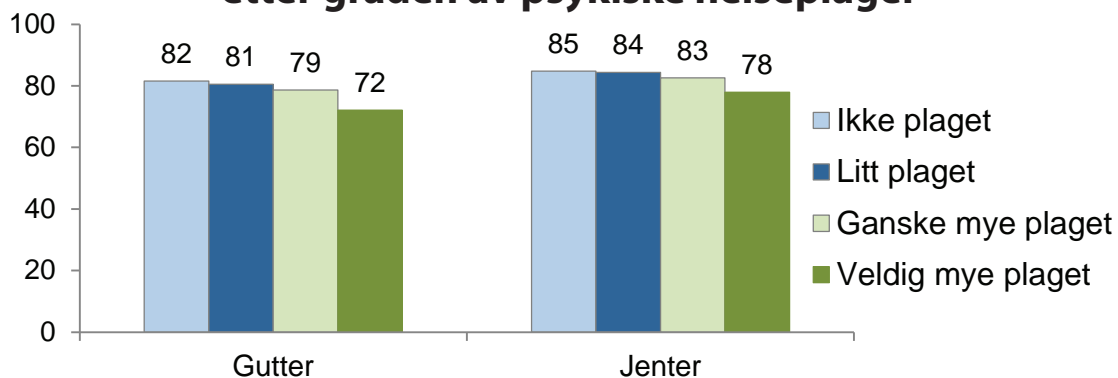
Det generelle bildet er at de aller fleste trener, og at kjønnsforskjellene er små. Ungdata viser at treningsaktiviteten har økt litt de siste årene.

På ungdomstrinnet trener mer enn åtte av ti minst én gang i uka. I denne alderen foregår mesteparten av treningen på egenhånd eller gjennom idrettslag. Litt færre på videregående trener ukentlig. På videregående er det dessuten mindre vanlig å trene gjennom idretts-

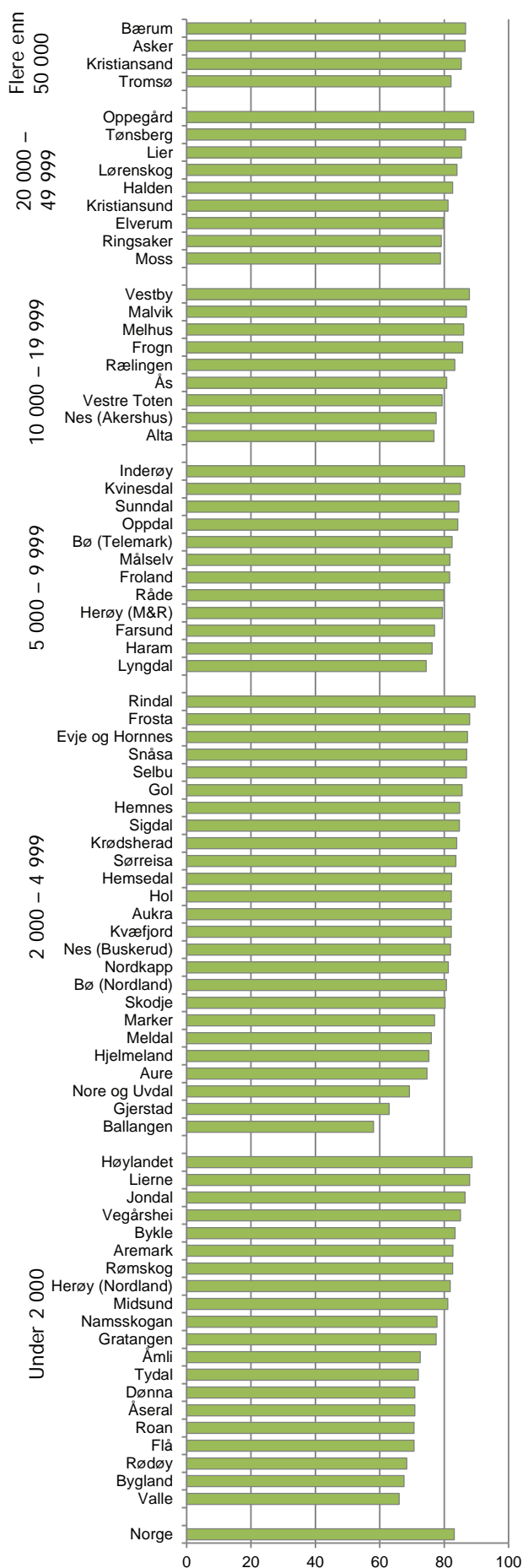
lagene, mens bruken av treningsstudio øker – fra 12 prosent på 8. trinn til 51 prosent på VG3. Omfanget av egentrening synker noe gjennom ungdomstrinnet, men holder seg på et høyt nivå gjennom videregående.

Det er bare en svak sammenheng mellom omfanget av psykiske helseplager og hvor mye ungdom trener. Ungdom med mange plager trener minst, men også i denne gruppen trener tre av fire på ukentlig basis.

Hvor mange som trener ukentlig – etter graden av psykiske helseplager

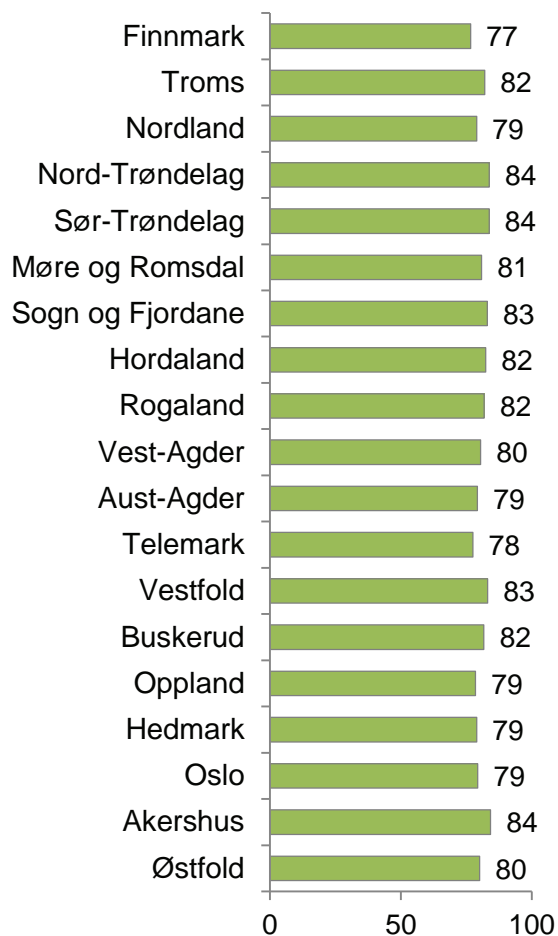

Kommuner 2014

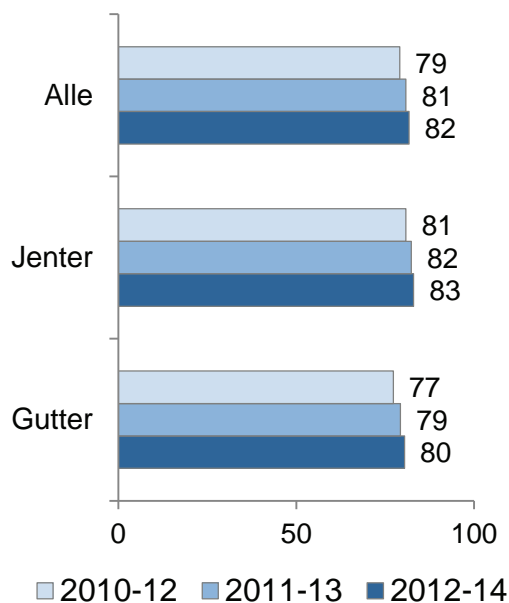

Andel som trener ukentlig

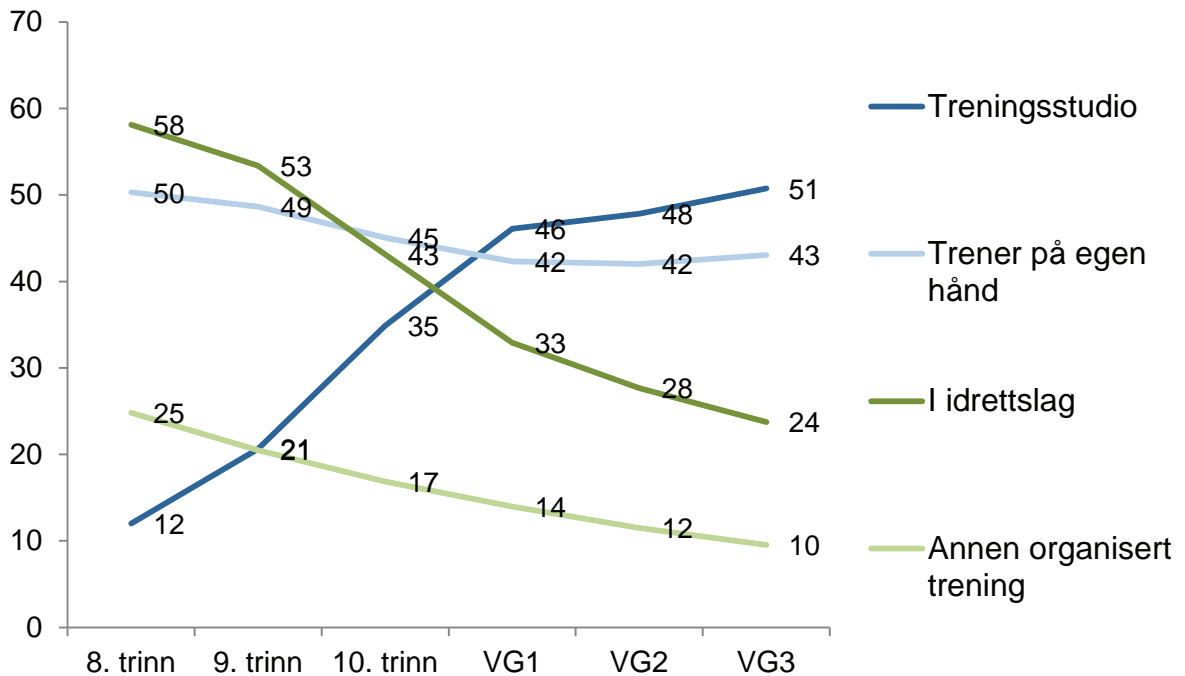
Fylker

Tidstrend

Hvor mange som ukentlig trener på ulike måter – etter klassetrinn

Definisjon

For å fange opp de unges treningsaktiviteter, fikk ungdommene følgende spørsmål: «Hvor ofte trener du eller driver med følgende aktiviteter:»

- Trener eller konkurrerer i idrettslag
- Trener på treningsstudio eller helsestudio
- Trener eller trimmer på egenhånd (løper, svømmer, sykler, går tur)
- Driver med annen organisert trening (dans, kampsport eller lignende).

Svaralternativene var «aldri», «sjelden», «et par ganger i måneden», «1-2 ganger i uka», «3-4 ganger i uka» og «minst 5 ganger i uka».

I Ungdata omfatter «andel som trener ukentlig» de som svarer at de deltar minst én gang i uka i minst én av treningsaktivitetene.

Spørsmålene om trening ble revidert noe i 2014. For å fange opp de aller mest aktive ble det tidligere svaralternativet (Minst tre ganger i uka) delt i to. Et spørsmål om trening på skolen ble tatt ut og to spørsmål om dansing og kampsport ble slått sammen.

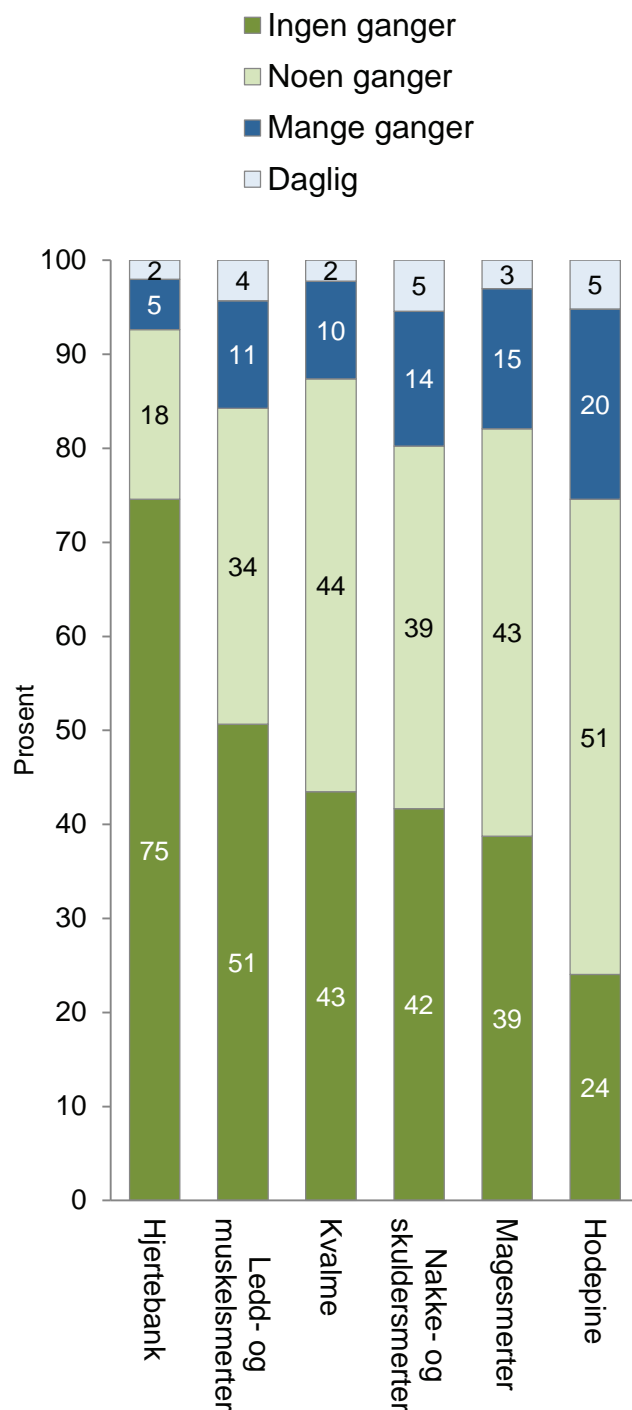
fysiske plager

Verdens Helseorganisasjon definerer helse som en «tilstand av fullkommen fysisk, psykisk og sosial velvære - ikke bare fravær av sykdom eller svakhet». God fysisk helse innebærer å ha en frisk og sunn kropp, være i fysisk aktivitet, ha god ernæring og å få tilstrekkelig med hvile.

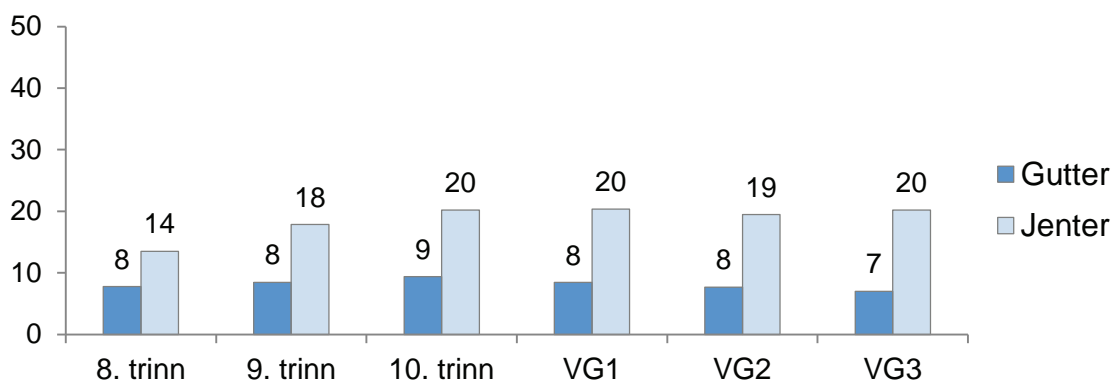
Selv om ungdom generelt har god fysisk helse, er det likevel mange som sliter med ulike typer plager i hverdagen. Forbruket av smertestillende medisiner blant norske 15–16-åringer er høyt, og har steget betydelig siden 2001. En studie av norske ungdommer i 12–15-årsalderen viste at 17 prosent var regelmessig plaget av hodepine, magesmerter, ryggsmertor eller smerter i armer/bein.

Hodepine er en av de vanligste fysiske plagene blant barn og unge, og en stressende livsstil med krav og press kan være en av forklaringene på at ungdom rapporterer om hodepineplager.

Har du hatt noen av disse plagene i løpet av siste måned?

Hvor mange som daglig har fysiske plager – etter kjønn og klassetrinn

13 prosent sliter daglig med fysiske helseplager på ungdomstrinnet

De fleste ungdommer har fra tid til annen ulike former for fysiske plager. Ungdata viser at de mest utbredte er hodepine, magevondt og smerter i nakke, skulder, ledd og muskulatur. For de fleste skjer dette bare noen få ganger, men samlet sett er det 13 prosent av ungdommene på ungdomstrinnet som daglig i løpet av den siste måneden har slitt med en eller flere av plagene som er kartlagt.

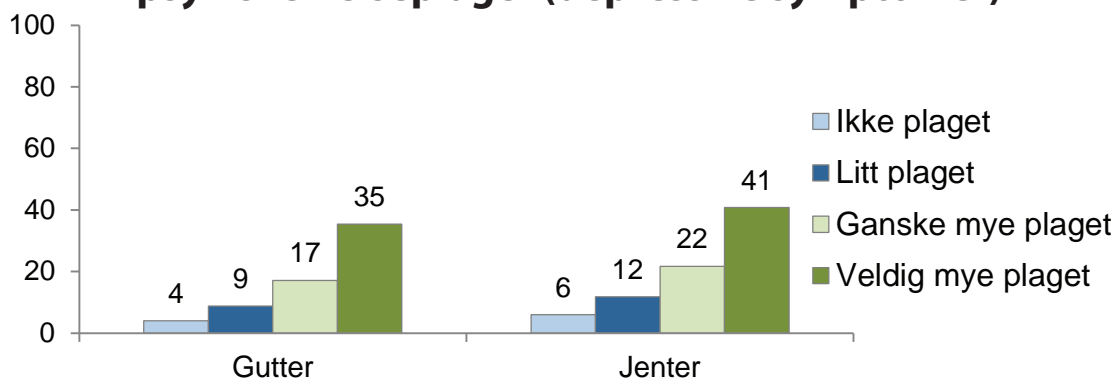
For jenter øker omfanget av fysiske helseplager gjennom ungdomsskolen. På 10. trinn

flater kurven ut på 20 prosent. For gutter varierer plagene lite med alder, på alle klassetrinn er det rundt åtte prosent som sliter med daglige fysiske helseplager.

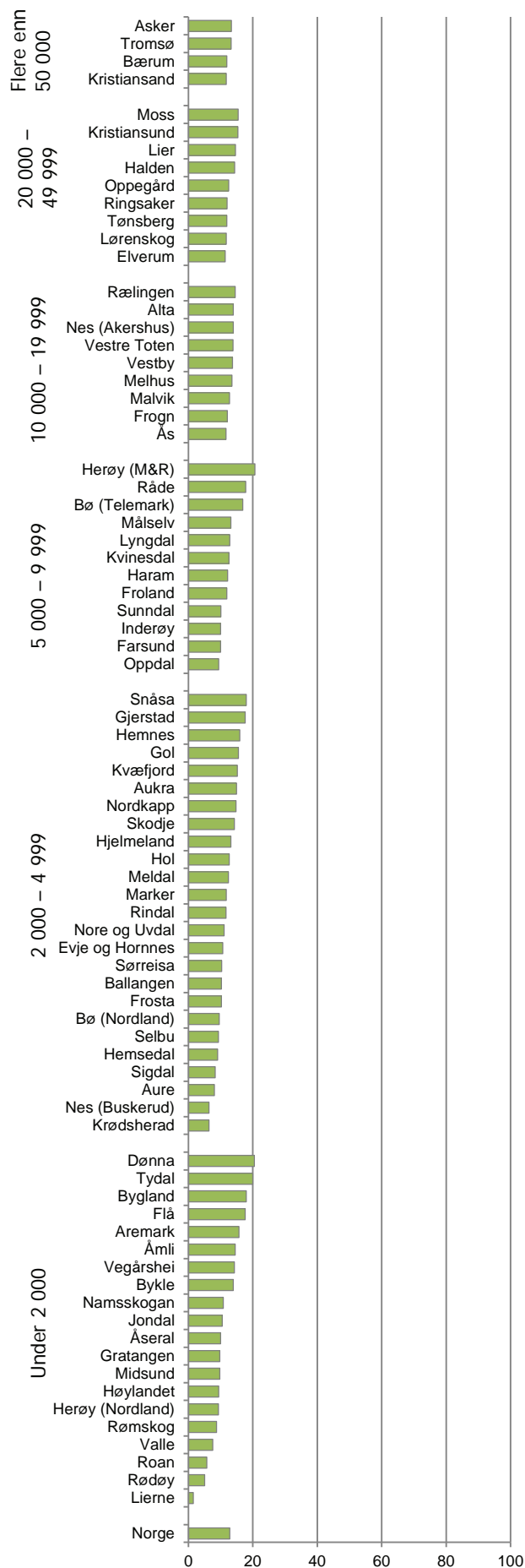
Det er en betydelig sammenheng mellom fysiske og psykiske helseplager. Blant ungdom som sliter mest psykisk er det nær fire av ti som har daglige fysiske helseplager.

22 prosent av jentene og 12 prosent av guttene bruker reseptfrie medikamenter som Paracet og lignende ukentlig eller daglig.

Hvor mange som daglig har fysiske plager – etter graden av psykiske helseplager (depressive symptomer)

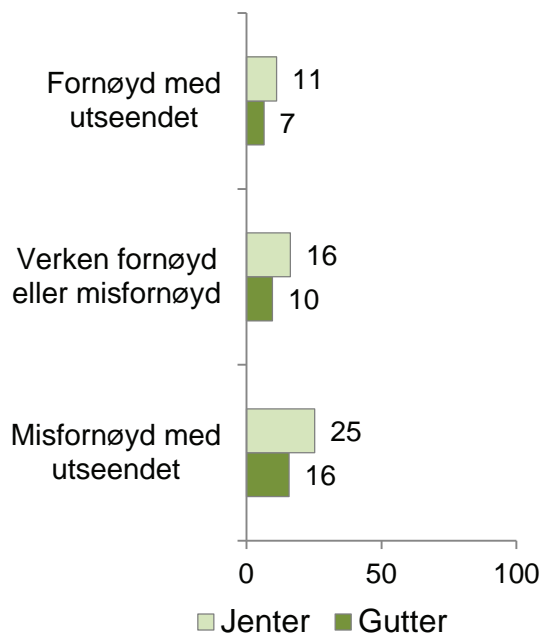

Kommuner 2014

Hvor mange som daglig har fysiske plager

Hvor mange som har daglige fysiske plager – etter hvor fornøyd de er med eget utseende

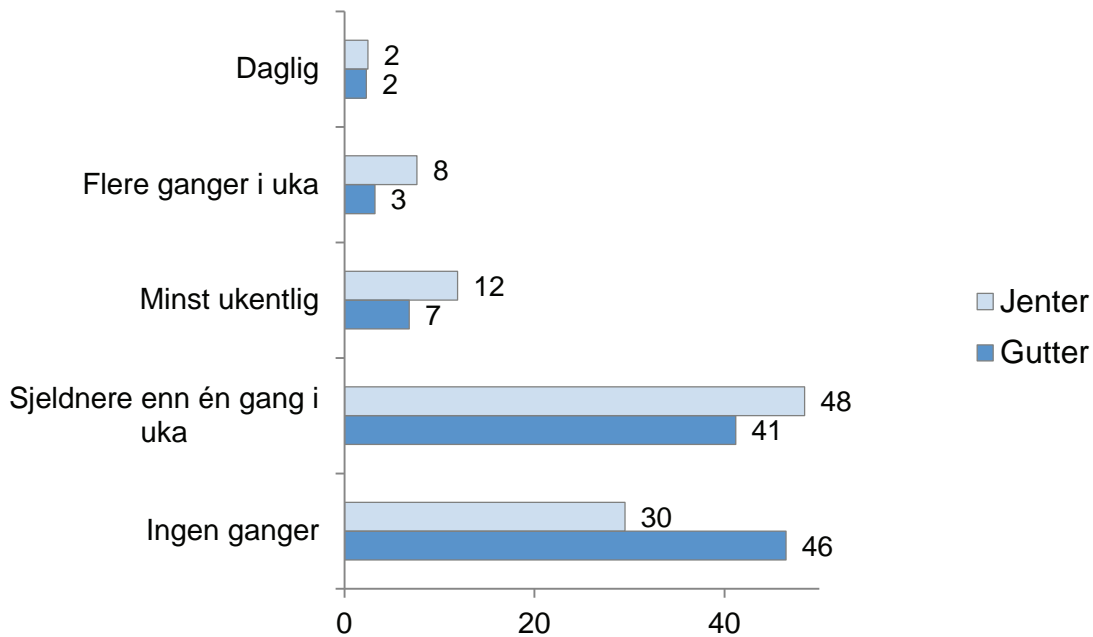
Hvor mange som har daglige fysiske plager – etter om man har fortrolige venner

fysiske plager

Hvor ofte har du brukt reseptfrie medikamenter i løpet av siste måned?

Definisjon

I 2014 ble spørsmål om fysiske helseplager lagt inn i Ungdatas grunnmodul. Det er spurt om den enkelte har hatt noen av følgende plager i løpet av siste måned:

- Hodepine
- Nakke- og skuldersmerter
- Ledd- og muskelsmerter
- Magesmerter
- Kvalme
- Hjertebank

Svaralternativene var «ingen ganger», «noen ganger», «mange ganger» og «daglig». Ungdom som «daglig har fysiske plager» omfatter de som på minst ett av spørsmålene svarer at de plages daglig.

I Ungdata er det fra 2014 også et spørsmål om siste måneds bruk av reseptfrie medikamenter som Paracet, Ibux og lignende. Svaralternativene og svarfordelingen for gutter og jenter på ungdomstrinnet framgår av figuren over.

psykiske plager

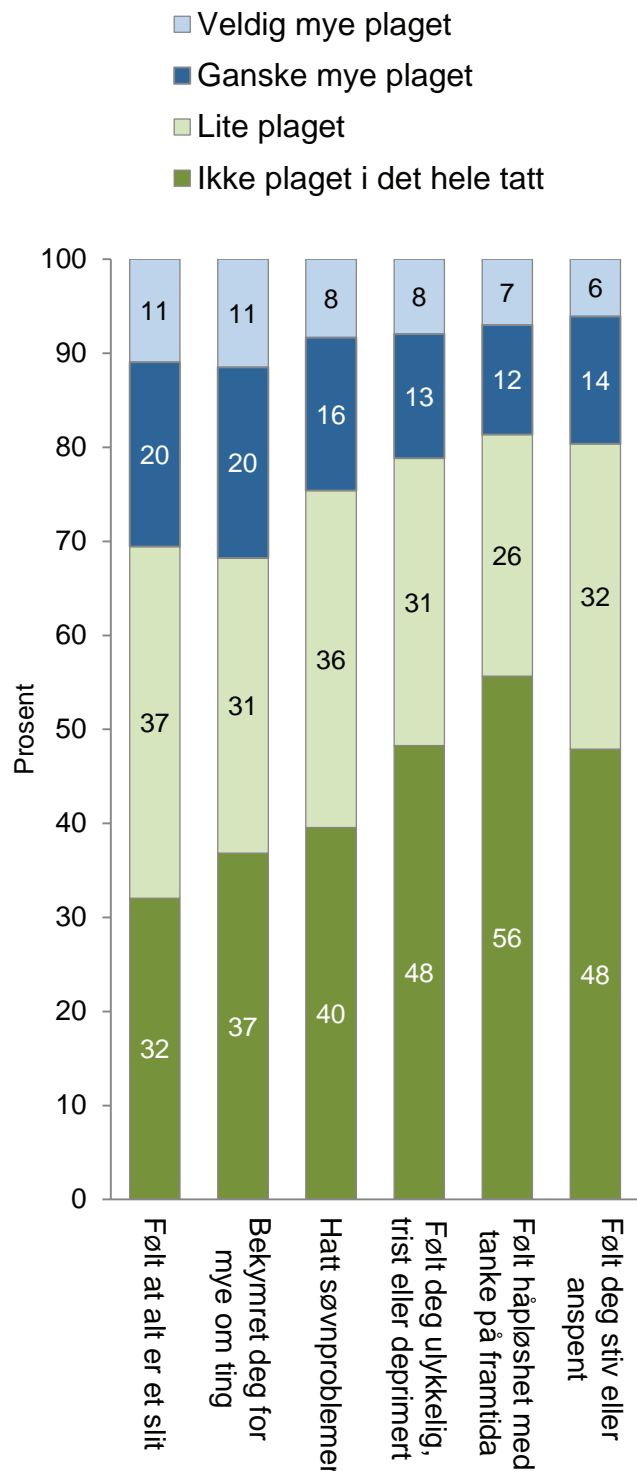
Ungdomstiden er en sårbar periode som byr på store omveltninger – både kroppslig og mentalt. De unge skal finne ut hvem de er og hva de står for, og møter nye krav og forventninger. Mange unge sliter psykisk i perioder. For de fleste er symptomer på psykiske lidelser forbigående, men for noen blir de varige.

Med økende individualisering og et sterkere press om å lykkes i skolen har flere vært bekymret for utviklingen av ungdoms psykiske helse. Om psykiske problemer øker blant unge, gir forskningen ingen entydige svar på. Det er likevel flere studier som tyder på en økning i depressive symptomer blant jenter. Det har dessuten vært en klar økning i angst- og depresjonslidelser som begrunnelse for uføretrygd blant unge.

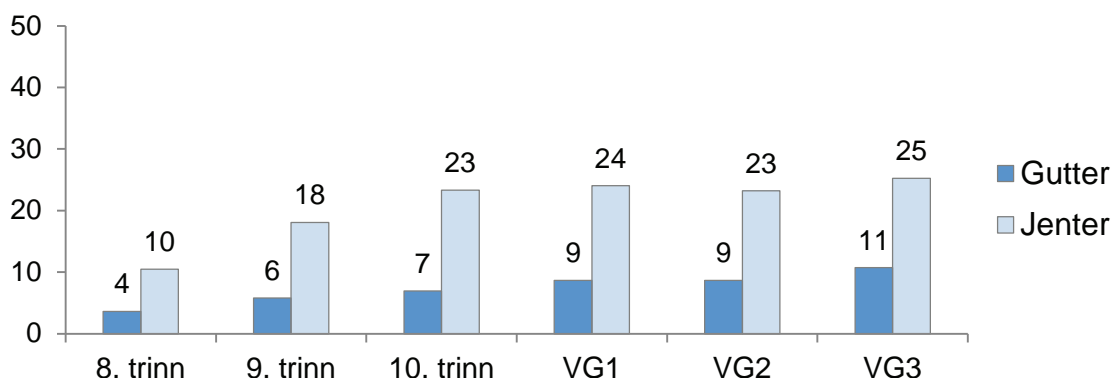
Generelt er depresjon og angst de vanligste plagene blant ungdom. Jenter er mer plaget og oppsøker oftere hjelp enn gutter. Konfliktfylte forhold i hjemmet og liten grad av sosial støtte, øker risikoen for slike lidelser. Flere undersøkelser viser også en klar sammenheng mellom mobbing og dårlig psykisk helse.

I Ungdata er det mange spørsmål om psykisk helse. Noen av spørsmålene fanger opp depressive symptomer. Hvor mange svarer at de er plaget av dette?

Har du i løpet av den siste uka vært plaget av noe av dette?

Hvor mange som har depressive symptomer – etter kjønn og klassetrinn

Depressive symptomer relativt utbredt

Andelen som rapporterer om psykiske plager i ungdomsårene er høy. Mest utbredt er typiske stress-symptomer. På ungdomstrinnet har tre av ti opplevd å være «ganske mye» eller «veldig mye» plaget av tanker om at «alt er et slit» eller de «bekymret seg for mye om ting».

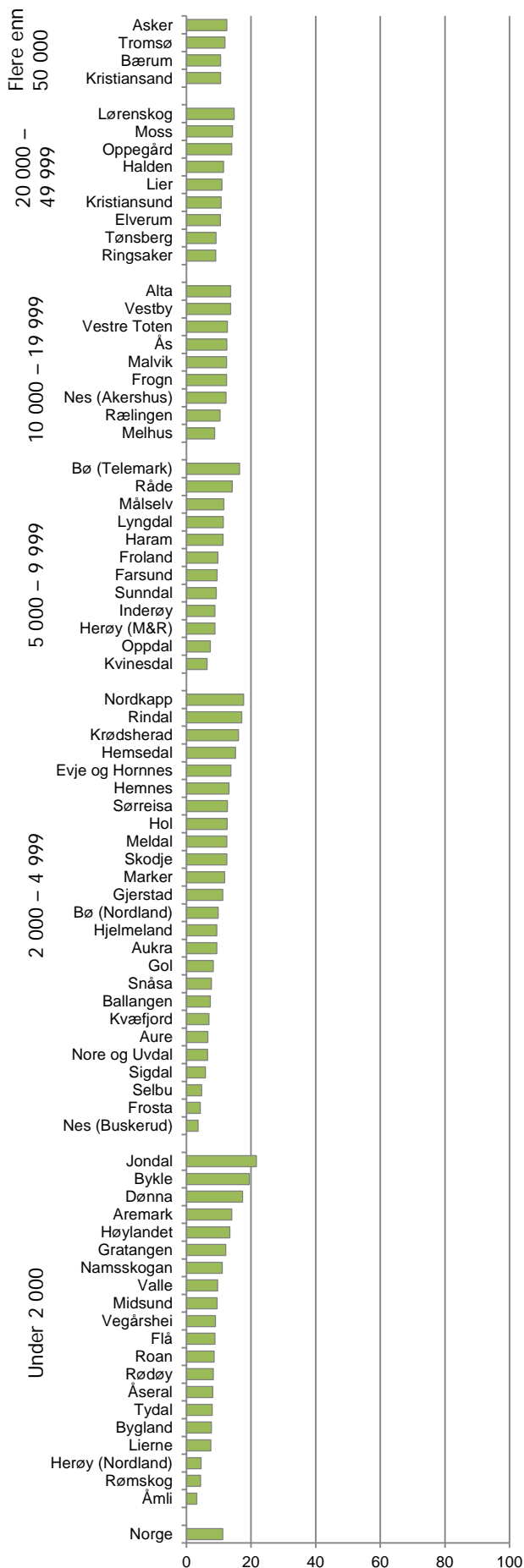
Omfanget av psykiske plager øker gjennom ungdomsårene, og særlig i løpet av ungdomstrinnet. Blant jenter i 10. trinn og i videregående, er det nær én av fire jenter som svarer at de er så mye plaget at en kan betrakte det som tegn på depressive symptomer.

Guttene er har sjeldnere depressive plager enn jentene. På hvert trinn er det to til tre ganger så mange jenter som gutter som har depressive symptomer.

Angstsymptomer er mindre utbredt enn depressive symptomer. Det er likevel en god del unge som føler seg redde, nervøse eller som har lett for å klandre seg selv.

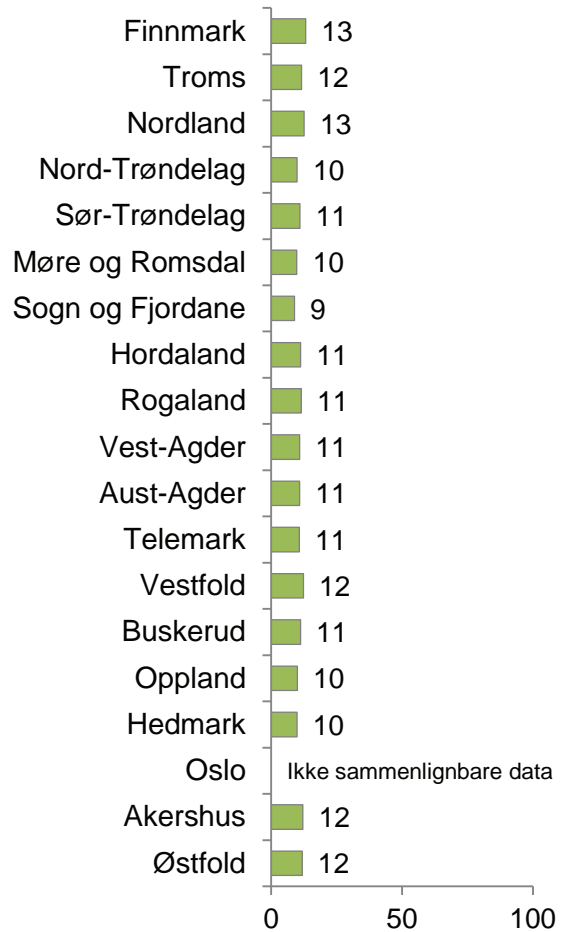
Ungdata-undersøkelsene viser at omfanget av depressive symptomer samlet sett ikke har endret seg stort siden begynnelsen av 2010-tallet. Men utviklingen har vært ulik for gutter og jenter, med en økning for jenter og nedgang for gutter.

Kommuner 2014

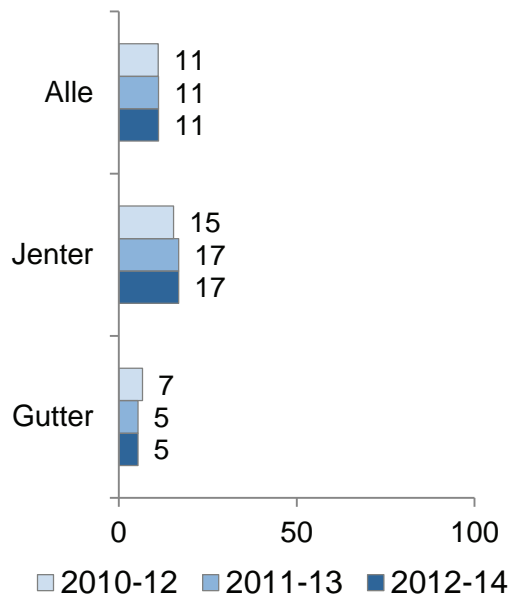

Andel med depressive symptomer

Fylker

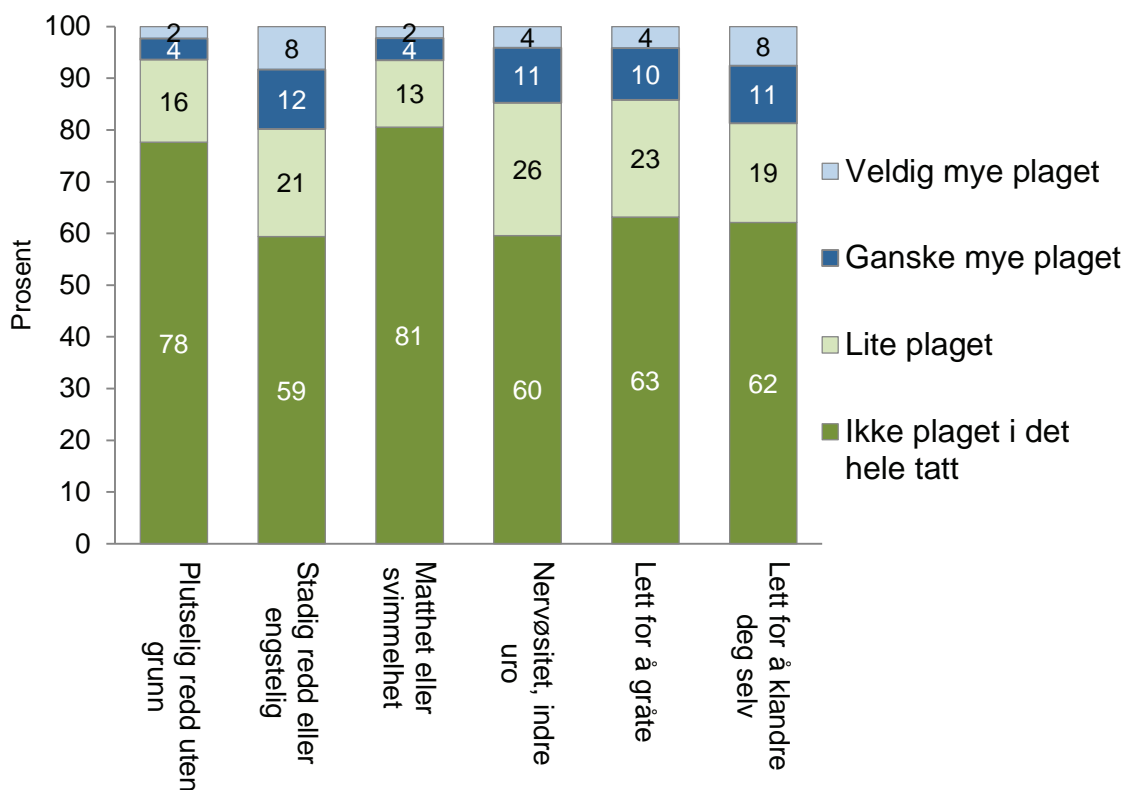

Tidstrend

psykiske plager

Har du i løpet av siste uke vært plaget av noe av dette?

Definisjon

Psykiske plager omfatter mange ulike forhold. I Ungdata finnes et sett av spørsmål, som har vært brukt i mange selvrapporteringsundersøkelser for å fange opp det som psykologer omtaler som depressivt stemningsleie eller depressive symptomer. Ungdommene ble bedt om å oppgi hvor ofte de i løpet av den siste uka hadde vært plaget av følgende: «Følt at alt er et slit», «hatt søvnproblemer», «følt deg ulykkelig, trist eller deprimert», «følt håpløshet med tanke på framtida», «følt deg stiv eller anspent», «bekymret deg for mye om ting».

Svaralternativene var: «Ikke plaget i det hele tatt», «Lite plaget», «ganske mye plaget» og «veldig mye plaget».

I Ungdata har vi brukt svarene på disse seks spørsmålene for å identifisere en gruppe som er mye plaget, det vil si de som i «gjennomsnitt» oppgir at de er ganske eller veldig mye plaget av samtlige seks symptomer – disse utgjør andelen med «depressive symptomer». Det er viktig å presisere at Ungdata ikke nødvendigvis fanger opp de som ut fra kliniske kriterier regnes som depressive eller har depressive lidelser.

Fra 2014 måles også forekomsten av angstsymptomer i Ungdata.

selvbilde

Selvbildet er en viktig del av identiteten vår, og handler om hvordan vi ser på oss selv, både på godt og vondt. Ungdommer som har det bra, har ofte et positivt selvbilde.

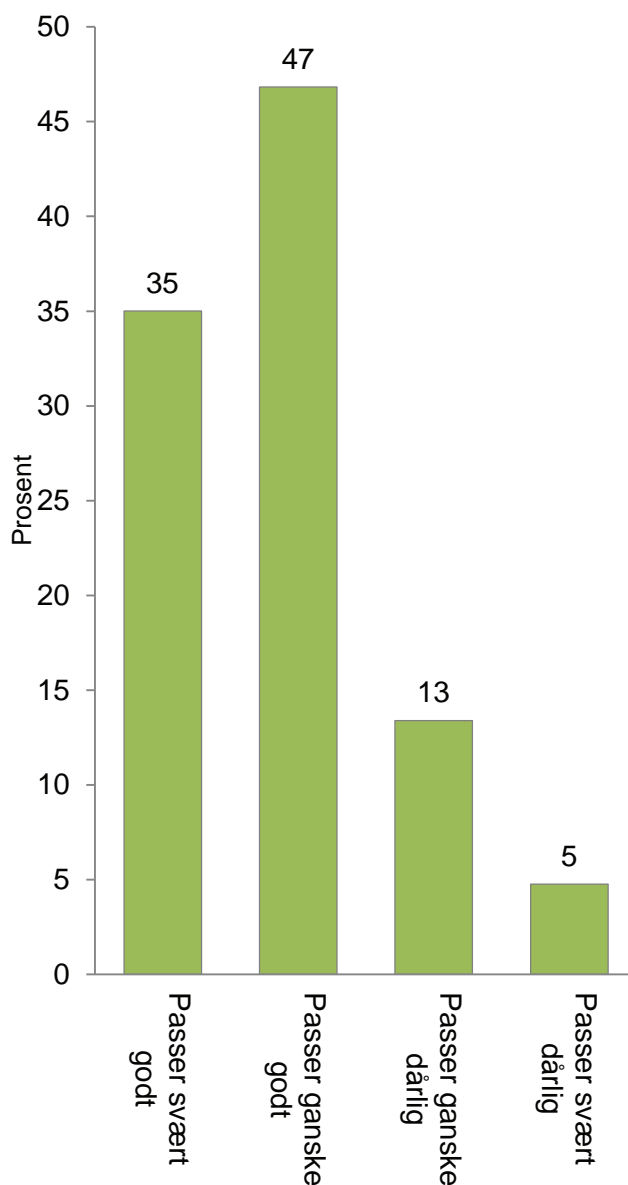
Selvbildet blir utviklet gjennom hele livet, og påvirkes av et bekreftende samspill med andre. Positive tilbakemeldinger kan bidra til et positivt selvbilde, mens stadig kritikk kan medvirke til å gi et negativt selvbilde.

Det er ikke uvanlig å føle seg usikker fra tid til annen. Ungdomstiden handler blant annet om å bli kjent med seg selv og finne ut av hva man står for. Man er gjerne ekstra vår for andres kommentarer og syn på en selv.

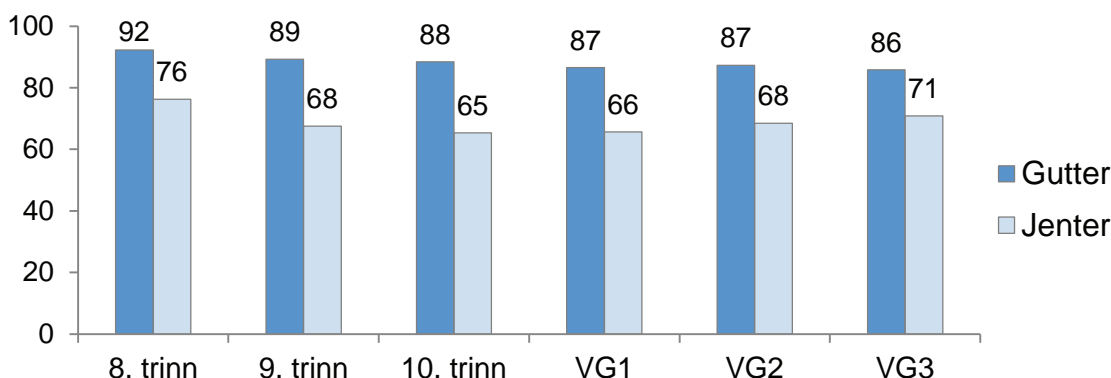
Forskning har vist at det er en sammenheng mellom negativt selvbilde og problemer som spiseforstyrrelser, angst og depresjon.

Hvor mange av ungdommene i Ungdata er fornøyd med seg selv og hvordan de er?

Jeg er svært godt fornøyd med hvordan jeg er

Hvor mange som er fornøyd med seg selv – etter kjønn og klasstrinn

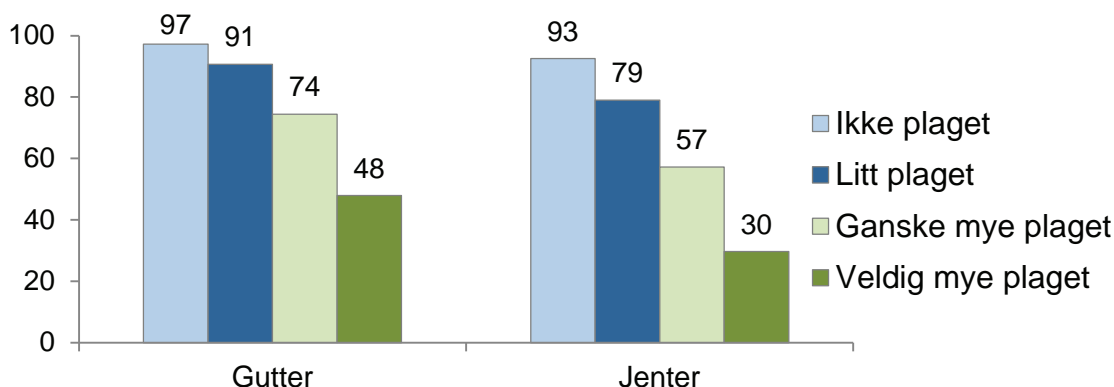
De fleste unge er fornøyd med hvordan de er

Det store flertallet av ungdommene har et positivt selvbilde. Åtte av ti på ungdomstrinnet mener at de er fornøyd med hvordan de er, og like mange liker seg selv.

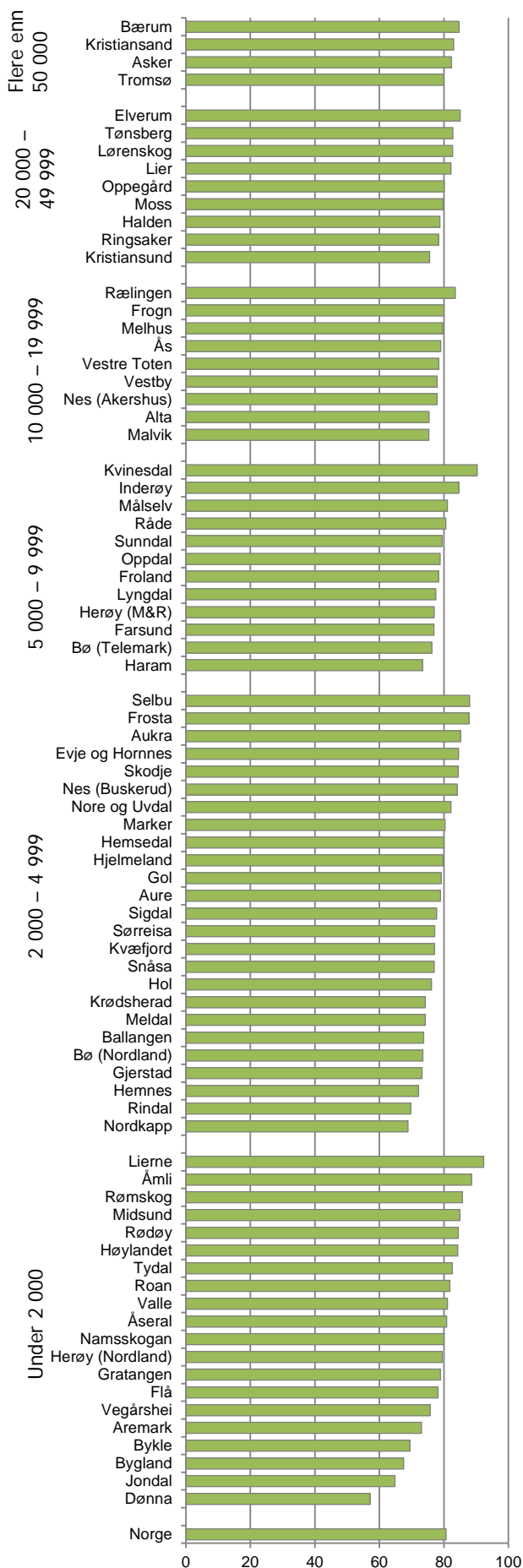
Gutter er betydelig mer fornøyd med seg selv og måten de lever livet sitt på enn jentene. Minst fornøyd er jenter på 10. trinn og på VG1. Blant jenter i denne alderen oppgir to av tre at de er fornøyd med seg selv, mot nesten ni av ti blant guttene.

Ungdom som sliter med psykiske helseplager har et spesielt negativt selvbilde. Blant jenter som sliter mest er det kun én av tre som er fornøyd med seg selv. Ungdom som mangler venner og som er misfornøyd med eget utseende, er også de som er minst fornøyd med seg selv. Særlig blant jentene er det tydelig at det å være fornøyd med seg selv i stor grad handler om å være fornøyd med eget utseende.

Hvor mange som er fornøyd med seg selv – etter graden av psykiske helseplager

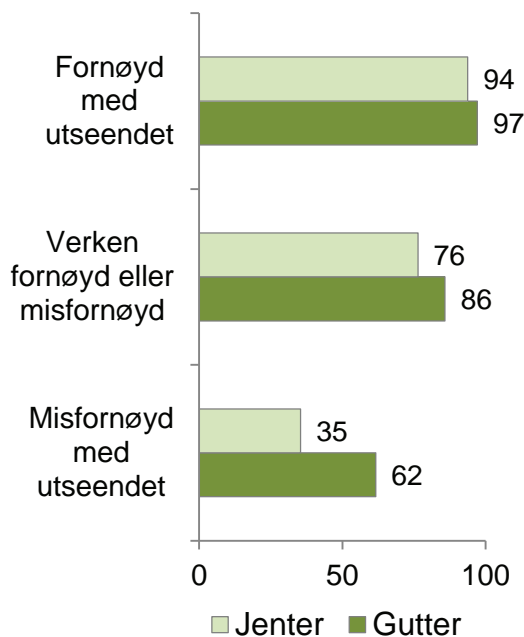

Kommuner 2014

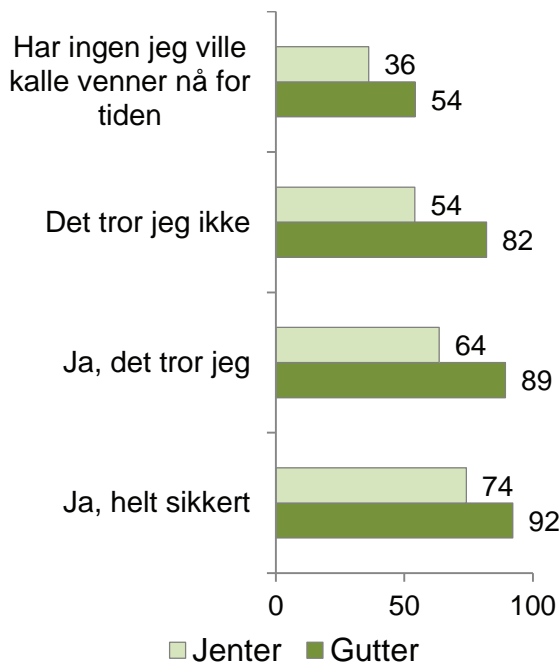

Andel med positivt selvbilde

Hvor mange som er fornøyd med seg selv – etter hvor fornøyd de er med eget utseende

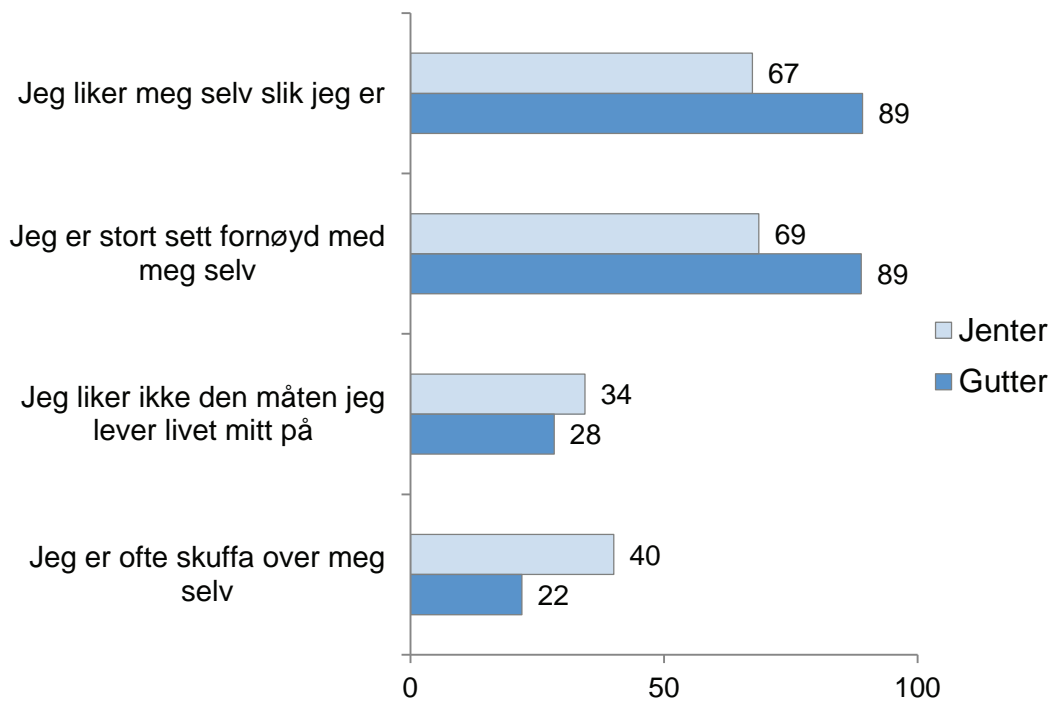

Hvor mange som er fornøyd med seg selv – etter om man har fortrolige venner

Hvor mange gutter og jenter som mener følgende utsagn passer for dem

Definisjon

Selvbilde er målt gjennom fem utsagn som på ulike måter skal få fram hvor godt fornøyd ungdommene er med seg selv. I undersøkelsen blir ungdommene bedt om å ta stilling til hvor godt disse utsagnene passer for dem:

- Jeg er svært fornøyd med hvordan jeg er
- Jeg er ofte skuffet over meg selv
- Jeg liker ikke den måten jeg lever livet mitt på
- Jeg er stort sett fornøyd med meg selv
- Jeg liker meg selv slik jeg er

Svaralternativene er «passer svært godt», «passer ganske godt», «passer ganske dårlig» og «passer svært dårlig».

Spørsmålene er hentet fra et spørsmålsbatteri som er mye brukt både i nasjonale og internasjonale forskningsprosjekter.

Rusmiddelbruk

Tobakk

Alkohol

Hasjrøyking

ungdata

tobakk

Samfunnet har de senere årene intensivert kampen mot røyking. I 1996 ble aldersgrensen for kjøp av tobakk hevet fra 16 til 18 år, og i 2004 ble det innført totalforbud mot røyking på alle steder hvor allmennheten har adgang.

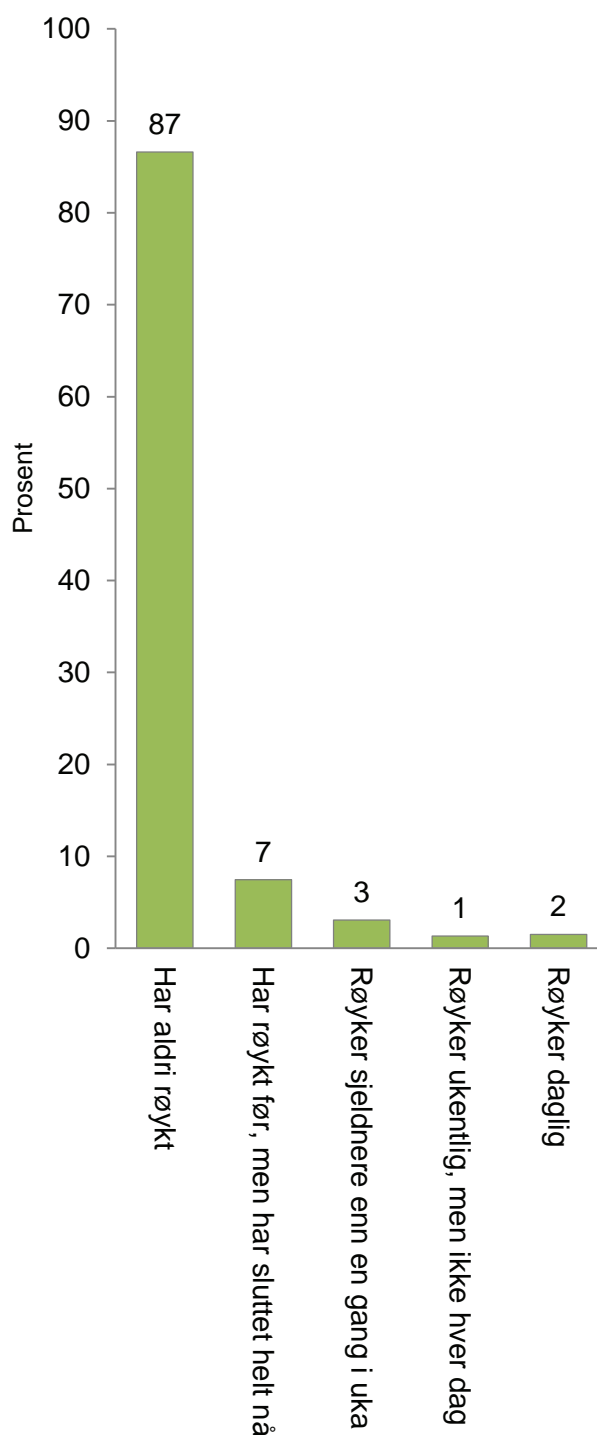
Andelen røykere både blant ungdom og voksne har gått markant ned fra årtusenskiftet til i dag. Samtidig har andelen unge som snuser, gått opp. Økt snusing oppveier likevel ikke tilbakegangen i røyking, og bruken av tobakk har samlet gått tilbake.

Parallelt har det skjedd nokså dyptgripende endringer i synet på røyking – også blant de unge. Røyking var tidligere en viktig markør for voksenhet og ble forbundet med en viss status. I dag gir røyking derimot liten status og respekt i de fleste ungdomsmiljøer.

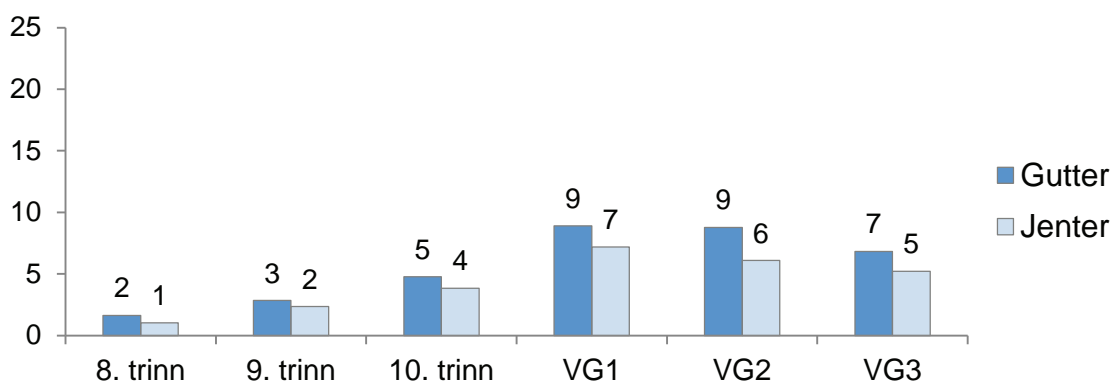
Den internasjonale WHO-undersøkelsen «Helsevaner blant skoleelever», viser at tobakksrøyking er langt mindre utbredt blant norske elever enn blant ungdom i de fleste av de 40 landene som deltar i undersøkelsen.

Hva svarer ungdom i Ungdata om sine erfaringer med det å røyke sigaretter og bruk av snus?

Røyker du?

Hvor mange som røyker daglig eller ukentlig – etter kjønn og klasstrinn

Røyking stadig mindre populært

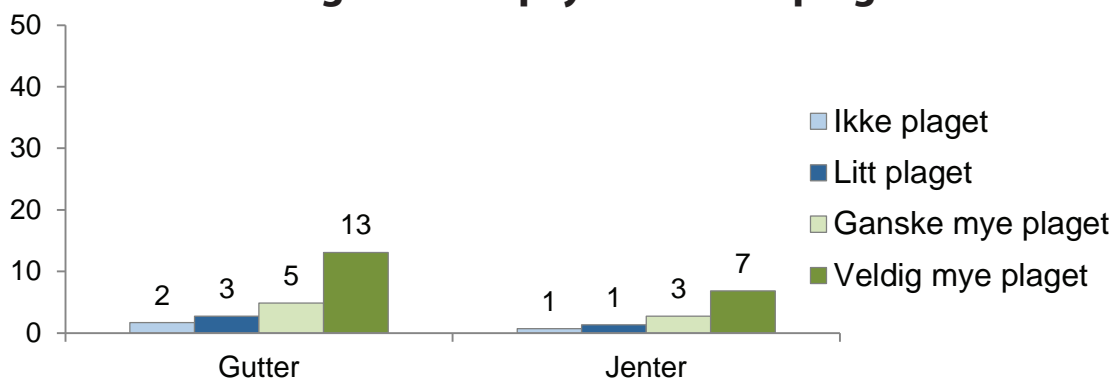
Ungdata viser at det store flertallet aldri har prøvd sigaretter. På ungdomstrinnet gjelder dette 87 prosent, og mindre enn tre prosent røyker fast. Trenden de siste årene er at fastrøykerne blir stadig færre.

Røyking av sigaretter tiltar gjennom ungdomsårene. På videregående røyker i underkant av 10 prosent av jentene og litt færre gutter. På VG3 er andelen lavere, noe som trolig skyldes at mange av de som røyker ikke lenger går på skolen eller de er lærlinger.

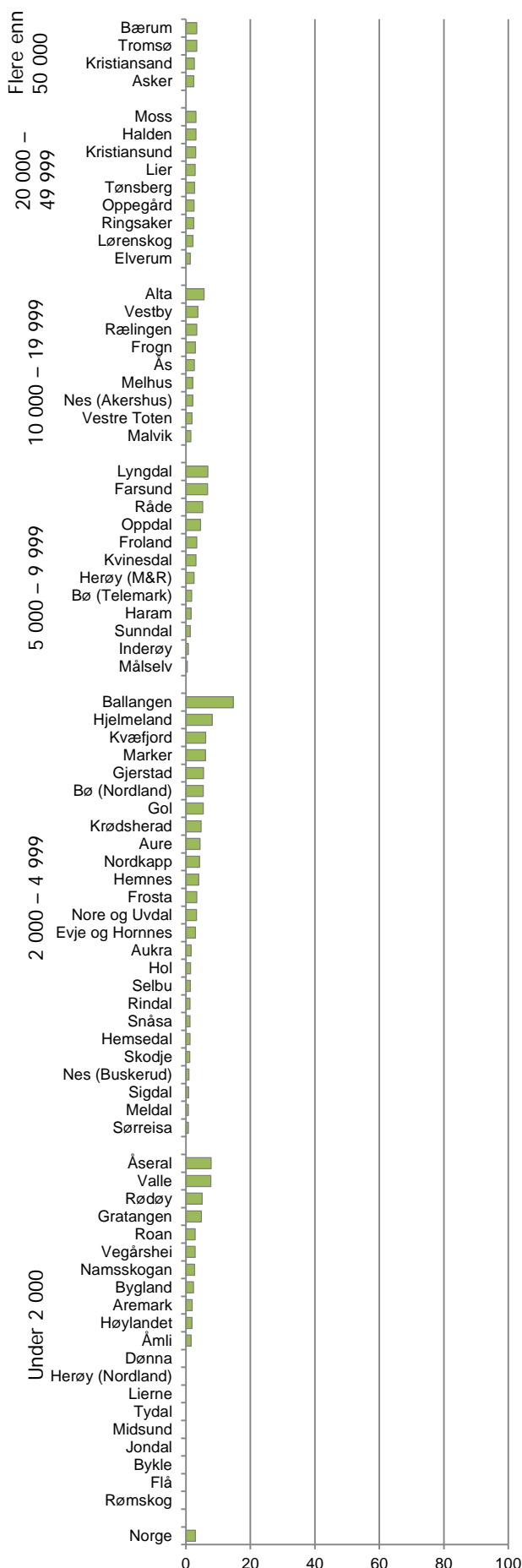
Ungdom som sliter med psykiske helseplager røyker oftere enn andre. Men selv blant disse er det kun et lite mindretall som røyker fast.

Heller ikke snusing er spesielt utbredt. På ungdomstrinnet snuser fire prosent daglig og to prosent snuser ukentlig. 84 prosent har aldri brukt snus. Tallene for snusing er nokså stabile over tid, og tyder dermed ikke på at det har vært noen økning de aller siste årene i denne aldersgruppen.

Hvor mange som røyker daglig eller ukentlig – etter graden av psykiske helseplager

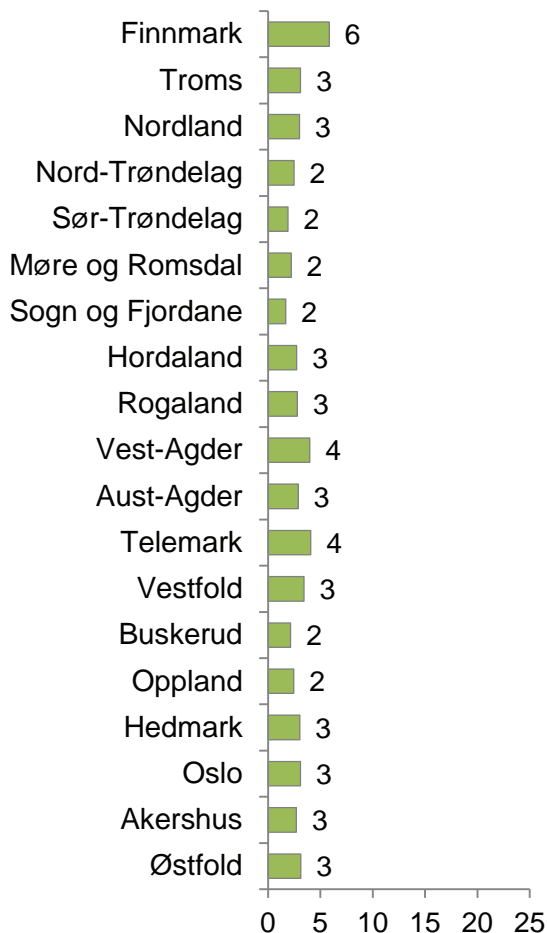

Kommuner 2014

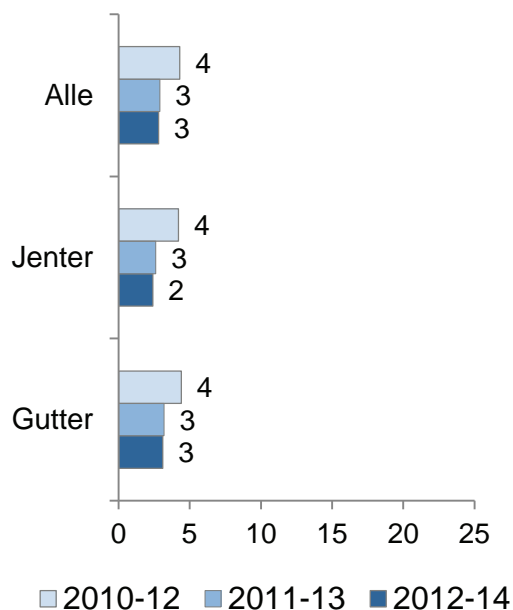

Andel som røyker daglig eller ukentlig

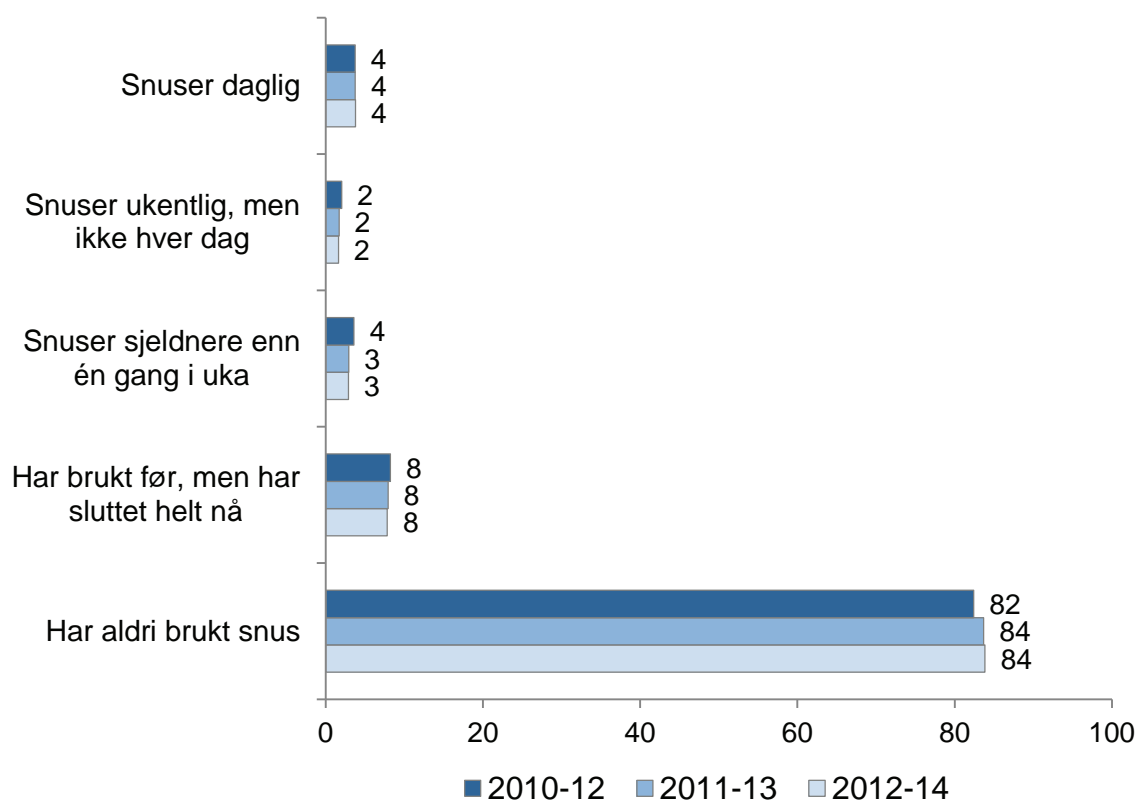
Fylker

Tidstrend

Bruker du snus?

Definisjon

For å fange opp de unges røykevaner, ble ungdommene stilt følgende spørsmål: «Røyker du?».

Svaralternativene var: «Har aldri røykt», «har røykt før, men har sluttet helt nå», «røyker sjeldnere enn en gang i uka», «røyker ukentlig, men ikke hver dag» og «røyker daglig».

Tilsvarende spørsmål er stilt om ungdommenes snusvaner (se figuren over).

alkohol

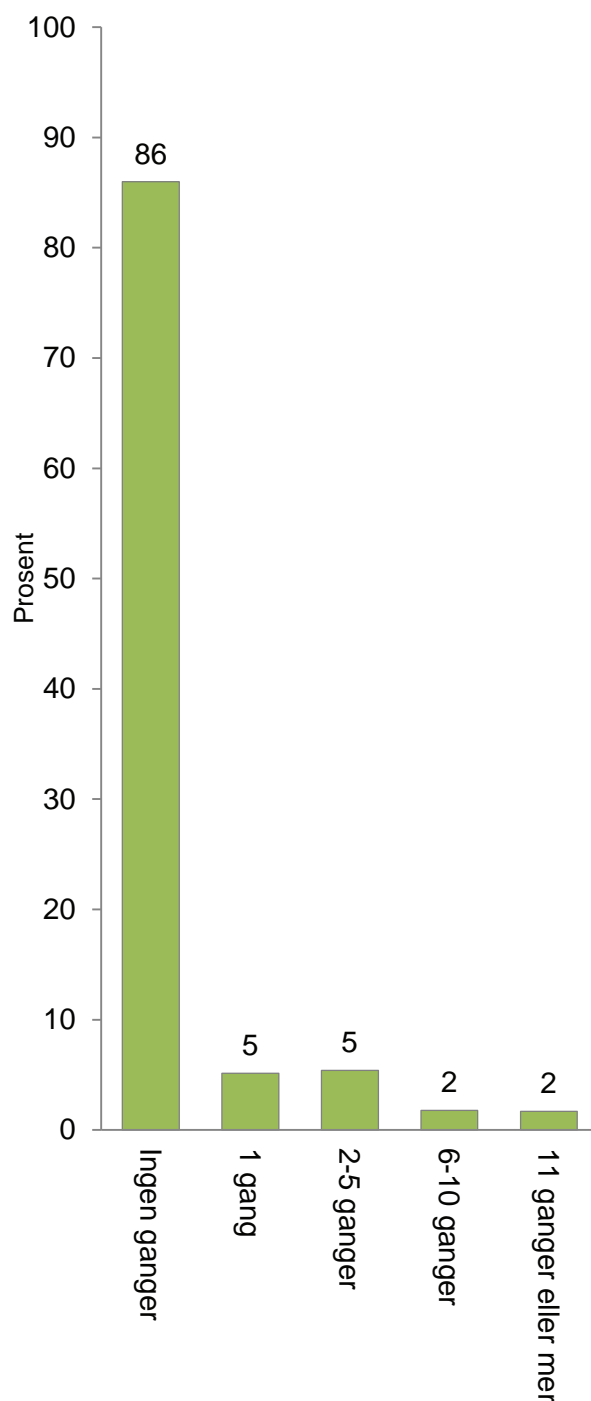
Alkohol som rusmiddel har en lang tradisjon i Norge. Til tross for at voksne i dag ser ut til å drikke mer alkohol enn tidligere, har de unges bruk av alkohol flatet ut, og fra årtusenskiftet vist en tydelig nedgang. Likevel er det fremdeles mange unge som drikker alkohol, og da særlig i den siste delen av tenårene.

For mange innebærer eksperimentering med og bruk av alkohol en symbolsk markering av overgangen fra barn til ungdom. Å drikke i ungdomsalderen er dessuten sammenvevd med vennskap, flørting og en sosial livsstil. Unge som drikker alkohol midt i tenårene, har som regel mange venner og et aktivt sosialt liv.

Samtidig vet vi at det å drikke alkohol gir risiko for akutte skader, og ungdom som begynner å drikke tidlig, har i mange tilfeller et atferdsmønster der andre typer antisosial atferd og bruk av tyngre rusmidler inngår. Ungdom i en slik situasjon har gjerne et mer trøblete forhold til skolen og til foreldrene enn andre. De begår mer kriminalitet, har dårligere psykisk helse og får oftere problemer senere i livet.

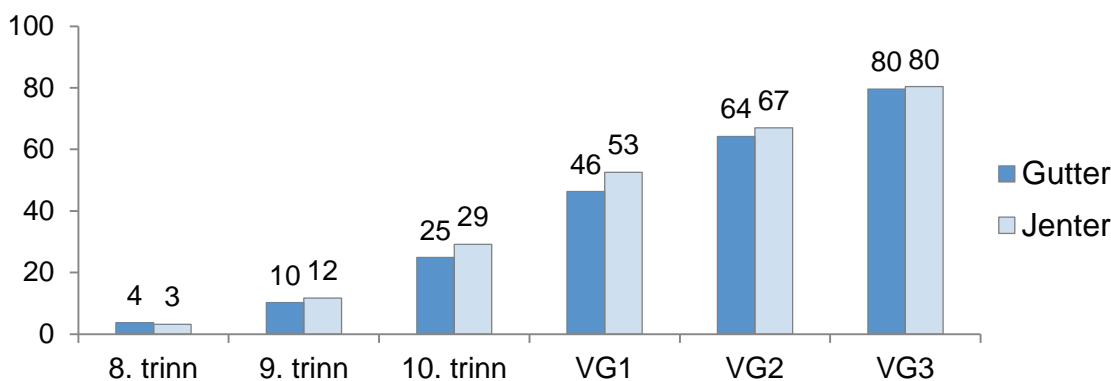
Hvor mange av ungdommene i Ungdata svarer at de har vært beruset på alkohol?

Hvor mange ganger har du i løpet av siste år drukket så mye at du har følt deg tydelig beruset?

Hvor mange som har vært tydelig beruset – etter kjønn og klassetrinn

Stor variasjon i debutalder

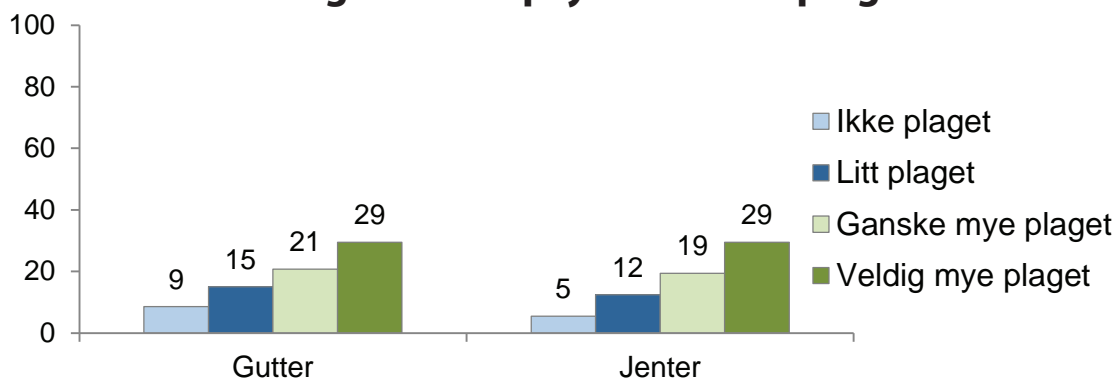
Det varierer mye hvor gamle ungdom er når de begynner å drikke så mye alkohol at de kjenner seg beruset. I begynnelsen av tenårene er det tre–fire prosent som har vært beruset, mens det blant avgangselevne i videregående gjelder 80 prosent. Økningen skjer nokså jevnt gjennom tenårene.

Det er generelt små forskjeller mellom gutter og jenter, men det er noen flere jenter som har drukket seg beruset enn gutter, og da først og fremst i midten av tenårene.

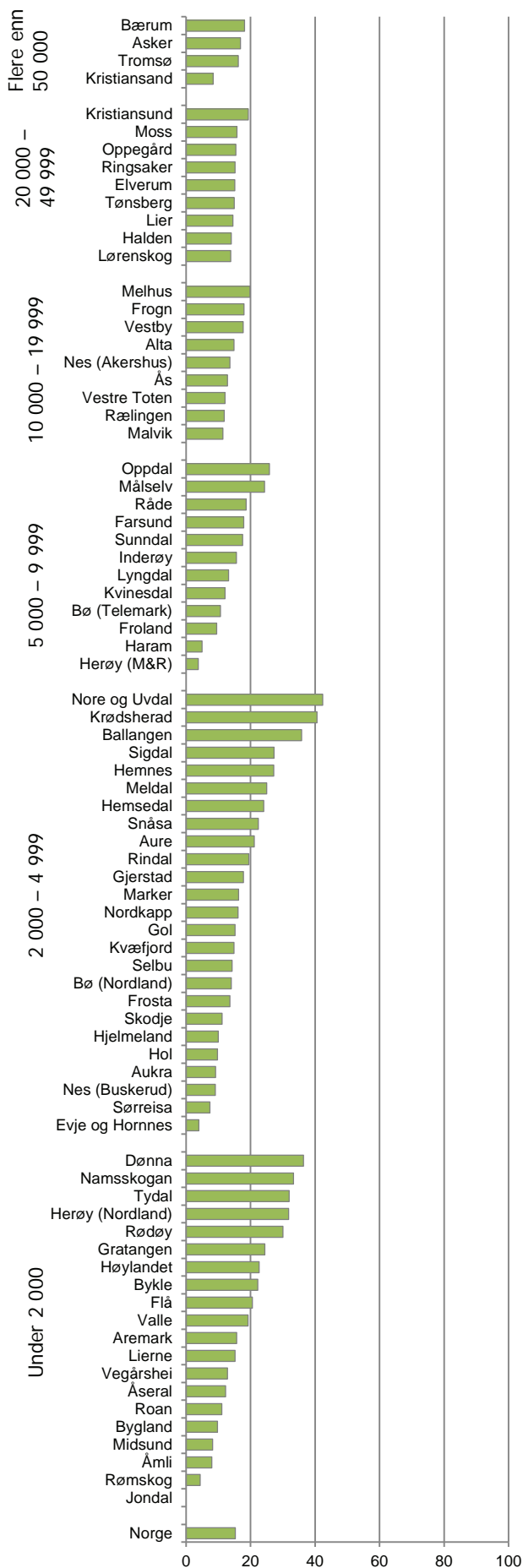
Ungdom som sliter med psykiske helseplager har oftere vært beruset enn de som ikke har slike plager. Dette gjelder både gutter og jenter.

Tidstrenden i Ungdata viser nokså stabile tall over tid, både når det gjelder beruselse og hvor mange unge som får lov av foreldrene å drikke alkohol. Alkoholbruken varierer en god del mellom fylker og kommuner.

Hvor mange som har vært tydelig beruset – etter graden av psykiske helseplager

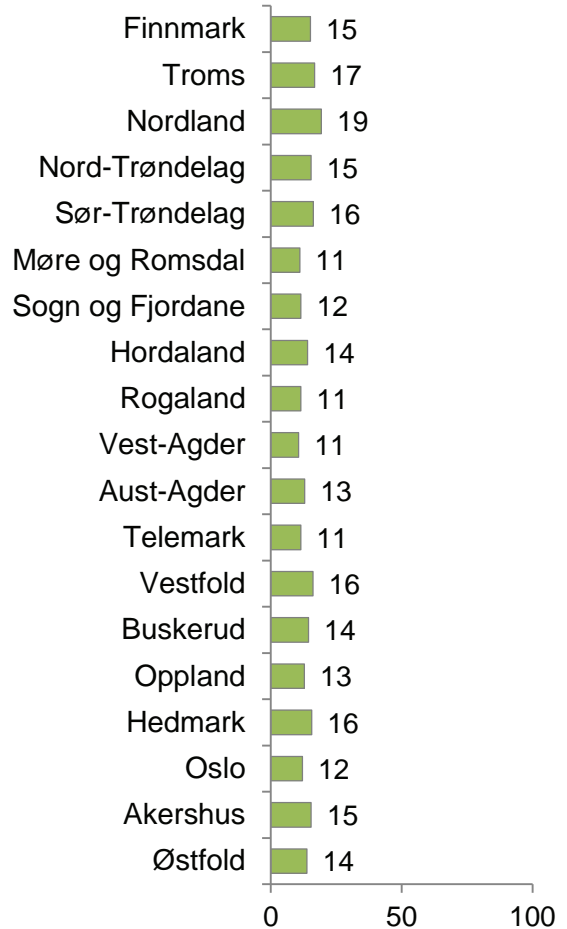

Kommuner 2014

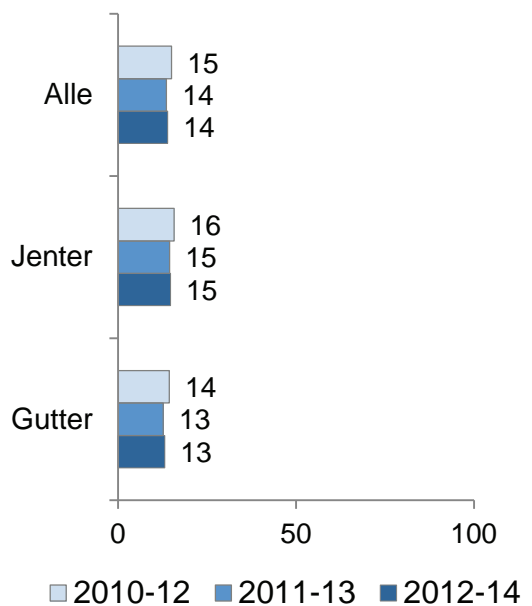

Andel som har vært tydelig beruset siste år

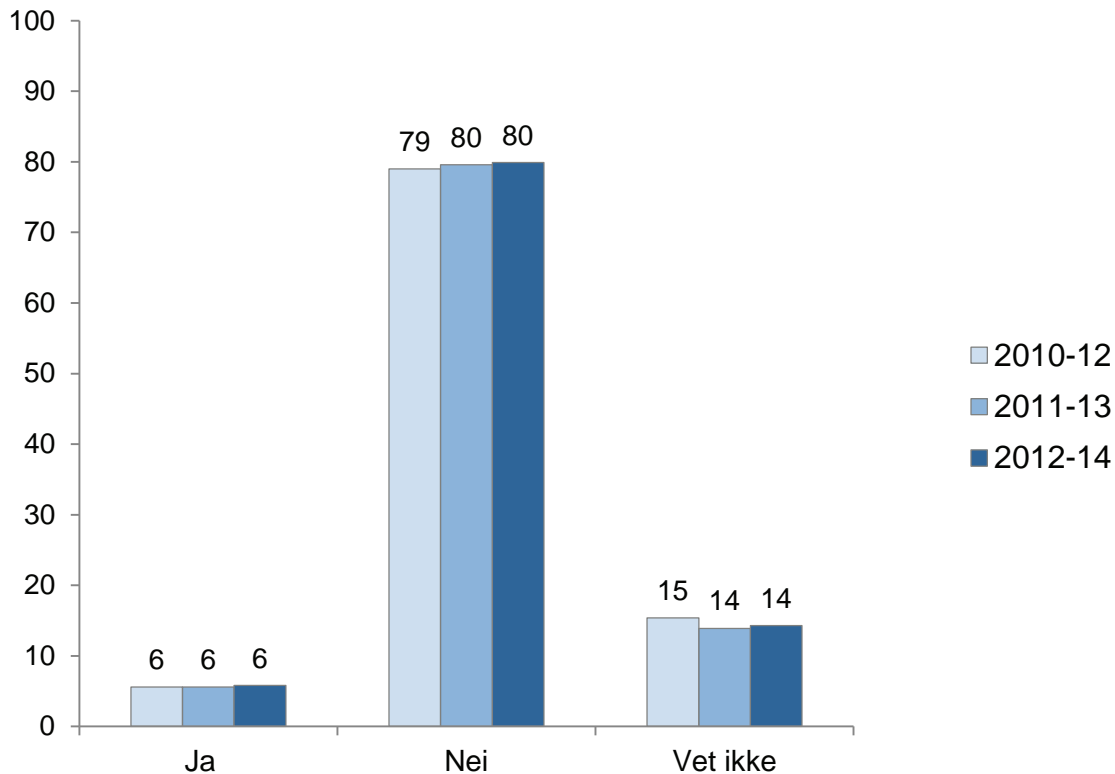
Fylker

Tidstrend

Får du lov til å drikke alkohol av foreldrene dine?

Definisjon

I Ungdata er det mange spørsmål som fanger opp de unges erfaringer med alkohol. I denne rapporten har vi trukket fram det å være beruset.

I et batteri av spørsmål om bruk av ulike typer rusmiddelbruk ble ungdommene bedt om å svare på hvor mange ganger de i løpet av siste 12 måneder hadde drukket så mye at de hadde følt seg tydelig beruset.

Svaralternativene er «Ingen ganger», «1 gang», «2–5 ganger», «6–10 ganger» og «11 ganger eller mer».

Ungdommene skulle også svare på om de får lov av foreldrene sine til å drikke alkohol (se figuren over).

hasj

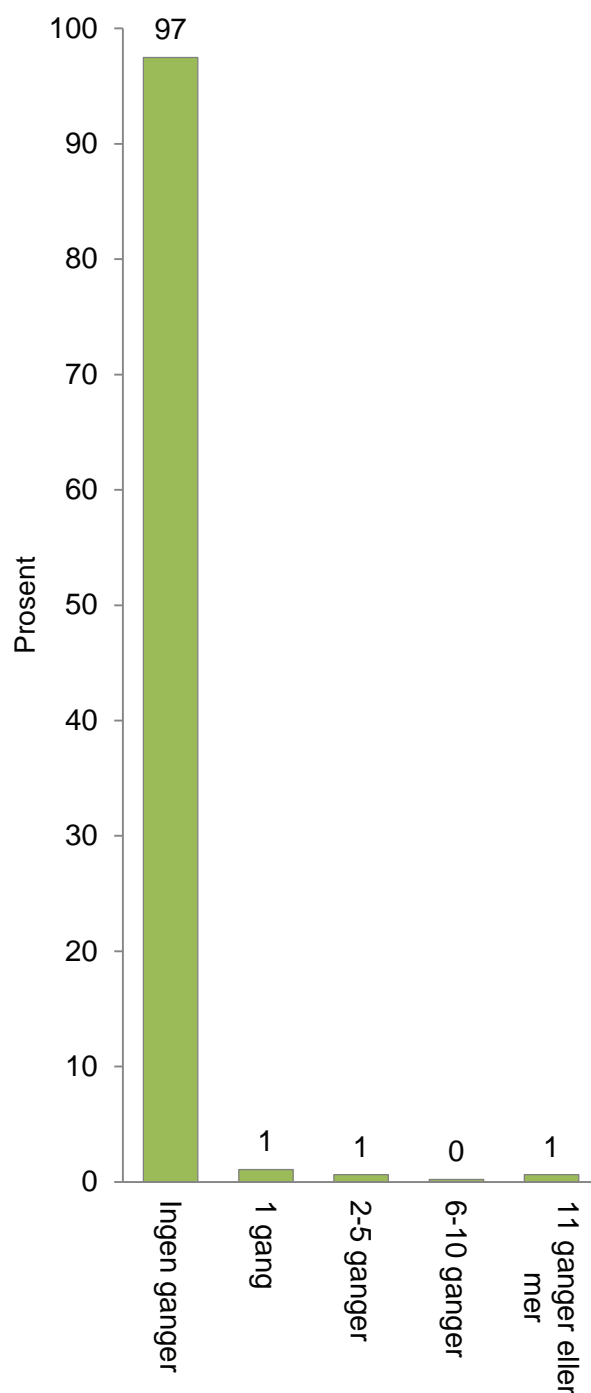
Bruk av narkotiske stoffer er ulovlig og blir til dels sterkt fordømt. Etter en økning i bruken av hasj og marihuana fram mot 2000, har vi sett en markert nedgang det siste tiåret i aldersgruppa rundt 15 år. Stoffer som kokain, ecstasy og heroin har bare marginal utbredelse.

Om det å prøve hasj eller marihuana – isolert sett – er farligere enn å debutere tidlig med alkohol er i dag omdiskutert. Det at alkohol er et legalt og sosialt akseptert rusmiddel, mens hasj og andre narkotiske stoffer er forbudt, utgjør uansett en viktig forskjell. Både rusmiddelbrukerens egen forståelse og omverdenens fortolkning og reaksjon, påvirkes av om stoffet er lovlig eller ikke. Unge som bruker illegale rusmidler, har krysset en ekstra grense.

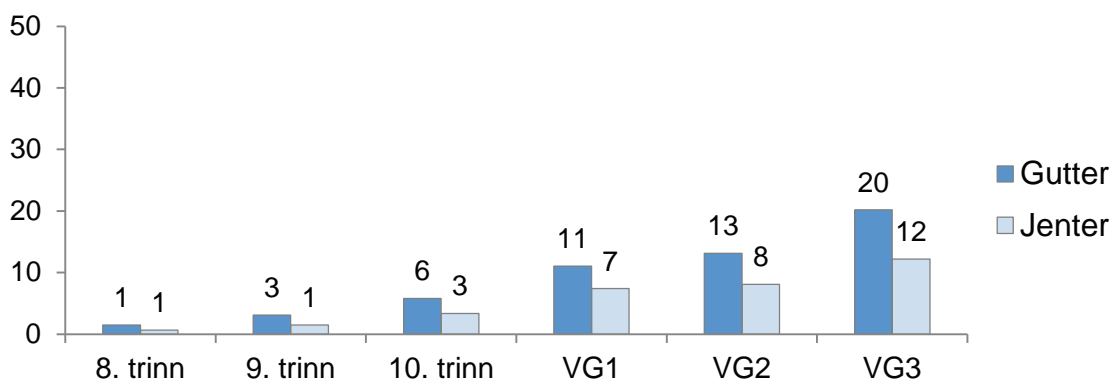
Sammenliknet med alkohol er eksperimentering med narkotiske stoffer et mer entydig ungdomsfenomen. Likevel blir noen hengende igjen i et misbruksmønster også i voksen alder.

Hvor mange av ungdommene i Ungdata har brukt hasj eller marihuana i løpet av det siste året?

Hvor mange ganger i løpet av siste år har du brukt hasj eller marihuana?

Hvor mange som har brukt hasj eller marihuana – etter kjønn og klasstrinn

Én av fem gutter på VG3 har prøvd hasj eller marihuana

På ungdomstrinnet er det få ungdommer som har erfaring med hasj eller marihuana. 97 prosent har ikke brukt slike stoffer, og det er bare en mindre gruppe som har brukt det flere ganger.

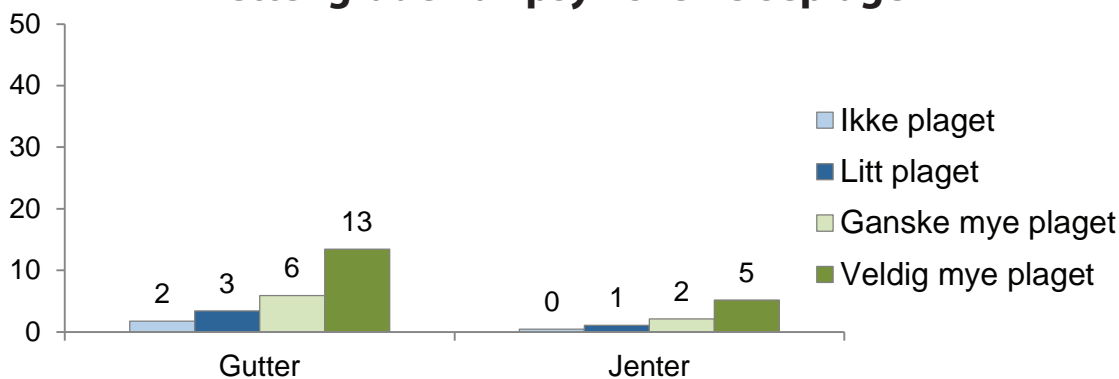
På videregående er det betydelig flere som har brukt disse stoffene, særlig blant gutter. På VG3 har hver femte gutt og hver åttende jente prøvd stoffet i løpet av det siste året. Det er en tydelig sammenheng mellom hasjrøyking og psykiske plager. Ungdom

som er mest plaget er også de som oftest har erfaring med bruk av hasj og marihuana.

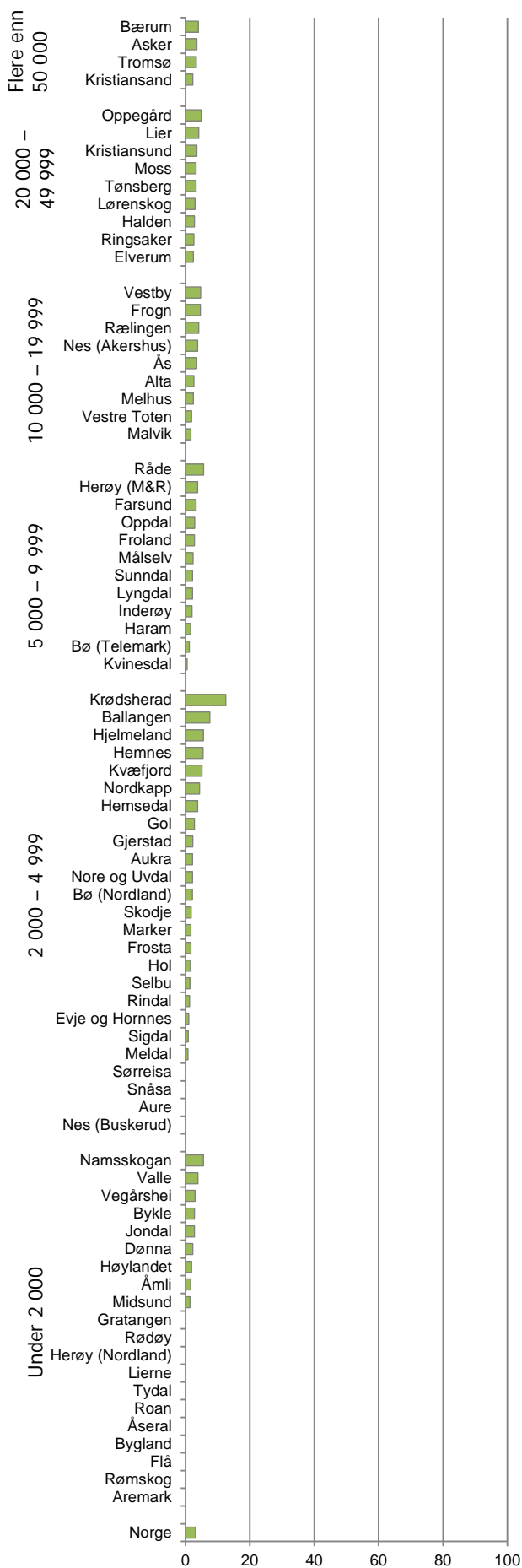
På ungdomstrinnet varierer bruken av hasj og marihuana lite mellom fylkene, og det er bare noen få kommuner der tallene avviker særlig fra landsgjennomsnittet.

Omfanget av hasjrøyking har endret seg lite siden Ungdata-målingene startet i 2010. Andelen som sier at de er blitt tilbudt slike stoffer har heller ikke endret seg særlig.

Hvor mange som har brukt hasj eller marihuana – etter graden av psykiske helseplager

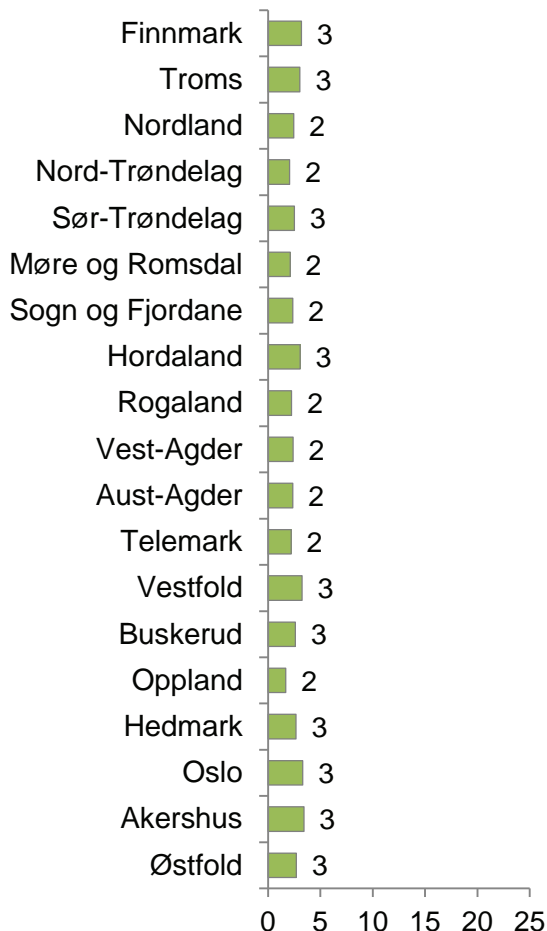

Kommuner 2014

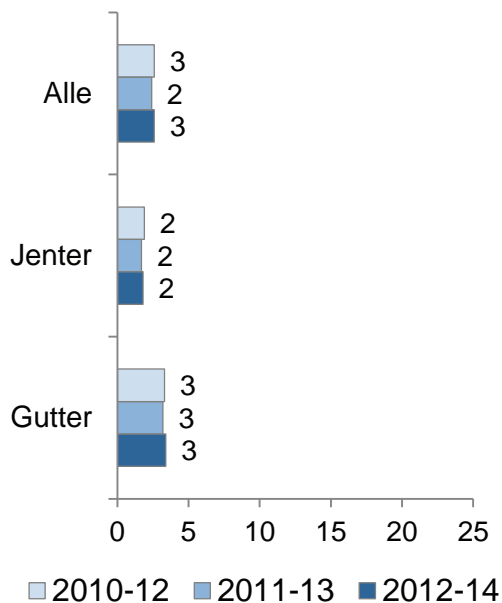

Andel som har brukt hasj eller marihuana siste år

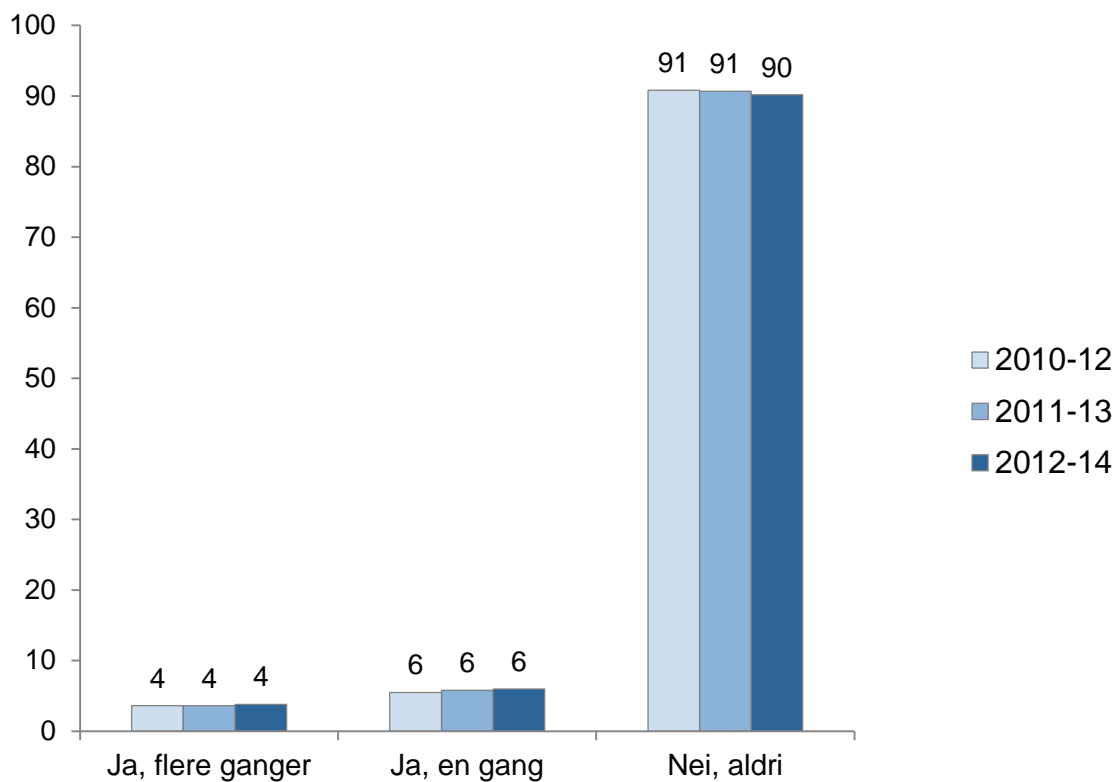
Fylker

Tidstrend

Har du i løpet av det siste året blitt tilbudt hasj eller marihuana?

Definisjon

I et batteri av spørsmål om bruk av ulike typer rusmiddelbruk ble ungdommene bedt om å svare på hvor mange ganger de i løpet av siste 12 måneder hadde «brukt hasj eller marihuana».

Svaralternativene var «ingen ganger», «1 gang», «2–5 ganger», «6–10 ganger» og «11 ganger eller mer».

Ungdommene fikk også spørsmål om de har blitt tilbudt hasj eller marihuana (se figuren over).

Risikoatferd og vold

Kriminalitet

Mobbing

Vold

ungdata

kriminalitet

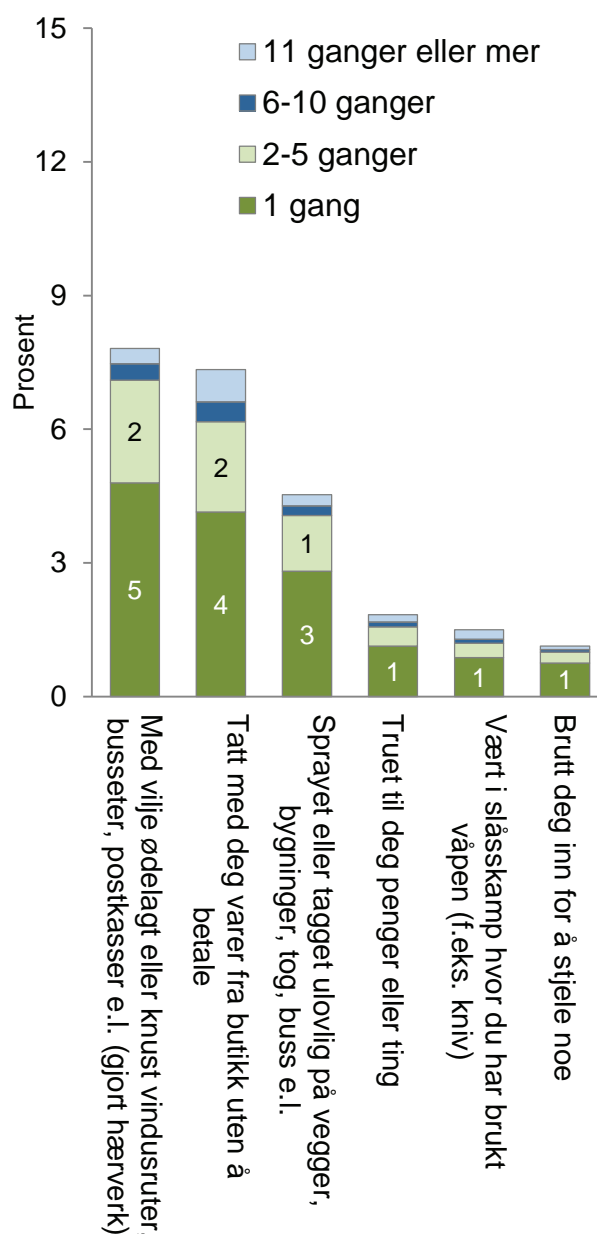
Ungdomstida er en periode for utprøving på nye arenaer. I denne fasen deltar mange i handlinger som er på kant med loven – eller på kant med det som er alminnelig sosialt akseptert. Innen kriminologisk forskning er det et etablert funn at lovbrudd forekommer hyppigst blant ungdom og unge voksne.

Å debutere tidlig med kriminalitet og å begå lovbrudd av alvorlig karakter øker risikoen for en kriminell løpebane senere i livet. Det er ikke helt tilfeldig hvem som havner i denne gruppa. Ofte har ungdom som begår kriminelle handlinger tilleggspolmer som ustabile hjemmeliv, svak psykisk helse, dårlig skoletilpasning, svakt sosialt nettverk og rusproblemer.

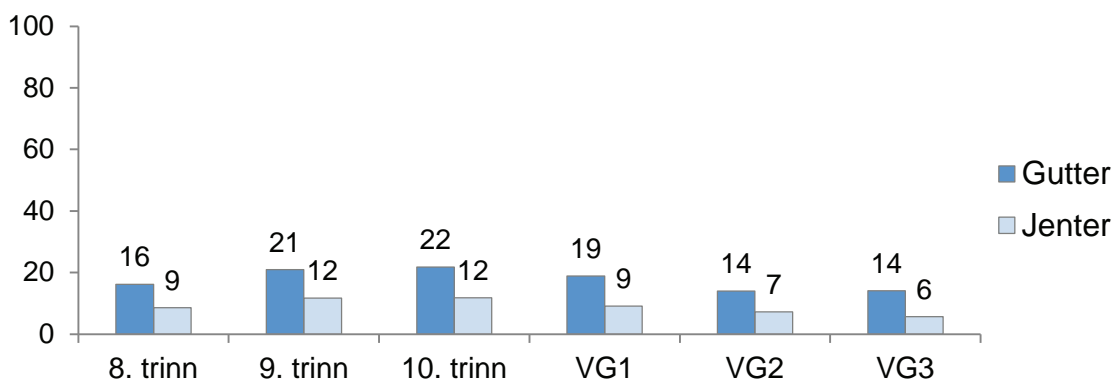
Etter en nokså kraftig økning i ungdomskriminaliteten gjennom store deler av etterkrigstida, har ungdomskriminaliteten gått tilbake det siste tiåret. I et historisk perspektiv har de unge kriminelle blitt eldre. På slutten av 1950-tallet var kriminaliteten i Norge mest utbredt blant 14-åringene. I dag topper 19-åringene kriminalstatistikken.

Hva svarer ungdom når de blir spurt om hvor mange ganger de har begått ulike lovbrudd siste år?

I løpet av det siste året, hvor mange ganger har du utført ulike kriminelle handlinger?

Hvor mange som har begått lovbrudd siste år – etter kjønn og klassetrinn

Kriminalitet mest utbredt blant unge som sliter psykisk

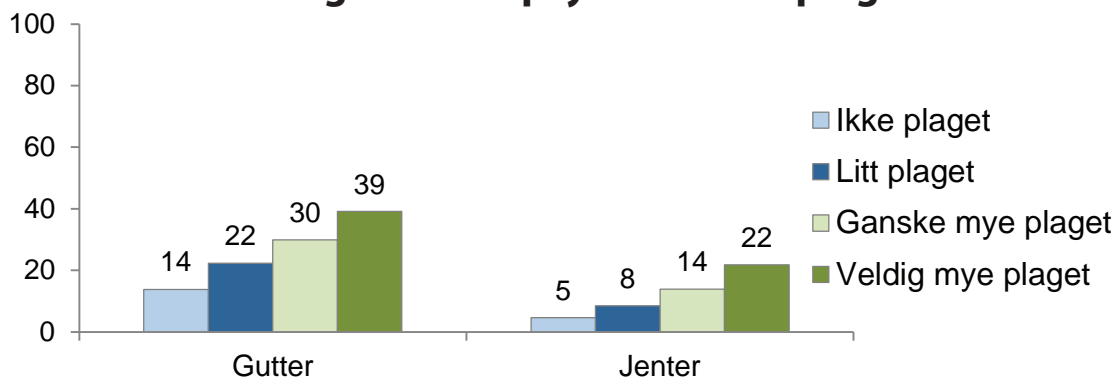
Ungdata baserer seg på selvrappotering og gir informasjon om utvalgte former for lovbrudd. Målt på denne måten er de fleste unge nokså lovlidige. Svært få involverer seg i de mest alvorlige handlingene. Fem til sju prosent rapporterer om hærverk, nasking eller tagging. Over tid går kriminaliteten ned.

Samlet oppgir rundt 15 prosent på ungdomstrinnet at de har utført minst én av disse handlingene i løpet av det siste året.

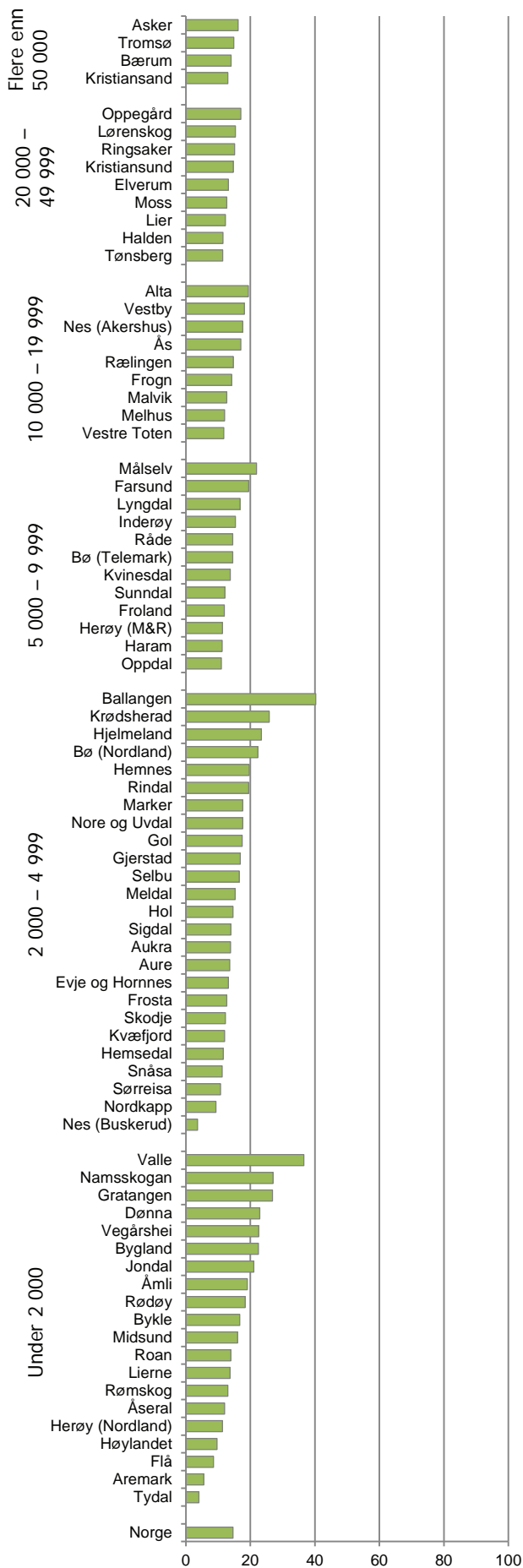
Denne typen kriminalitet er mest utbredt blant gutter i alderen 14–17 år. At omfanget reduseres på videregående betyr likevel ikke nødvendigvis at den samlede kriminaliteten synker med økende alder, siden det her bare er målt et utvalg av kriminelle handlinger.

Det er en tydelig sammenheng mellom psykisk helse og kriminalitet. Unge som sliter mest psykisk rapporterer i langt større grad at de har vært involvert i aktiviteter som er på kant med loven.

Hvor mange som har begått lovbrudd – etter graden av psykiske helseplager

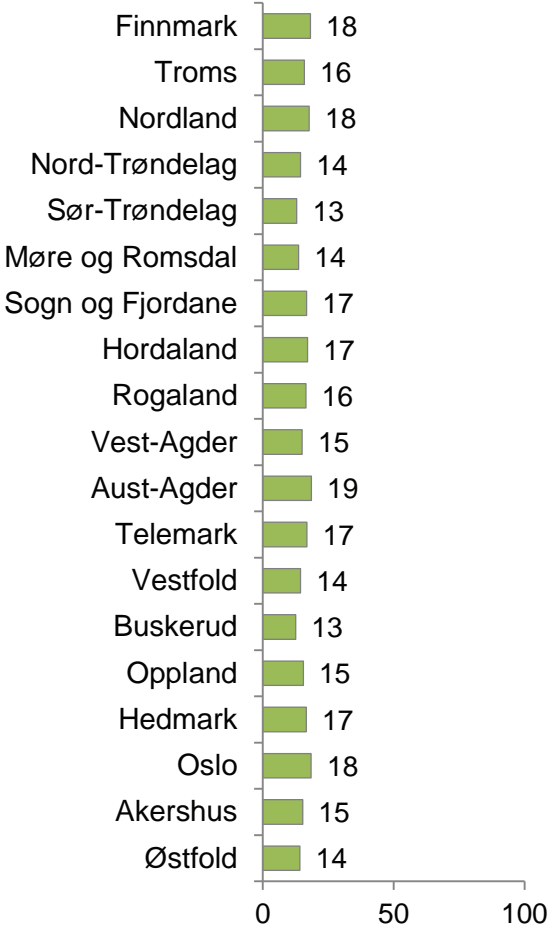

Kommuner 2014

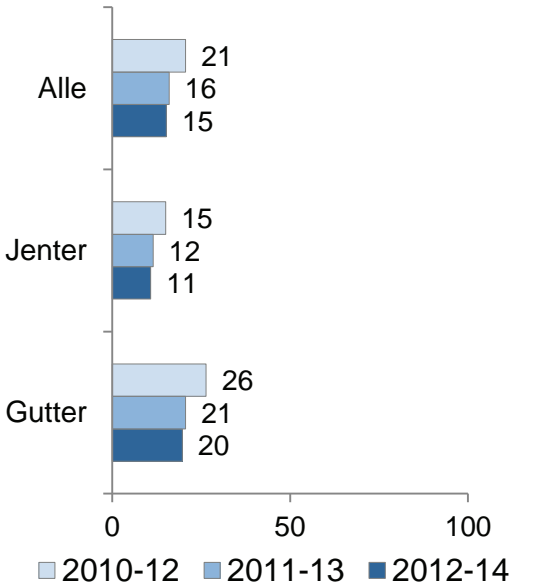

Andel som har begått lovbrudd siste år

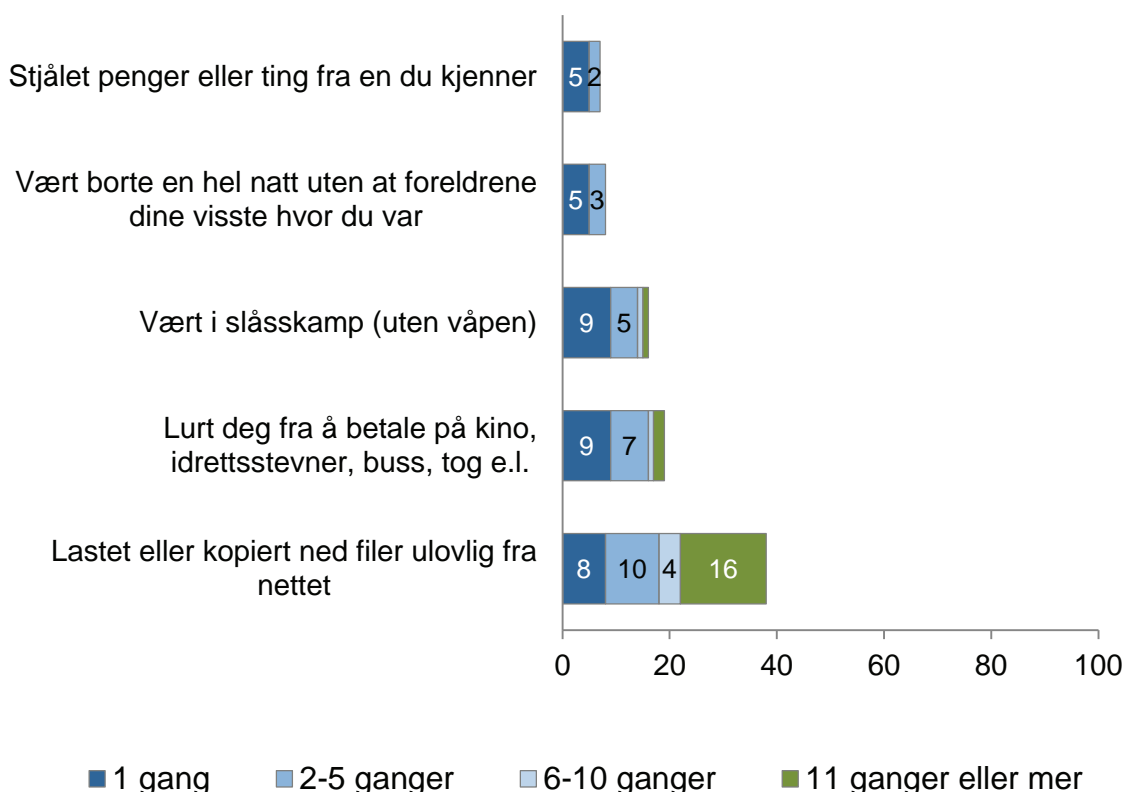
Fylker

Tidstrend

Hvor mange ganger har du vært med på eller gjort noe av dette det siste året?

Definisjon

Kriminalitet kan måles på ulike måter. Ungdata legger til grunn hva de unge rapporterer selv, og dette kan bidra til å supplere annen statistikk og lokale erfaringer. I undersøkelsen blir ungdommene bedt om å oppgi hvor mange ganger i løpet av det siste året de har vært med på eller deltatt i ulike former for kriminelle handlinger. Spørsmålene inngår i et batteri om kriminelle handlinger og mindre alvorlige normbrudd.

Som et mål på kriminalitet har vi trukket fram seks typer lovbrudd: «Med vilje ødelagt eller knust vindusruter, busseter, e.l. (gjort hærverk)», «Tatt med deg varer fra butikk uten å betale»,

«Sprayet eller tagget ulovlig på vegger, buss e.l.», «Truet til deg penger eller ting», «Vært i slåsskamp hvor du har brukt våpen (f.eks. kniv)», «Brutt deg inn for å stjele noe».

«Andelen som har begått kriminelle handlinger» tilsvarende som oppgir at de har deltatt i minst én av disse aktivitetene. Spørsmålene er ikke uttømmende for ungdomskriminaliteten som helhet, men gir et bilde av hvor mange som involverer seg i noen typer hærverk, vinningskriminalitet og slåssing. Figuren over viser utbredelsen av noen andre former for lov- og normbrudd.

mobbing

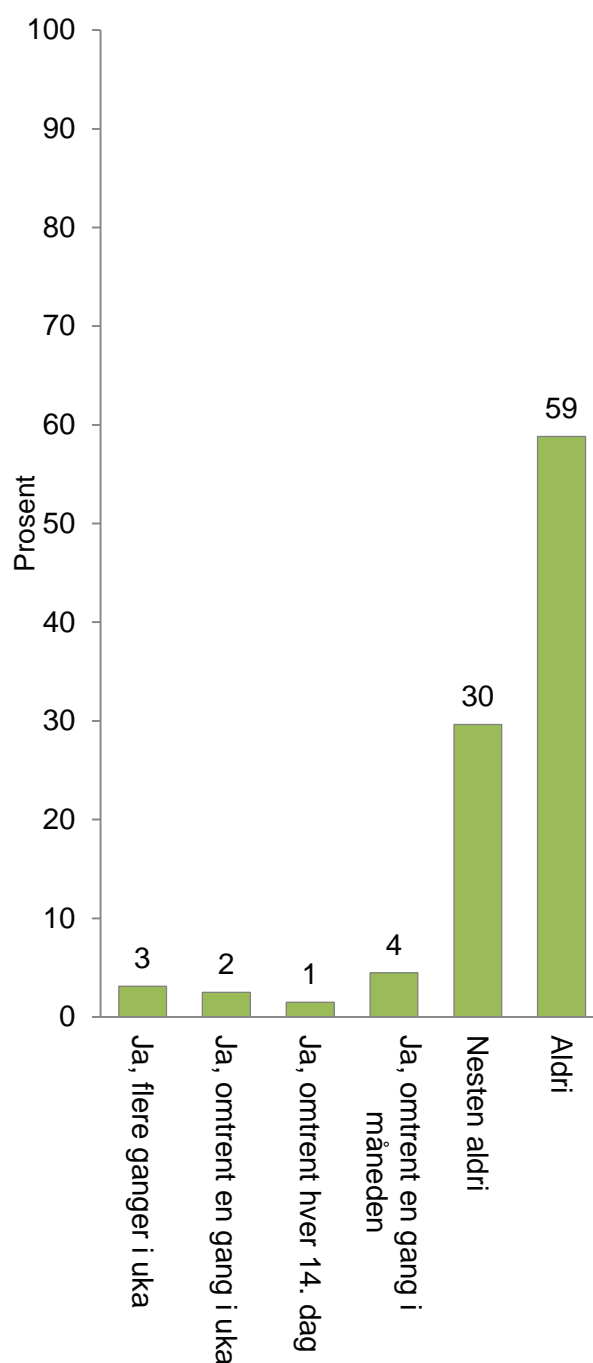
Mobbing er et alvorlig problem som rammer mange unge. Det kan defineres som gjentatte negative handlinger der én eller flere personer bevisst og med hensikt skader eller forsøker å skade eller tilføre noen ubehag. Som regel er mobbeofrene ute av stand til å ta igjen. Mobbingen kan være fysisk, ved bruk av vold, eller psykisk, som vedvarende utfrysing fra venneflokken. En ny type mobbing har blitt mer aktuell de siste årene – digital mobbing. Sosiale medier åpner for sjikane, uthenging og andre former for krenkende omtale i mer eller mindre anonyme former.

Mobbing er mest utbredt på barneskolen og avtar i løpet av tenårene. Både de som mobber, og de som utsettes for mobbing i ungdomstiden, er risikoutsatte grupper. Ofrene er særlig utsatt for psykiske og fysiske problemer senere i livet.

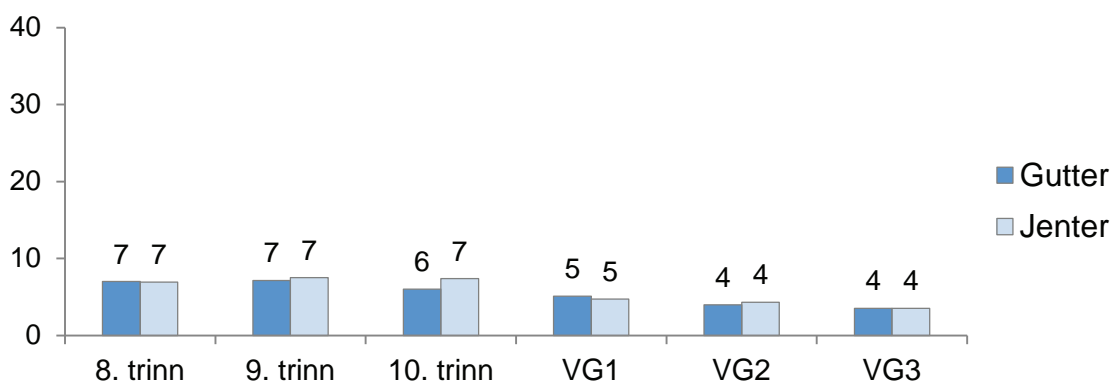
Siden 2002 har sentrale aktører i skolen deltatt i et forpliktende samarbeid mot mobbing gjennom Manifest mot mobbing. Likevel har forekomsten av mobbing holdt seg relativt stabil de senere årene.

I Ungdata blir ungdommene ikke spurt direkte om mobbing, men om fenomener som gjerne er forbundet med mobbing: Om de blir plaget, truet eller frosset ut av andre.

Blir du selv utsatt for plaging, trusler eller utfrysing av andre på skolen eller i fritida?

Hvor mange som blir mobbet minst hver 14. dag – etter kjønn og klassetrinn

Seks til sju prosent utsettes for jevnlig og systematisk plaging

Ni av ti har «aldri» eller «nesten aldri» blitt utsatt for plaging, trusler eller utfrysing. Mobbing er likevel et stort problem for de som rammes. Tre prosent blir utsatt for slike negative handlinger flere ganger i uka og ytterligere tre prosent minst hver 14. dag. Mange av disse kan nok betraktes som «mobbeofre».

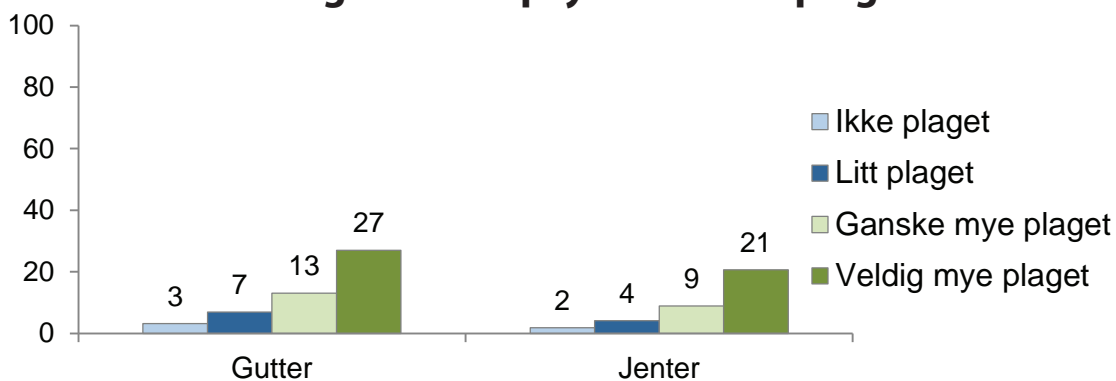
Mobbingen avtar noe med økende alder, og er mindre omfattende ved overgangen til videregående. Figuren under viser en tydelig

sammenheng mellom det å være utsatt for mobbing og psykiske helseplager.

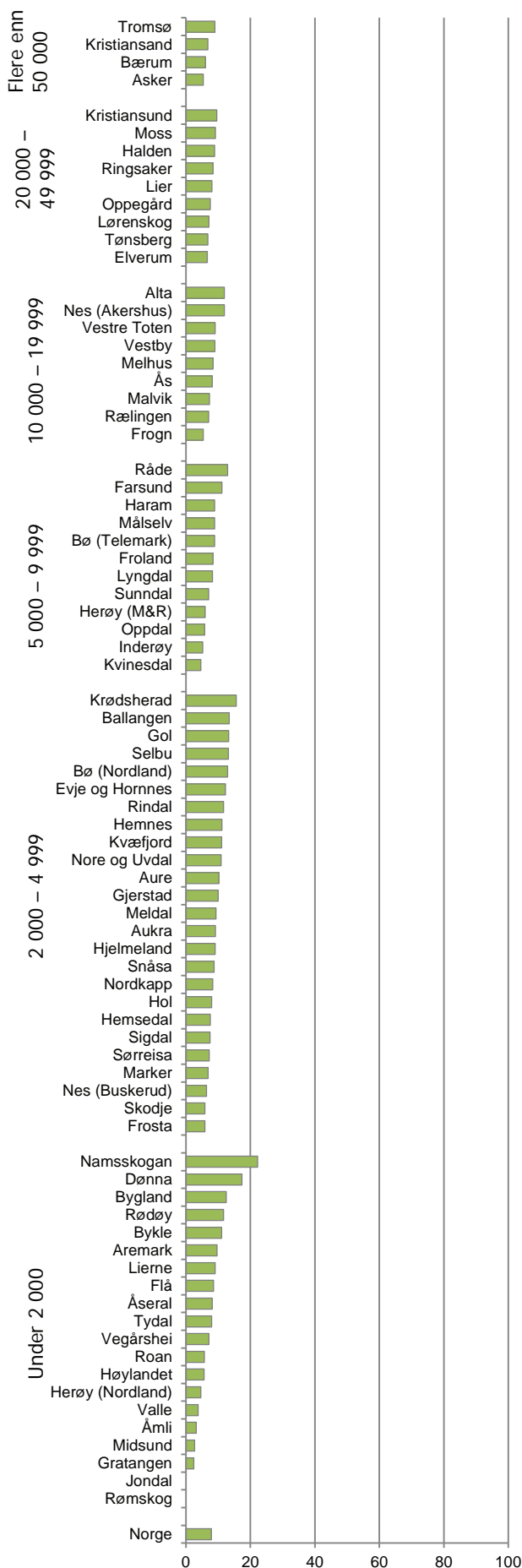
Ungdata viser at omfanget av mobbing har endret seg lite de siste årene. Gutter og jenter er omtrent like mye utsatt.

Det er få unge som rapporterer at de blir utsatt for trusler og plaging via digitale medier. 95 prosent sier at dette er noe som aldri eller nesten aldri skjer dem.

Hvor mange som blir mobbet minst hver 14. dag – etter graden av psykiske helseplager

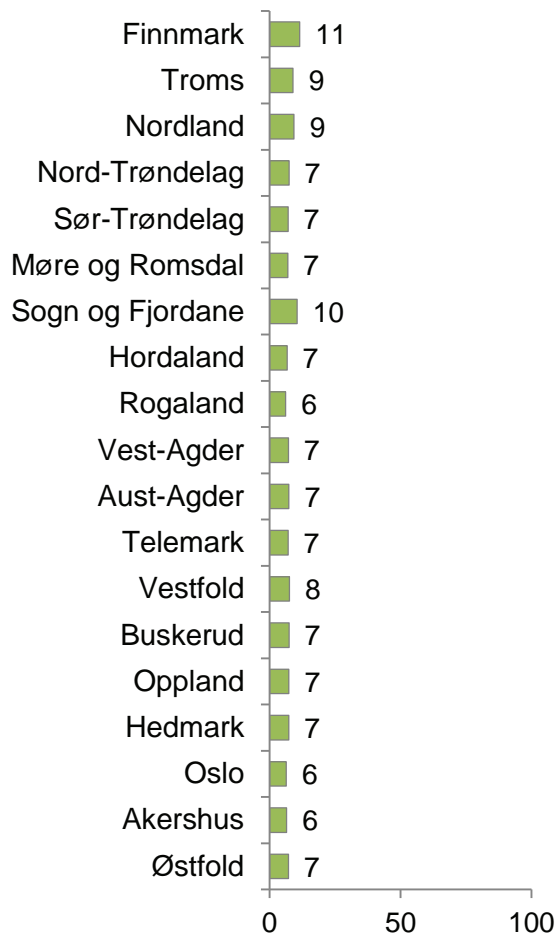

Kommuner 2014

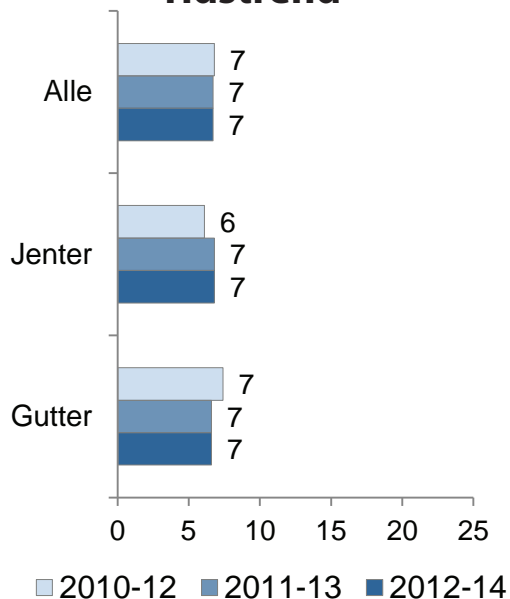

Andel som blir mobbet

Fylker

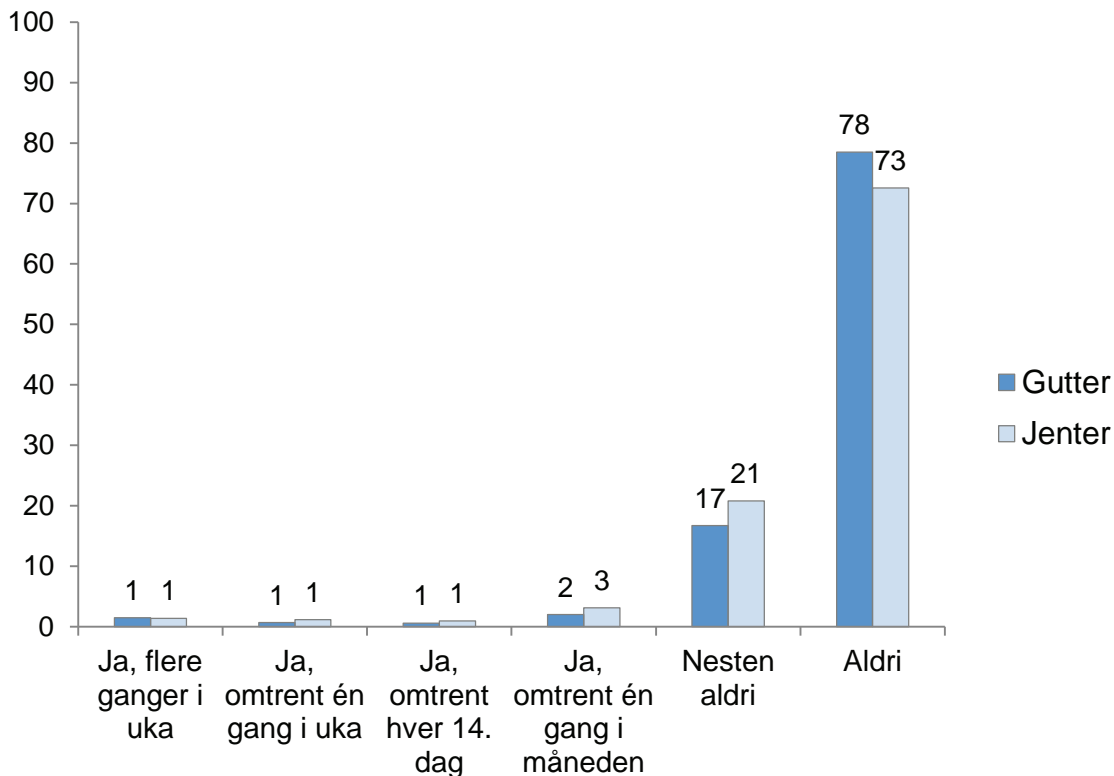

Tidstrend

Blir du selv utsatt for plaging og trusler fra andre unge via Internett eller mobil?

Definisjon

Mobbing kan måles på ulike måter og gi ulike svar på hvor omfattende fenomenet er. I Ungdata brukes ikke mobbebegrepet. De unge får isteden følgende spørsmål: «Blir du selv utsatt for plaging, trusler eller utfrysing av andre på skolen eller i fritida?» Svaralternativene er: «Ja, flere ganger i uka», «Ja, omtrent en gang i uka», «Ja, omtrent hver 14. dag», «Ja, omtrent en gang i måneden», «Nesten aldri», «Aldri».

«Andel som blir mobbet av andre» tilsvarer andelen av ungdommene som svarer at dette skjer hver 14. dag eller oftere.

Ungdommene er også spurt om de selv blir «... utsatt for plaging eller trusler fra andre unge via Internett eller mobil». Sammenlignet med spørsmålet om den mobbingen som foregår ansikt til ansikt, er elementet med «utfrysing» utelatt i dette spørsmålet om «digital mobbing». Svarfordelingen for gutter og jenter på ungdomstrinnet er vist i figuren over.

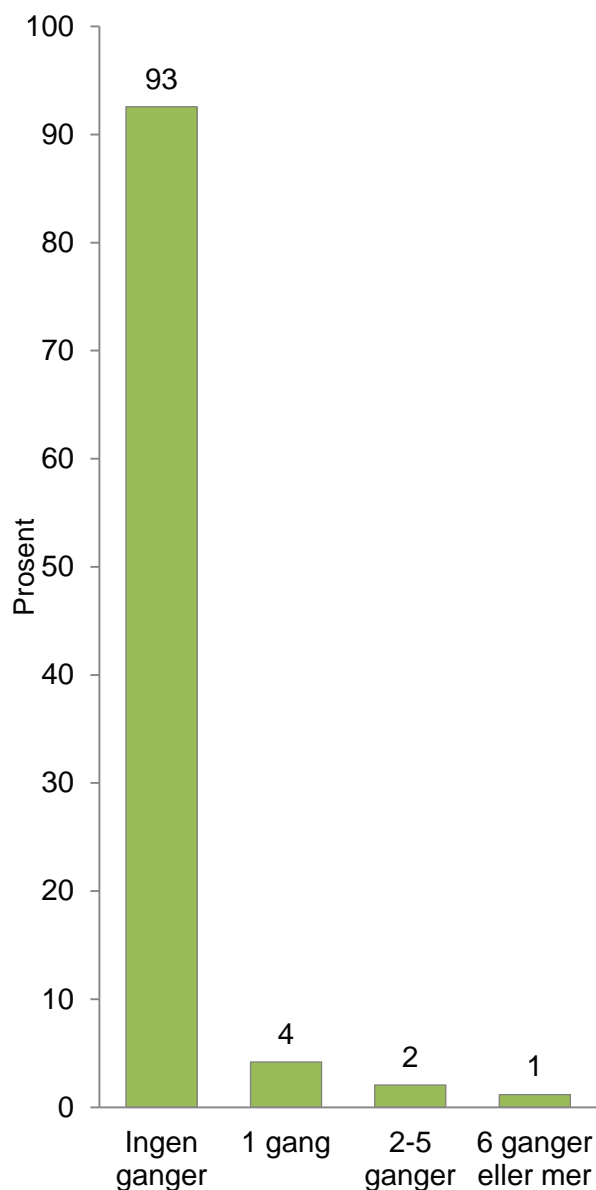
vold

Ungdom er oftere involvert i voldsepisoder enn andre aldersgrupper. Volden kan ta ulik form og kan grovt sett deles inn i fysisk, psykisk og seksuell vold. Gjerningspersonene kan være både voksne og jevnaldrende.

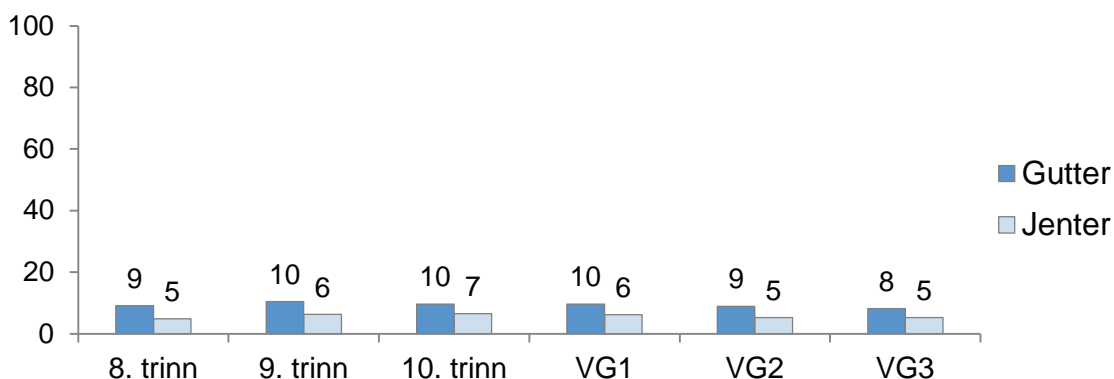
Vold vurderes gjerne ut fra konsekvenser og styrkeforholdet mellom partene. Selv om hoveddelen av den volden som foregår blant ungdom, ikke gir varige mén, kan grov vold i ungdomstiden resultere i alvorlige fysiske og/eller psykiske problemer for de det gjelder. Noen ganger er det tydelig hvem som er den aktive parten, mens det andre ganger er vanskelig å skille klart mellom offer og utøver. Guttene er overrepresentert i begge grupper. De utøver i langt større grad ulike former for vold sammenliknet med jentene, og de er klart oftere ofre for vold.

Kriminalstatistikken viser en økning i vold og trusler i alle aldersgrupper fram til midten av 2000-tallet. I løpet av 1990-tallet viste politiets registre også en økning i andelen unge under den kriminelle lavalder som var registrert for voldslovbrudd. Tall fra de siste årene tyder derimot på at omfanget av voldslovbrudd har gått ned blant ungdom og unge voksne.

Hvor mange ganger i løpet av siste året har du fått sår eller skade på grunn av vold uten at du trengte legebehandling?

Hvor mange som på grunn av vold har fått sår eller skade – etter kjønn og klassetrinn

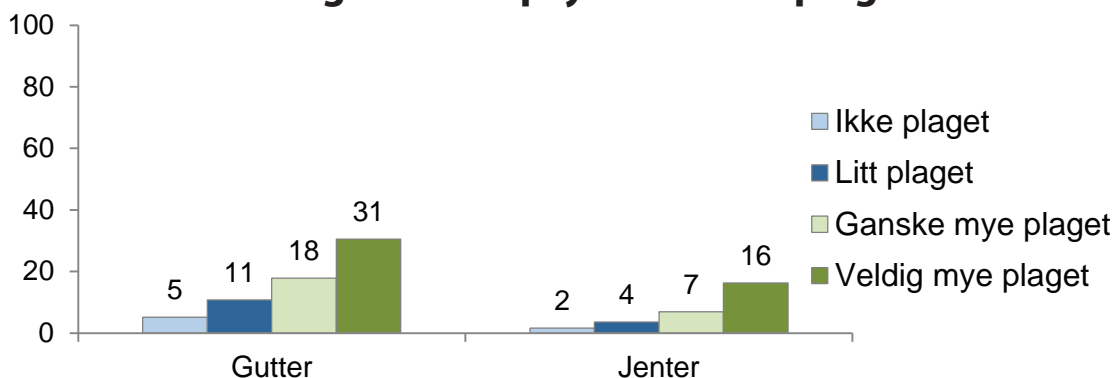
Syv prosent har fått sår og skade på grunn av vold

Vold i ulike former rammer ganske mange, men omfanget varierer med alvorlighetsgrad. Trusler og slag er mest utbredt, og på ungdomstrinnet er det sju prosent som har fått sår eller skade på grunn av vold uten at de trengte legebehandling. Rundt to prosent har blitt skadet så sterkt at de trengte legehjelp.

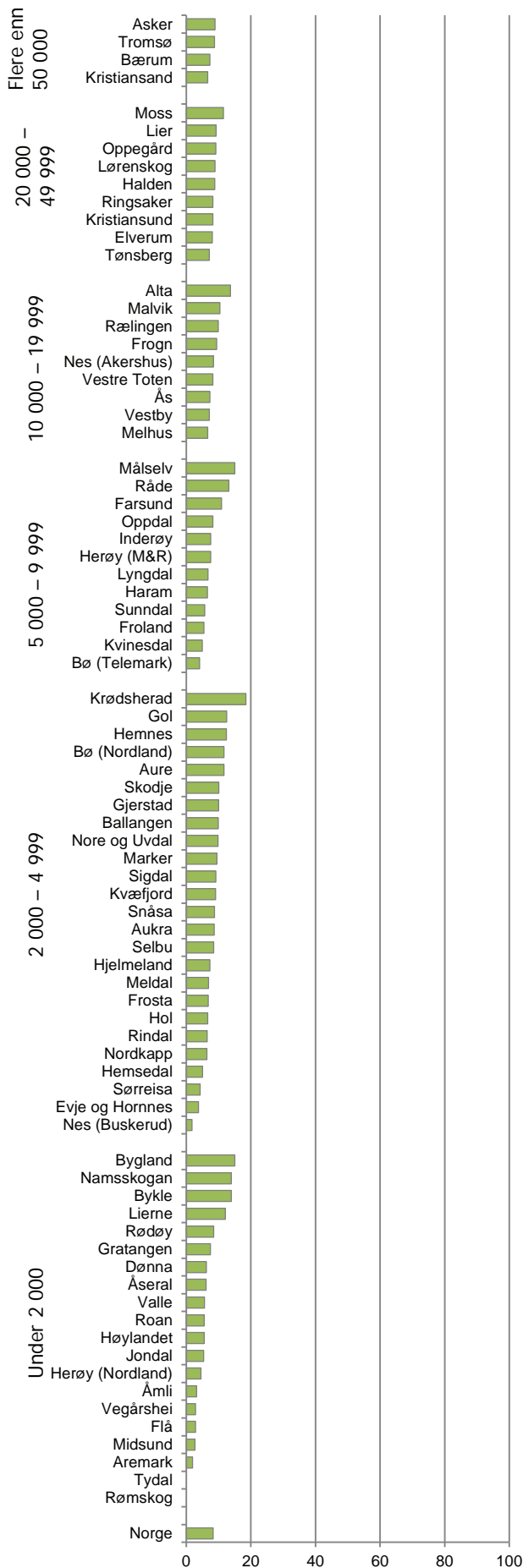
Voldsnivået varierer nokså lite med alder, men klart flest gutter utsettes for vold av denne typen. Ungdom som sliter mest med psykiske plager er betydelig mer utsatt for vold enn andre.

Omfanget av vold som rapporteres gjennom Ungdata har gått noe ned de senere årene.

Hvor mange som på grunn av vold har fått sår eller skade – etter graden av psykiske helseplager

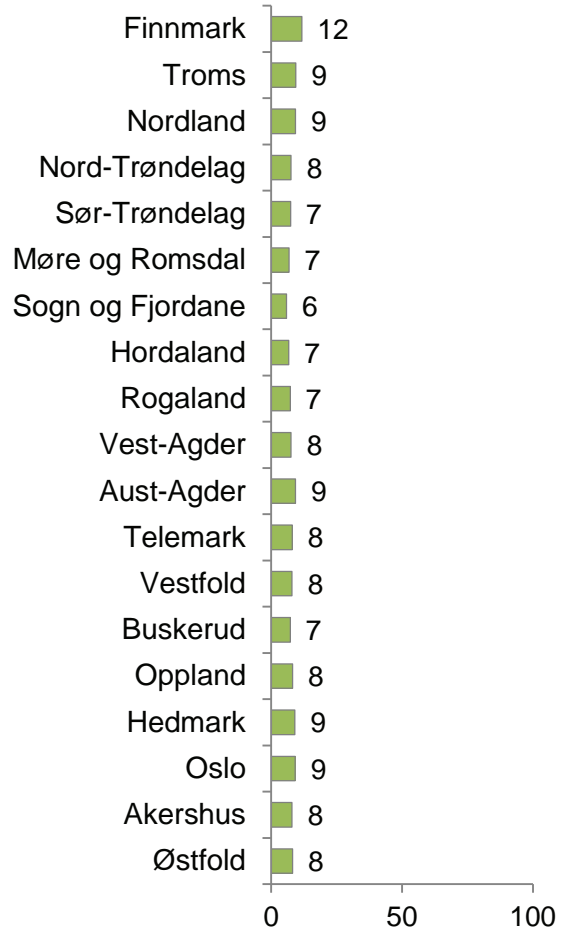

Kommuner 2014

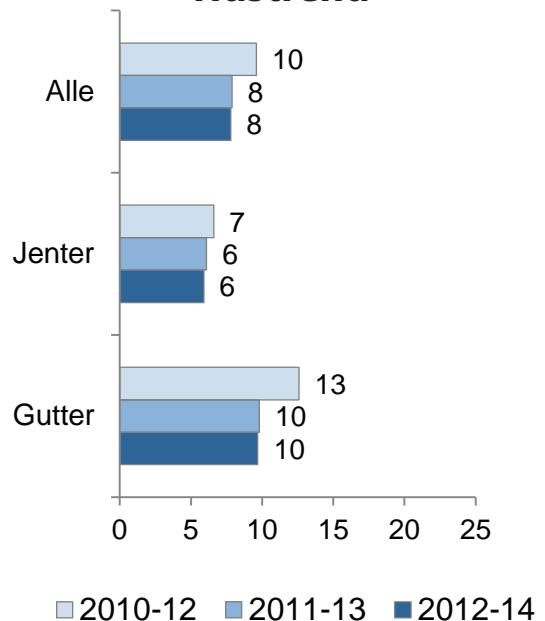

Andel som på grunn av vold har fått sår eller skade

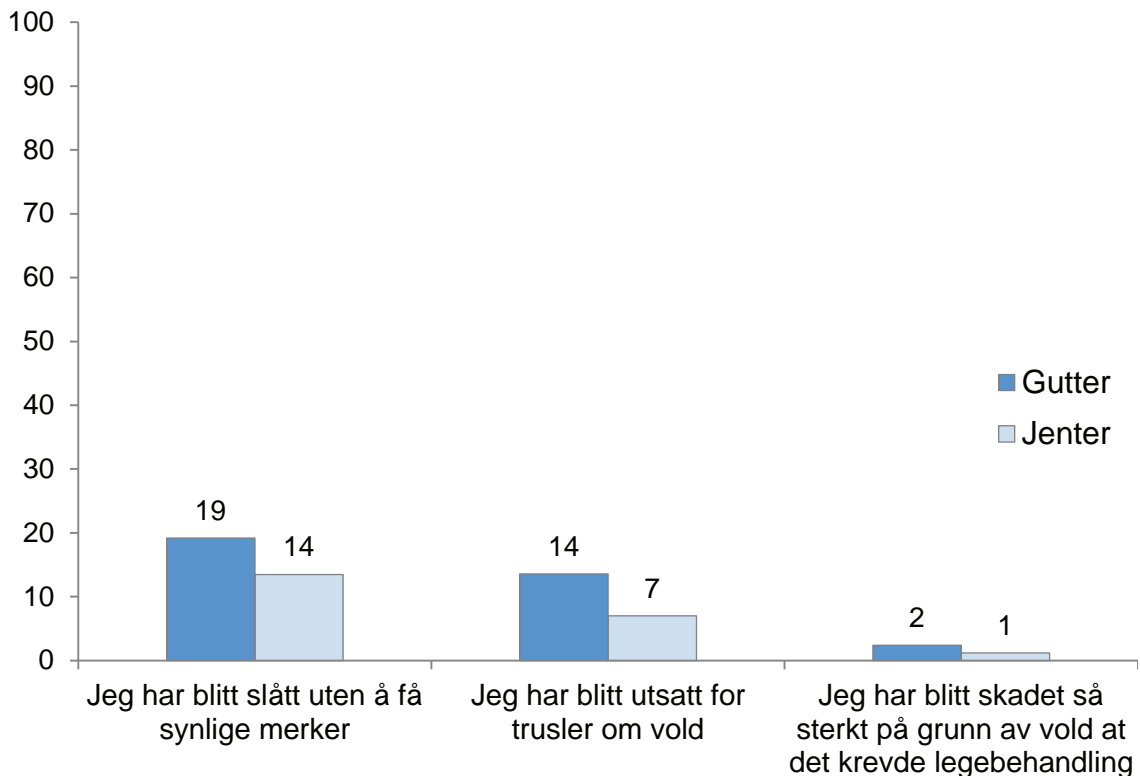
Fylker

Tidstrend

Har du i løpet av det siste året blitt utsatt for noe av dette?

Definisjon

For å fange opp hvor mange unge som utsettes for ulike former for vold, fikk ungdommene følgende spørsmål: «Har du i løpet av det siste året blitt utsatt for noe av dette?» Deretter ble følgende voldsformer listet opp:

- Jeg har blitt utsatt for trusler om vold
- Jeg har blitt slått uten synlige merker
- Jeg har fått sår eller skade på grunn av vold uten at jeg trengte legebehandling
- Jeg har blitt skadet så sterkt på grunn av vold at det krevde legebehandling

Svaralternativene var «Ingen ganger», «1 gang», «2–5 ganger» og «6 ganger eller mer».

I gruppen som defineres som å ha blitt skadet av vold inngår både de som har blitt skadet uten å trenge legebehandling og de som har måttet ha legebehandling for skadene.

Kommunene

ungdata

Kommune	Fylke	Kommune- størrelse	Startuke	Sluttuke	Populasjon	Besvarelser	Svarprosent	8. trinn	9. trinn	10. trinn	Ikke oppgitt klassetrinn
Halden	Østfold	20 - 50.000	15	18	1069	962	90	322	315	299	-
Moss	Østfold	20 - 50.000	9	12	1055	921	87	298	299	306	-
Aremark	Østfold	< 2.000	15	15	58	54	93	-	-	-	X
Marker	Østfold	2 - 5.000	9	9	159	119	75	34	40	44	-
Rømskog	Østfold	< 2.000	17	17	26	23	89	-	-	-	X
Råde	Østfold	5 - 10.000	11	11	270	243	90	90	89	55	-
Vestby	Akershus	10 - 20.000	15	19	615	526	86	193	170	157	-
Ås	Akershus	10 - 20.000	11	13	641	475	74	177	161	132	-
Frogn	Akershus	10 - 20.000	10	10	589	530	90	174	168	182	-
Oppegård	Akershus	20 - 50.000	5	9	1057	862	82	284	267	286	-
Bærum	Akershus	> 50.000	7	12	4561	4003	88	1332	1330	1248	-
Asker	Akershus	> 50.000	7	11	2378	2075	87	676	739	619	-
Rælingen	Akershus	10 - 20.000	9	11	600	461	77	141	146	162	-
Lørenskog	Akershus	20 - 50.000	9	12	1419	1250	88	388	408	424	-
Nes	Akershus	10 - 20.000	4	10	812	681	85	233	219	222	-
Ringsaker	Hedmark	20 - 50.000	8	12	1329	1156	87	388	375	349	-
Elverum	Hedmark	20 - 50.000	6	18	740	610	82	202	195	194	-
Vestre Toten	Oppland	10 - 20.000	4	8	481	433	90	155	150	117	-
Flå	Buskerud	< 2.000	20	22	36	36	100	-	-	-	X
Nes	Buskerud	2 - 5.000	20	20	127	111	87	30	38	43	-
Gol	Buskerud	2 - 5.000	19	22	184	158	86	54	50	46	-
Hemsedal	Buskerud	2 - 5.000	20	20	89	82	92	18	30	33	-
Hol	Buskerud	2 - 5.000	19	19	156	139	89	53	50	35	-
Sigdal	Buskerud	2 - 5.000	18	18	131	122	93	47	31	44	-
Krøstherad	Buskerud	2 - 5.000	15	15	76	66	87	14	24	26	-
Lier	Buskerud	20 - 50.000	14	19	951	806	85	261	298	237	-
Nore og Uvdal	Buskerud	2 - 5.000	22	22	94	92	98	33	27	32	-
Tønsberg	Vestfold	20 - 50.000	17	19	1371	1297	95	420	443	418	-
Bø	Telemark	5 - 10.000	10	10	196	175	89	60	53	51	-
Gjerstad	Aust-Agder	2 - 5.000	13	13	104	96	92	28	33	31	-

Kommune	Fylke	Kommune- størrelse	Startuke	Sluttuke	Populasjon (US)	Besvarelser (US)	Svarprosent (US)	8. trinn	9. trinn	10. trinn	Ikke oppgitt klasseskrinn
Vegårshei	Aust-Agder	< 2.000	15	15	95	72	76	20	24	26	-
Froland	Aust-Agder	5 - 10.000	15	17	226	203	90	65	71	55	-
Åmli	Aust-Agder	< 2.000	13	15	80	65	81	17	26	21	-
Evje og Hornnes	Aust-Agder	2 - 5.000	44	44	124	106	86	35	37	34	-
Bygland	Aust-Agder	< 2.000	44	45	53	44	83	-	-	-	-
Valle	Aust-Agder	< 2.000	43	44	56	53	95	-	-	-	-
Bykle	Aust-Agder	< 2.000	43	44	38	36	95	-	-	-	-
Kristiansand	Vest-Agder	> 50.000	12	15	2959	2522	85	881	833	744	-
Farsund	Vest-Agder	5 - 10.000	22	24	457	406	89	145	100	150	-
Åseral	Vest-Agder	< 2.000	39	40	56	55	98	-	-	-	X
Lyngdal	Vest-Agder	5 - 10.000	17	19	371	341	92	124	106	108	-
Kvinesdal	Vest-Agder	5 - 10.000	39	39	237	208	88	69	74	63	-
Hjelmeland	Rogaland	2 - 5.000	42	42	120	115	96	17	9	12	-
Jondal	Hordaland	< 2.000	13	13	45	38	84	-	-	-	X
Kristiansund	Møre og Romsdal	20 - 50.000	17	20	909	809	89	273	275	247	-
Herøy	Møre og Romsdal	5 - 10.000	6	7	383	324	85	111	101	109	-
Skodje	Møre og Romsdal	2 - 5.000	14	15	192	174	91	56	56	58	-
Haram	Møre og Romsdal	5 - 10.000	13	14	362	316	87	76	115	121	-
Midsund	Møre og Romsdal	< 2.000	14	14	84	76	91	28	23	21	-
Aukra	Møre og Romsdal	2 - 5.000	6	9	192	189	98	55	63	69	-
Sunnal	Møre og Romsdal	5 - 10.000	10	11	272	232	85	84	91	55	-
Rindal	Møre og Romsdal	2 - 5.000	10	10	84	77	92	30	29	17	-
Aure	Møre og Romsdal	2 - 5.000	18	19	155	141	91	39	48	53	-
Roan	Sør-Trøndelag	< 2.000	43	43	39	36	92	-	-	-	X
Oppdal	Sør-Trøndelag	5 - 10.000	14	17	270	247	92	84	65	92	-
Meldal	Sør-Trøndelag	2 - 5.000	49	51	149	132	89	46	43	43	-
Melhus	Sør-Trøndelag	10 - 20.000	15	20	697	598	86	213	170	203	-
Malvik	Sør-Trøndelag	10 - 20.000	6	9	559	500	89	162	151	151	-
Selbu	Sør-Trøndelag	2 - 5.000	37	39	158	155	98	62	41	50	-
Tydal	Sør-Trøndelag	< 2.000	37	37	29	25	86	-	-	-	X

Kommune	Fylke	Kommune- størrelse	Startuke	Sluttuke	Populasjon (US)	Besvarelser (US)	Svarprosent (US)	8. trinn	9. trinn	10. trinn	Ikke oppgitt klassesiffrinn
Frosta	Nord-Trøndelag	2 - 5.000	25	25	128	119	93	44	37	38	-
Snåsa	Nord-Trøndelag	2 - 5.000	23	23	89	82	92	19	30	31	-
Lierne	Nord-Trøndelag	< 2.000	12	12	66	66	100	-	-	-	X
Namsskogan	Nord-Trøndelag	< 2.000	19	20	45	37	82	-	-	-	X
Høylandet	Nord-Trøndelag	< 2.000	19	19	56	55	98	-	-	-	X
Inderøy	Nord-Trøndelag	5 - 10.000	17	18	288	257	89	88	91	76	-
Herøy	Nordland	< 2.000	23	23	57	44	77	-	-	-	X
Dønna	Nordland	< 2.000	15	15	54	48	89	-	-	-	X
Hemnes	Nordland	2 - 5.000	18	19	180	162	90	46	50	55	-
Rødøy	Nordland	< 2.000	23	24	73	61	84	-	-	-	X
Ballangen	Nordland	2 - 5.000	6	7	88	82	93	28	26	28	-
Bø	Nordland	2 - 5.000	7	8	101	95	94	33	36	26	-
Tromsø	Troms	> 50.000	17	23	2455	1866	76	622	624	582	-
Kvæfjord	Troms	2 - 5.000	8	9	113	102	90	31	35	36	-
Gratangen	Troms	< 2.000	19	19	46	42	91	-	-	-	X
Målselv	Troms	5 - 10.000	11	12	253	222	88	66	60	93	-
Sørreisa	Troms	2 - 5.000	5	6	163	145	89	58	42	38	-
Alta	Finnmark	10 - 20.000	5	9	855	635	74	202	244	173	-
Nordkapp	Finnmark	2 - 5.000	5	6	127	98	77	42	21	32	-